

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 16

Год. LXI

Петок, 11 март 2005

Цена на овој број е 390 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk



СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
253. Уредба за индустриска безбедност на класифицирани информации.....	2	266. Одлука за отстапување и продажба на удели во Градска аптека - Неготино.....	12
254. Уредба за информатичка безбедност на класифицирани информации.....	4	267. Програма за превентивна здравствена заштита во Република Македонија за 2005 година.....	12
255. Уредба за условите и критериумите за избор на складиштари на стоковни резерви.....	7	268. Програма за активна здравствена заштита на мајките и децата во Република Македонија за 2005 година.....	29
256. Одлука за давање согласност за имenuвање на почесен конзул на Државата Израел во Република Македонија со седиште во Скопје.....	8	269. Програма за здравствена заштита на одредени групи на население и одделни заболувања на граѓани кои не се здравствено осигурани за 2005 година во Република Македонија.....	32
257. Одлука за отстапување и продажба на удел во аптека "Здравје 1" - Охрид	9	270. Програма за здравствена заштита на лица со болести на зависности во Република Македонија за 2005 година....	34
258. Одлука за отстапување и продажба на удел во "Аптека 1" - Струга.....	9	271. Програма за здравствена заштита на лица со душевни растројства во Република Македонија за 2005 година....	35
259. Одлука за отстапување и продажба на удел во Јавна аптека - Македонски Брод.....	9	272. Програма за обезбедување на трошоците за болните кои се третираат со дијализа, за обезбедување на лекови за трансплантирани болни и за обезбедување на цитостатици, инсулин, хормон за раст и лекување на болни од хемофилија во Република Македонија за 2005 година.....	36
260. Одлука за отстапување и продажба на удел во ЈЗО "Општинска аптека" - Кочани.....	10	273. Програма за задолжителна имунизација на населението во Република Македонија за 2005 година.....	39
261. Одлука за отстапување и продажба на удел во Градска аптека - Кичево.....	10	274. Програма за систематски прегледи на учениците и студентите во Република Македонија за 2005 година.....	43
262. Одлука за основање на Национален совет за културното наследство.....	11	275. Програма за заштита на населението од СИДА во Република Македонија за 2005 година.....	45
263. Одлука за давање концесија за експлоатација на минералната суровина варовничка дробина на "Победа" ДОО-ЕЛ с. Ботун - Охрид на локалитетот Кучков Рид кај с. Ботун, Охридско.....	11	276. Програма за рано откривање и спречување на болестите на репродуктивните органи кај жената во Република Македонија за 2005 година.....	48
264. Одлука за одземање на корисничко право на земјоделско земјиште во државна сопственост од ЗЗ „Гоце Делчев“ с. Ангелци, Василево.....	11		
265. Одлука за дополнување на Одлуката за утврдување на магистралните и регионалните патишта на Република Македонија.....	12		

	Стр.		Стр.
277. Програма за превентивни мерки за спречување на туберкулозата кај населението во Република Македонија за 2005 година.....	49	282. Решение за давање согласност на Статутарна одлука за изменување и дополнување на Статутот на ЈУ Центар за социјална работа Ресен.....	59
278. Програма за организирање и унапредување на крводарителството во Република Македонија за 2005 година....	51	Фонд на пензиското и инвалидското осигурување	
279. Програма за испитување на појавата, спречувањето и сузбивањето на брукелозата кај луѓето во Република Македонија за 2005 година.....	54	5. Висина на пензиските основици на осигурениците односно лица кои не оствариле плата односно надоместок на плата по 1 јануари 1970 година за пензии остварени во 2005 година.....	59
280. Правилник за изменување на правилникот за стручна подготовка, испити и дозволи за работа на членовите на екипаж на воздухоплов.....	55	6. Валоризациони коефициенти за пресметување на платите од поранешните години за утврдување на пензиска основа на ниво на платите од 2004 година, за пензии остварени во 2005 година.....	59
281. Листа за изменување на Листата на стоки за кои се определени царински квоти кои се распределуваат по пат на аукција за 2005 година.....	58	Објава за движењето на цените на мало во Република Македонија за месец февруари 2005 година.....	59
		Огласен дел.....	1-100

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

253.

Врз основа на член 30 од Законот за класифицирани информации ("Службен весник на Република Македонија" бр. 9/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7 март 2005 година, донесе

УРЕДБА ЗА ИНДУСТРИСКА БЕЗБЕДНОСТ НА КЛАСИФИЦИРАНИ ИНФОРМАЦИИ

Општи одредби

Член 1

Со оваа уредба се уредуваат мерки и активности за индустриска безбедност на класифицирани информации за:

- заштита од губење или откривање на тајноста на класифицирани информации содржани во индустриски договори;
- издавање на сертификати на правни и физички лица кои произведуваат, употребуваат или имаат контакт со класифицирани информации од областа на индустријата;
- заштита од губење или откривање на тајноста на класифицирани информации во конзорциуми и мешовити трговски друштва со странски правни и физички лица;
- обезбедување заштита при транспорт на класифицирани материјали и
- воспоставување процедури за посета на физички и правни лица од други земји на објекти и индустриски друштва каде што се произведуваат, обработуваат и чуваат класифицирани материјали.

Член 2

При преземањето на мерки и активности за индустриската безбедност на класифицирани информации првенствено ќе се внимава на:

- степенот на класификацијата;
- обемот и формата на класифицираните информации и
- проценката на заканата за безбедноста на класифицираните информации, односно материјали.

Класифицирани информации во индустриски договори

Член 3

Секој учесник во реализацијата на индустриски договор во којшто се содржани класифицирани информации (во натамошниот текст: договор), ќе треба доследно и совесно да се придржува кон пропишаните правила за заштита на договорот, со цел да не дојде до губење или откривање на тајноста на класифицираните информации содржани во него.

Во случај на забележан безбедносен ризик, неодољно се известуваат надлежните органи и лица заради преземање на мерки за спречување на ризикот и за отстранување на можните негативни последици.

Правното лице воспоставува безбедносен систем во објектот во кој се реализира договорот.

Од страна на раководното лице на друштвото се определува овластено лице за безбедност кое ги спроведува пропишаните безбедносни мерки за спроведување на договорот; вршење на проверка на лицата учесници во договорот и спроведување на пропишаните стандарди од областа на индустриската безбедност.

Член 4

Лицата кои учествуваат во договорот како адвокати, експерти, консултанти или во слично својство, а коишто ќе бидат корисници на класифицирани информации, пред вклучувањето во преговорите треба да поседуваат соодветен безбедносен сертификат согласно со степенот на класификацијата на информациите што ќе ги користат во преговорите.

Член 5

За сите средби во текот на преговорите се составуваат записници во кои се внесуваат личните податоци на учесниците; целта на средбата и констатациите за взаемно усогласените ставови во врска со содржината на договорот и начинот на заштита на класифицираните информации во текот на реализацијата на договорот.

Записниците и другите материјали со степен "доверливо" и повисоко се чуваат според Уредбата за административна безбедност на класифицирани информации.

Член 6

Во случај кога договорот почнува да се реализира во Република Македонија, а потоа продолжува во повеќе земји, или преминува од една во друга земја, се остварува меѓусебна соработка на Дирекцијата за безбедност на класифицирани информации (во натамошниот текст: Дирекцијата) со надлежните органи за заштита на класифицирани информации во земјите во кои се пренесува реализацијата на договорот.

Во зависност од сложеноста и карактерот на договорот, а со цел да се обезбеди негова што поцелосна заштита, од страна на овластените лица може да се пропишуваат раководни начела во вид на инструкции за безбедносните аспекти, кога се реализираат посложени проекти.

Член 7

Заради утврдување на фактичката состојба во спроведувањето на безбедносните мерки на договорите, одговорните лица вршат редовни и вонредни контроли.

Член 8

Најдоцна од пет работни дена по исполнувањето или прекилот на договорот, правното лице на Дирекцијата и ги враќа сите примени класифицирани информации и неопходните записници и други материјали.

Член 9

За правните и физички лица учесници во јавни набавки кои се класифицирани до степен “доверливо“, се обезбедуваат безбедносни сертификати само ако се избрани како најповолни понудувачи, согласно со одредбите на Законот за јавни набавки.

Во случај на итни потреби за укажување на услуги, се врши безбедносна проверка само за лицата коишто ќе земат учество во реализацијата на јавниот повик.

Издавање на безбедносни сертификати на правни лица**Член 10**

Правното и физичко лице во барањето поднесено до Дирекцијата ги изнесува причините поради кои се бара безбедносниот сертификат, ги наведува основните црти на содржината на договорот и го изнесува планот на предвидените безбедносни мерки што ќе се преземаат во врска со заштитата на класифицираните информации и материјали и степенот на нивната класификација.

Во барањето се наведува и рокот во кој се очекува да биде реализиран договорот, како и учеството на евентуални странски учесници во неговата реализација.

Кога договорот ќе се реализира во повеќе земји, во барањето се наведуваат земјите и називите на трговските друштва учесници во договорот.

Член 11

Барање за издавање на безбедносни сертификати при јавни набавки поднесува нарачателот само за учесниците коишто влегле во потесниот избор.

Член 12

Кон барањето од член 10 и 11 на оваа уредба се приложуваат следните документи:

- пријава за упис во трговскиот регистар;
- решение на судот за извршен упис во регистарот;
- прилог во кој е содржан називот и седиштето на основачот и вкупниот износ на средствата на основачот и на секој вложувач;
- овластување на субјектот на уписот во правниот промет;
- имиња на лица овластени за застапување и граници на нивните овластувања, а за странските лица и документите предвидени во Законот за трговски друштва;
- извештај и мислење за бонитетот од Централниот регистар на Република Македонија;
- потврда од судот дека не е отворена постапка за стечај или ликвидација;
- потврда од судот дека со пресуда не му е изречена мерка на безбедност- забрана на вршење на дејност и
- потврда од Управата за јавни приходи за платени даноци, придонеси и други јавни давачки.

Транспорт на класифицирани материјали**Член 13**

Транспортот на класифицирани материјали надвор од безбедносните зони, од еден до друг објект или во странство, се врши со транспортери коишто ги исполнуваат законските услови за овој вид на транспорт.

При транспортот се преземаат следните мерки и активности:

- спазување на безбедноста на класифицираните материјали во сите фази и под сите околности на транспортот од појдовната до крајната дестинација;

- определување на степенот на безбедноста на пратката според највисокиот степен на класификација на материјалот што е содржан во неа;

- обезбедување на неопходните дозволи за непречено одвивање на транспортот во земјата и во меѓународниот транспорт;

- проверка на лицата коишто ракуваат со пратката соодветно со највисокиот степен на класификација на материјалот;

- избор на маршрути што минуваат низ земји кои не се загрозувани од воени или вонредни околности и

- обезбедување на одобрение од надлежните органи на земјите низ кои се остварува транспортот.

Член 14

Пакувањето на класифицираните материјали се врши на начин којшто не овозможува да се открие дека е во прашање материјал со соодветен степен на класификација.

Пакувањето се надгледува од страна на овластеното лице за безбедност.

Член 15

Ако во текот на еден транспорт се испраќаат две или повеќе пратки, секоја од нив посебно се идентификува и се преземаат мерки соодветни на степенот на класификацијата на материјалот.

Во текот на транспортот не може да се врши рекламирација на материјалот, освен во крајно оправдани случаи, а со цел да се избегнат поголеми штетни последици.

Член 16

Класифицираниот материјал со степен “државна тајна“ се транспортира само во исклучителни случаи, во специјално возило и во придружба на овластени лица од Министерството за одбрана, односно од Министерството за внатрешни работи, во зависност од тоа дали класифицираниот материјал е од одбранбен или безбедносен карактер.

Класифицираните материјали со степен “строго доверливо“ и “доверливо“ се транспортираат со затворените товарни возила или во контејнери, со брави или катанец, одобрени од надлежен орган, како и со возилата што можат да бидат пломбирани.

Застанувањето на определени места во текот на транспортот се врши согласно однапред подготвен план за обезбедување на пратката.

Авионскиот транспорт и транспортот со бродови се одвива под истите основни услови како и патниот транспорт.

Член 17

Во случај на вонредна околност: сообраќајна незгода, расипување на возилото, елементарна непогода и слично, чувањето на пратката за сето време на нејзино задржување на определеното место се врши од страна на безбедносната стража или придружбата на пратката.

Телефонските врски или контактите по факс во текот на траењето на транспортот меѓу одговорното лице за пратката и безбедносната стража, односно придружбата треба да се претходно договорени.

Кога се користи електронски надзор на возилото, не се неопходни мерките од став 2 од овој член.

Член 18

Во услови на зголемен ризик за пратката, се обезбедува безбедносна стража или придружба. Во зависност од конкретната проценка на ризикот, стражата ја сочинуваат воени или цивилни лица, вооружени или невооружени, во зависност од потребата за ефикасна заштита на пратката.

На лицата ангажирани во придружбата односно стражата им се даваат детални упатства за начинот на постапување со пратката.

Член 19

Пратките на класифицирани материјали нема да се отвораат од царинските органи без оправдана причина. Кога царинскиот орган ќе одлучи да ја отвори пратката, отворањето го извршува без присуство на неповикани лица и секогаш во присуство на лицето кое ја пренесува. По извршената проверка царинската служба ја препакува пратката и на пропишан начин потврдува дека пратката била отворена.

Меѓународни посети**Член 20**

Посети на претставници на странски правни и физички лица на објекти и трговски друштва во Република Македонија и обратно, се реализираат врз основа на преземените обврски од договорите и на повик од надлежни органи.

Член 21

На посетителите им се овозможува пристап само да оние класифицирани информации и материјали коишто се поврзани со целта на посетата.

За лицата коишто учествувале во разговорите, за посетените објекти и простории се води евиденција од страна на овластените лица.

Во записникот се констатираат заемно усогласените ставови за безбедноста на договорите.

Член 22

Посетите од член од 20 на оваа уредба може да се реализираат како еднократни, повторливи и итни.

Еднократните посети се одвиваат во временски период од триесет дена и не можат да се повторат во текот на една година.

Повторливите посети се реализираат во период до една година и се наменети за специфични потреби на договорите.

Итните посети се, по правило, еднократни и се остваруваат поради вонредни околности или се од значење за договорот, а тоа со стандардните постапки не можело да се предвиди.

Договорените датуми на посетите, по правило, не се менуваат, а особено утврдените датуми за итни посети.

Член 23

Посетите од итен карактер за договори со степен "интерно" и "доверливо" може да се организираат во директна соработка меѓу овластените лица за безбедност на учесниците во договорот.

Член 24

Посетата се иницира со писмено барање на заинтересираното лице, во кое детално се објаснува целта на посетата и нејзиното временско траење.

Во итни случаи барањето може да биде соопштено и усмено, кое потоа се потврдува и писмено.

Во барањето од став 1 на овој член се наведуваат имињата на лицата коишто ја остваруваат посетата со податоци за нивна идентификација.

При повторливите посети за секоја нова посета се поднесува ново писмено барање со податоците пропишани во став 3 од овој член.

Член 25

Одговорното лице по утврдувањето дека се исполнети сите потребни услови за остварување на посетата, по писмен пат го известува подносителот на барањето дека посетата е прифатена.

Во особено итни случаи, а со цел да не настанат штетни последици, тие може да бидат и усмено известени, но пред почетокот на посетата им се потврдува и писмено дека посетата може да се реализира во одредениот рок.

При реализација на сложени договори, може да се предвидат и посебни постапки за меѓусебните посети, а со цел да се постигне максимална ефикасност во реализација на договорот.

Завршна одредба**Член 26**

Оваа уредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-805/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

254.

Врз основа на член 30 од Законот за класифицирани информации ("Службен весник на Република Македонија" број 09/2004), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

**УРЕДБА
ЗА ИНФОРМАТИЧКА БЕЗБЕДНОСТ НА
КЛАСИФИЦИРАНИ ИНФОРМАЦИИ****Општи одредби****Член 1**

Со оваа уредба се уредуваат мерките и активностите за информатичка безбедност за:

- сертификација на комуникациско-информатичките системи и процеси;
- процена за можно нарушување на безбедноста на комуникациско-информатичките системи;
- утврдување на методи и безбедносни процедури за прием, обработка, пренос, чување и архивирање на класифицирани информации во електронска форма;
- заштита на информациите при процесирање и чување во комуникациско-информатички системи;
- продукција на крипто клучеви и друг крипто материјал;
- криптографска заштита на комуникациски, информациски и други електронски системи преку кои се подготвуваат, пренесуваат, обработуваат и архивираат класифицирани информации;
- определување на зони и простории заштитени од компромитирачко електро-магнетно зрачење и
- инсталирање на уреди за чување на класифицирани информации.

Сертификација на комуникациско-информатички системи и процеси**Член 2**

Државните органи и организациите (во понатамошниот текст: органите) кои планираат набавка или воспоставување на комуникациско-информатички систем за класифицирани информации до Дирекцијата за безбедност на класифицирани информации (во понатамошниот текст: Дирекција), доставуваат барање за безбедносна сертификација на комуникациско-информатичкиот систем (во понатамошниот текст: систем).

Член 3

Кон барањето од член 2 од оваа уредба се приложуваат следните документи:

- проценка на ризикот за безбедност на системот;
- изјава за безбедносни потреби на системот и
- процедури за безбедност при работа со системот.

Документите од став 1 на овој член се класифицираат со степен на класификација соодветен на највисокиот степен на класифицирани информации што се процесираат со системот.

Член 4

Кога системот опфаќа повеќе органи, меѓу нив се склучува договор за поврзување на системите.

Договорот од став 1 на овој член се приложува кон барањето за сертификација на системот.

Член 5

Како последна фаза од процесот на сертификација на системот, се врши верификација на безбедноста на системот.

Член 6

Со верификација на безбедноста на системот се:

- потврдува дали соодветно се имплементирани планираните мерки за безбедност на системот, специфицирани во изјавата за безбедносни потреби;
- потврдува дека се имплементирани мерките за безбедност и дека е постигнато бараното ниво за безбедност преку соодветно тестирање;
- документираат резултатите од верификацијата на имплементацијата на безбедноста на системот, како податоци кои ќе се користат во текот на процесот на сертификација.

Член 7

По извршената проверка на системот се издава: сертификат за безбедност, сертификат за безбедност со ограничено траење или привремен сертификат за безбедност.

Член 8

За системите во кои се создаваат, обработуваат, чуваат или пренесуваат (во понатамошниот текст: процесираат) класифицирани информации со степен “Доверливо” и повисоко, се издава сертификат за безбедност на системот.

За системите во кои се процесираат информации класифицирани со степен “Интерно”, кои согласно со Законот за класифицирани информации не подлежат на сертификација, се обезбедуваат услови за одржување на безбедносните цели (доверливост, интегритет и достапност) на информациите.

Проценка на можно нарушување на безбедноста на комуникациско-информатичките системи**Член 9**

Проценка за можното нарушување на безбедноста на системот се врши за утврдување на ризикот, проценка на ризикот кој неможе да се избегне, оценка на повредливоста и заканите и утврдување на последиците од реализација на одредени закани.

Член 10

Проценка на ризикот и определување на соодветни мерки за заштита на системот се врши од страна на овластени лица на органот.

По потреба при проценка на ризикот може да се вклучат и надворешни стручни лица.

Член 11

Кога системот се користи во посебни услови (мобилен, теренски и други), при проценката на ризикот се оценуваат и ризиците поврзани со средината во која ќе се употребува системот.

Член 12

Проценка на повредливоста на системот се врши во временски рокови и со постапки за проценка на повредливоста на безбедноста на системот предвидени во планот за проценка на повредливоста на системот.

Утврдување на методи и безбедносни процедури за прием, обработка, пренос, чување и архивирање на класифицираните информации во електронска форма**Член 13**

Локациите на системите во кои се процесираат класифицирани информации се определуваат како безбедносни и административни зони, согласно прописите за физичка безбедност на класифицираните информации.

Кога системот се користи во посебни услови (мобилен, теренски и други), се применуваат посебни услови за физичка безбедност.

Член 14

Во рамките на безбедносните зони се определуваат посебни простории за: електронска обработка на информациите, управување со системот, работа со криптографски средства и клучеви и архива на мемориски медиуми во кои се чуваат класифицирани информации.

Член 15

При определување на овластени лица за управување со безбедноста на системот се води грижа едно лице да не ги контролира сите важни елементи на безбедноста на системот.

Член 16

Системите во кои се процесираат класифицирани информации, треба да имаат компјутерска безбедност особено за:

- идентификација на лицата кои пристапуваат во системот;
- контрола и евиденција на пристап до објектите на системот врз основа на дадено право за пристап од дефинирана база на податоци;
- континуиран запис на состојбата на системот, поврзано со безбедноста на системот (безбедносни записи), активноста на системот, измени на параметри и слично;
- можност за проучување на безбедносните записи и утврдување на активноста на корисниците поврзана со безбедноста на системот;
- поставување на програмски апликации во системот со кои ќе се оневозможи пристап на корисниците кои го изгубиле тоа право;
- обезбедување на сигурен начин за означување на степенот на класификација;
- идентификација на корисникот на отпечатениот, преснимениот, модифицираниот или копираниот документ;
- сигурна евиденција на модифицирање, копирање, преснимување и бришење на класифицираните документи по корисници и
- заштита на важните технички и програмски елементи, системски можности и функционалност на системот.

Член 17

Системите во кои се процесираат класифицирани информации можат да работат во еден од следните степени:

- “Со посебно внимание”;
- “Високо ниво”;
- “Поделив пристап” и
- “Со повеќе нивоа”.

Член 18

Компјутерската безбедност на системите во режим на работа “Со посебно внимание”, “Високо ниво” и “Поделив пристап” се обезбедува со минималните барања за компјутерска безбедност.

Компјутерската безбедност на системите во степен на работа “Со повеќе нивоа” се реализира со безбедноста на системот согласно член 16 од оваа уредба и примена на дополнителна контрола за пристап на корисниците до програмските елементи на системот.

Заштита на информациите при процесирање и чување во комуникациско-информатичките системи**Член 19**

Од страна на органите се контролираат и оценуваат сите промени во пошироката, поблиската и електронската средина за безбедност на системот и се преземаат мерки и постапки за безбедност и заштита на системот.

Член 20

За одржување на безбедноста и заштита на системот за време на неговото користење и развој се врши:

- повремена проверка на системите, средствата и преносните мемориски медиуми од аспект на квалитетот и исправноста;
- запишување на системските податоци и класифицираните информации во засебни надворешни мемориски медиуми и нивно чување на резервно место соодветно на највисокиот степен на класификација на снимените податоци;
- инсталирање на софтвер и конфигурирање на системот само од овластено лице;
- примена на нови технички и програмски средства во системот само по претходно добиен сертификат;
- сервисирање и поправка на средства од системот на начин кој не дозволува нарушување на безбедноста на системот и во согласност со условите од сертификацијата;
- замена на криптографски методи, средства и клучеви според одредбите на уредбата за криптозаштита или меѓународен договор;
- оценување и по потреба заштита од компромитирачко електромагнетно зрачење на средствата кои биле на сервис, поправка или ремонт и
- забрана за внесување и користење на компјутерски средства, медиуми за запис и софтвер во лична сопственост во безбедносните и административните зони на системот.

Член 21

Преносните комуникациско-информатички средства можат да се вклучат во сертифициран систем само ако се претходно сертифицирани за процесирање на информациите од соодветен степен на класификација и одобрени од страна на овластеното лице на органот.

Член 22

Класифицирани информации со степен “Државна тајна” и “Строго доверливо” не се процесираат во преносни комуникациско-информатички средства.

Член 23

Преносните мемориски медиуми во кои еднаш се зачувани класифицирани информации со степен “Државна тајна” и “Строго доверливо” се уништуваат по нивното декласифицирање.

Мемориските медиуми во кои се зачувани класифицирани информации со степен “Доверливо” и пониско, по нивната декласификација, можат да се задржат за натамошно користење.

Член 24

Амортизираните или оштетените мемориски медиуми во кои се зачувани класифицирани информации кои не може повеќе да се користат, се уништуваат.

Член 25

Во комуникациско-информатичките средства кои работат автоматски, без присуство на оператор, не се процесираат информации класифицирани со степен “Доверливо” и повисоко.

Член 26

Комуникациско-информатички средства и преносни мемориски медиуми (персонални компјутери, преносни компјутери, дискетни единици, мемориски елементи и слично) во лична сопственост не се користат за процесирање на информации класифицирани со степен “Интерно” и повисоко.

Член 27

Компјутерските преносни медиуми за запис на класифицирани информации кои се користат во системот се означуваат, регистрираат и архивираат на начин кој соодветствува на медиумот во кој се сместуваат информациите.

Означувањето, контролата, архивирањето, периодичната контрола и уништувањето на компјутерските преносни медиуми за запис на класифицирани информации се врши според Уредбата за административна безбедност на класифицирани информации.

Член 28

Компјутерските преносни мемориски медиуми на кои се чуваат информации и податоци кои обезбедуваат пристап до системот (посебни шифри, лозинки, елементи за идентификација) се заштитуваат со мерки соодветни на мерките за заштита на највисокиот степен на класифицирани информации во системот.

Информациите и податоците од став 1 на овој член, се уништуваат во согласност со процедурите за безбедност при работа со системот и на начин кој не дозволува обновување на меморискиот запис.

Член 29

Преносните компјутерски средства и мемориски медиуми, кои се користат за процесирање на класифицирани информации, се сметаат како документи кои содржат класифицирани информации.

Изнесувањето на средствата од став 1 на овој член надвор од безбедносните зони се врши на ист начин како и другите класифицирани информации.

Продукција на крипто клучеви и друг крипто материјал**Член 30**

Дистрибуцијата и чувањето на криптографските клучеви на системите за меѓународна размена на класифицирани информации се врши во рамките на Дирекцијата.

Дистрибуцијата и чувањето на криптографските средства и клучеви на системите за размена на класифицирани информации со странски држави и меѓународни организации се врши согласно со меѓународен договор.

Криптографска заштита на системите за класифицирани информации**Член 31**

Пренос на класифицирани информации помеѓу централниот регистар и регистрите и контролните точки на Дирекцијата се врши преку обезбеден систем за криптозаштита.

Член 32

Со системите за криптозаштита на класифицирани информации се обезбедува:

- сигурна и заштитена идентификација на корисниците;
- потврда на автентичноста на испраќачот и примачот на информацијата кои треба да се извршат пред почнување на пренос на информацијата;
- доверливост, интегритет и достапност на информацијата и
- потврда за прием на информацијата.

Член 33

Класифицираните информации не се пренесуваат преку комуникациски системи надвор од безбедносните зони без примена на криптографски методи и средства.

Член 34

Криптографски методи и средства за заштита на класифицирани информации со степен “Државна тајна” и “Строго доверливо” се користат и за заштита на информациите при нивното чување.

Определување на зони и простории заштитени од компромитирачко електро-магнетно зрачење**Член 35**

Системите кои се користат за процесирање на класифицирани информации со степен "Доверливо" и повисоко, се заштитуваат од компромитирачко електро-магнетно зрачење.

Инсталирање на уреди за чување на класифицирани информации**Член 36**

Класифицираните информации се чуваат во уреди, инсталирани од стручни и овластени лица на органите.

Завршна одредба**Член 37**

Оваа уредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-806/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

255.

Врз основа на член 10 од Законот за стоконите резерви ("Службен весник на РМ" бр.68/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

**УРЕДБА
ЗА УСЛОВИТЕ И КРИТЕРИУМИТЕ ЗА ИЗБОР НА
СКЛАДИШТАРИ НА СТОКОВНИ РЕЗЕРВИ****ОПШТИ ОДРЕДБИ****Член 1**

Со оваа уредба се пропишуваат условите и критериумите за избор на складиштари на стоконни резерви, односно кои услови и критериуми треба да ги исполнуваат правните лица кои вршат складирање на стоконни резерви (во натамошниот текст: складиштари).

Член 2

Условите и критериумите за избор на складиштари на стоконни резерви, пропишани со оваа уредба се однесуваат за:

- складиштари на пченица, пченка и јачмен;
- складиштари на сол;
- складиштари на сурово сончогледово масло;
- складиштари на нафтени деривати; и
- складиштари на лекови и медицински потрошен материјал.

ОПШТИ УСЛОВИ**Член 3**

Просторот наменет за складирање и чување на стоки од стоконните резерви треба да ги исполнува следните општи услови:

- да е изграден од цврст материјал, градежно-технички погоден за намената за која е определен, со сидови, подови и плафони изработени од материјали погодни за чистење и дезинфицирање;
- да се наоѓа на суво, исцедно или дренирано земјиште;
- треба да е поврзан со комунална инфраструктура;
- да има функционална поврзаност на просториите (хоризонтална и вертикална) за непречена работа со стоконните резерви во сите фази сметано од прием, сместување, чување и испорака, без ризик и можности за мешање на производите;

- да биде ограден;
- да има непречен пристап за истовар и утовар на стоките и посебен влез;
- да има природна или вештачка вентилација;
- да има опрема, прибор и алат за сместување, мерење и манипулирање со стоките;
- треба да се обезбедени сите потребни мерки на физичко обезбедување на складиштето и противпожарна заштита согласно важечките прописи.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ**1.Складирање на пченица, пченка и јачмен****Член 4**

Складиштарите на пченица, пченка и јачмен покрај општите услови пропишани со оваа уредба, треба да ги исполнуваат и следните услови:

- минималната зафатнина на силосите да е 4.000 м³ по житна култура поединечно;
- силосите во кои се чуваат стоконните резерви од пченица, пченка и јачмен треба да имаат вага за прием и испорака, баждарена согласно важечките прописи;
- силосите да поседуваат опрема за прием и испорака на житни култури;
- силосите да поседуваат систем за елевација на житни култури.

2. Складирање на готварска сол**Член 5**

Складиштарите на готварска сол треба да ги исполнуваат општите услови пропишани со оваа уредба и со Правилникот за минимално-техничките услови за деловните простори и простории во кои се врши трговија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 21/04).

3. Складирање на сурово сончогледово масло**Член 6**

Складиштарите на сурово сончогледово масло покрај општите услови пропишани со оваа уредба, треба да ги исполнуваат и следните услови:

- минималната вкупна зафатнина на резервоарите за сурово масло да е 3.000 м³;
- да поседува вага за прием и отпрема на сурово сончогледово масло, со точност од 0,2%;
- резервоарите треба да ги исполнуваат техничките прописи за складирање и преточување на суровото масло;
- да имаат опрема за преработка - рафинирање на сурово сончогледово масло.

4. Складирање на нафтени деривати**Член 7**

Складиштарите на нафтени деривати покрај општите услови пропишани со оваа уредба, треба да ги исполнуваат и следните услови:

- треба да располага со посебни резервоари за секој нафтен дериват;
- минималната зафатнина на резервоарот да е 1.000 м³ по дериват;
- минималната вкупна зафатнина на резервоарите во складот да е 5.000 м³;
- складовите во кои се складира течен гас (ТНГ) треба да се со минимална зафатнина од 200 м³;
- резервоарите треба да се на едно место, оградени со една ограда, со влез и излез и не треба да бидат во состав на бензиска станица;
- складовите треба да имаат електронска вага со точност од 0,2%(III) за прием и испорака на нафтени деривати.

Складовите треба да ги исполнуваат техничките прописи за складирањето и преточувањето на горивото.

5. Складирање на лекови и медицински потрошен материјал

Член 8

Складиштарите на лекови и медицински потрошен материјал покрај општите услови пропишани со оваа уредба, треба во целост да ги исполнуваат и условите пропишани со Правилникот за условите по однос на просторот, опремата и кадарот што треба да ги исполнуваат правните лица кои вршат промет на големо со лекови, помошни лековити средства и медицински помагала што се употребуваат во хуманата медицина, објавен во “Службен весник на Република Македонија” бр. 64/02.

КРИТЕРИУМИ ЗА ИЗБОР НА СКЛАДИШТАРИ

Член 9

Бирото за стоковни резерви ќе врши избор на складиштари врз основа на:

- проценката за потребната територијална разместеност на стоките од стоковните резерви;
- бонитетот во работењето во последните две години пред склучувањето на договорот со Бирото за стоковни резерви;
- пријава за даночен обврзник;
- сопственоста над просторот наменет за складирање и чување на стоки од стоковните резерви;
- над просторот наменет за складирање и чување на стоки од стоковните резерви да не е засновано заложно право или други стварни товари;
- досегашното искуства во работата со стоковните резерви.

Член 10

При изборот на складиштари на нафтени деривати, Бирото за стоковни резерви ќе се раководи од критериумите утврдени во Законот за стоковни резерви, односно стоковните резерви на нафтени деривати задолжително да ги сместуваат, чуваат и обновуваат субјекти кои вршат производство или промет на нафтени деривати и ги исполнуваат општите и посебните услови за трговија со нафтени деривати во Република Македонија.

Член 11

Бирото за стоковни резерви ќе врши избор на складиштари од правните лица кои ги исполнуваат општите и посебните услови од оваа уредба и кои ќе ја приложат следната документација:

- регистрација за вршење на соодветна дејност пред надлежен суд;
- доказ за исполнетост на условите за вршење соодветна дејност, согласно закон и друг важечки пропис;
- доказ за позитивен бонитет од Централниот регистар;
- доказ за сопственост над деловниот простор и упис на стварни товари;
- потврда од Управата за јавни приходи за платени даноци, придонеси и други давачки и потврда за ДДВ обврзник;
- потврда дека не е отворена постапка за стечај или ликвидација, издадена од надлежен суд;
- потврда дека со правосилна пресуда не е изречена мерка на безбедност забрана на вршење на дејност.

Член 12

Складирањето на стоковни резерви се врши исклучиво врз основа на претходно потпишан писмен договор со Бирото за стоковни резерви.

Член 13

Податоците од договорите за складирање, неговите измени и дополненија како и целокупната документација во врска со неговата реализација, се сметаат за службена тајна во смисла на член 5 точка 5 од Уредбата за критериумите и мерките за заштита на тајноста на податоците од значење за одбраната (“Сл. весник на РМ” бр. 59/92).

Член 14

За складирањето, чувањето и обновувањето на житните култури од стоковните резерви, Бирото за стоковни резерви на складиштарите ќе им плаќа парични надоместоци и тоа:

- трошоци за складирање, чување и обновување во висина од 20,00 денари/тон, месечно;
- трошоци за фумигација на житото во висина од 31,00 денари по тон, еднаш годишно.

Надоместоците од став 1 на овој член се изразени без ДДВ.

Член 15

За складирањето, чувањето и обновувањето на солта и суровото сончогледово масло од стоковните резерви, Бирото за стоковни резерви нема да исплаќа паричен надоместок, а на име надоместок на складиштарите ќе им одобри користење за сопствени потреби на најмногу 30% од вкупните складирани количини на сол, односно сурово сончогледово масло од стоковните резерви, во тековната година, со обврска количините да бидат во целост надоместени заклучно со 31 декември секоја година.

Член 16

За складирањето, чувањето и обновувањето на нафтените деривати од стоковните резерви, Бирото за стоковни резерви нема да исплаќа паричен надоместок, а на име надоместок на складиштарите ќе им одобри користење за сопствени потреби на најмногу 30% од вкупните складирани количини на нафтените деривати од стоковните резерви, во тековната година, со обврска количините да бидат во целост надоместени заклучно со 31 декември секоја година.

Член 17

За складирањето, чувањето и обновувањето на лековите и медицинскиот потрошен материјал, Бирото за стоковни резерви нема да исплаќа паричен надоместок, а на име надоместок на складиштарите ќе им одобри користење за сопствени потреби на најмногу 30% од вкупните складирани количини на лекови и медицински потрошен материјал од стоковните резерви, во тековната година, со обврска количините да бидат во целост надоместени заклучно со 31 декември секоја година.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 18

Оваа уредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-818/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

256.

Врз основа на член 91 од Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91) и член 36 став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/2000 и 12/2003), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА ИМЕНУВАЊЕ НА ПОЧЕСЕН КОНЗУЛ НА ДРЖАВАТА ИЗРАЕЛ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА СО СЕДИШТЕ ВО СКОПЈЕ

Член 1

Се дава согласност г-дин Виктор Мизрахи да се именува на функцијата почесен конзул на Државата Израел во Република Македонија, со седиште во Скопје.

Член 2

Се задолжува Министерството за надворешни работи да ја спроведе оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 27/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

257.

Врз основа на член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00 и 12/03), а во врска со членовите 200-а, 200-б, 200-в, 200-г, 200-д и 200-ѓ од Законот за здравствена заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 17/97 и 10/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

**О Д Л У К А
ЗА ОТСТАПУВАЊЕ И ПРОДАЖБА НА УДЕЛ
ВО АПТЕКА “ЗДРАВЈЕ 1” - ОХРИД**

Член 1

Се продава удел од Аптека “Здравје 1” - Охрид на ул. “Партизанска” бр. 1, која во постапката за приватизација се издвојува како дел од ЈЗО Медицински центар - Охрид.

Член 2

Проценетата вредност на Аптека “Здравје 1” - Охрид изнесува 276.294 ЕУР.

Член 3

Дел од уделот во висина од 5% или 13.815 ЕУР од проценетата вредност се отстапува бесплатно на вработените во јавната аптека кои тој статус го имале на денот на влегувањето во сила на Одлуката на Владата на Република Македонија бр. 23-3401/5 од 27.09.2004 година.

Член 4

Дел од уделот во висина од 20% или 55.259 ЕУР да се понуди за откуп на вработените под повластени услови.

Член 5

Делот од уделот во висина од 75% или 207.220 ЕУР ќе се продава по пат на јавна берзанска аукција преку Македонската берза со почетна продажна цена на уделот кој не може да биде пониска од неговата номинална вредност во согласност со процедурите за тргување определени од Македонската берза.

Член 6

Плаќањето на уделот од член 4 и 5 од оваа одлука е во готово, со денари или хартии од вредност издадени од Република Македонија.

Член 7

Се задолжува директорот на Агенцијата на Република Македонија за приватизација да издаде налог за продажба на уделот од член 5 од оваа одлука.

Член 8

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-872/2
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

258.

Врз основа на член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00 и 12/03), а во врска со членовите 200-а, 200-б, 200-в, 200-г, 200-д и 200-ѓ од Законот за здравствена заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 17/97 и 10/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

**О Д Л У К А
ЗА ОТСТАПУВАЊЕ И ПРОДАЖБА НА УДЕЛ
ВО “АПТЕКА 1” - СТРУГА**

Член 1

Се продава удел од “Аптека 1” - Струга на ул. “Маршал Тито” бр. 36, која во постапката за приватизација се издвојува како дел од ЈЗО Медицински центар - Струга.

Член 2

Проценетата вредност на “Аптека 1” - Струга изнесува 178.079 ЕУР.

Член 3

Дел од уделот во висина од 5% или 8.904 ЕУР од проценетата вредност се отстапува бесплатно на вработените во јавната аптека кои тој статус го имале на денот на влегувањето во сила на Одлуката на Владата на Република Македонија бр. 23-3401/21 од 27.09.2004 година.

Член 4

Дел од уделот во висина од 20% или 35.615 ЕУР да се понуди за откуп на вработените под повластени услови.

Член 5

Делот од уделот во висина од 75% или 133.560 ЕУР ќе се продава по пат на јавна берзанска аукција преку Македонската берза со почетна продажна цена на уделот кој не може да биде пониска од неговата номинална вредност во согласност со процедурите за тргување определени од Македонската берза.

Член 6

Плаќањето на уделот од член 4 и 5 од оваа одлука е во готово, со денари или хартии од вредност издадени од Република Македонија.

Член 7

Се задолжува директорот на Агенцијата на Република Македонија за приватизација да издаде налог за продажба на уделот од член 5 од оваа одлука.

Член 8

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-873/2
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

259.

Врз основа на член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00 и 12/03), а во врска со членовите 200-а, 200-б, 200-в, 200-г, 200-д и 200-ѓ од Законот за здравствена заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 17/97 и 10/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

**О Д Л У К А
ЗА ОТСТАПУВАЊЕ И ПРОДАЖБА НА УДЕЛ
ВО ЈАВНА АПТЕКА - МАКЕДОНСКИ БРОД**

Член 1

Се продава удел од Јавна аптека - Македонски Брод на ул. “Димитар Влахов” бб, која во постапката за приватизација се издвојува како дел од ЈЗО Здравствен дом - Македонски Брод.

Член 2

Проценетата вредност на Јавна аптека - Македонски Брод изнесува 85.366 ЕУР.

Член 3

Дел од уделот во висина од 5% или 4.268 ЕУР од проценетата вредност се отстапува бесплатно на вработените во јавната аптека кои тој статус го имале на денот на влегувањето во сила на Одлуката на Владата на Република Македонија бр. 23-3401/9 од 27.09.2004 година.

Член 4

Дел од уделот во висина од 20% или 17.073 ЕУР да се понуди за откуп на вработените под повластени услови.

Член 5

Делот од уделот во висина од 75% или 64.025 ЕУР ќе се продава по пат на јавна берзанска аукција преку Македонската берза со почетна продажна цена на уделот кој не може да биде пониска од неговата номинална вредност во согласност со процедурите за тргување определени од Македонската берза.

Член 6

Плаќањето на уделот од член 4 и 5 од оваа одлука е во готово, со денари или хартии од вредност издадени од Република Македонија.

Член 7

Се задолжува директорот на Агенцијата на Република Македонија за приватизација да издаде налог за продажба на уделот од член 5 од оваа одлука.

Член 8

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-874/2
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

260.

Врз основа на член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 59/00 и 12/03), а во врска со членовите 200-а, 200-б, 200-в, 200-г, 200-д и 200-ѓ од Законот за здравствена заштита ("Службен весник на Република Македонија" бр. 17/97 и 10/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ОТСТАПУВАЊЕ И ПРОДАЖБА НА УДЕЛ
ВО ЈЗО "ОПШТИНСКА АПТЕКА" - КОЧАНИ

Член 1

Се продава удел од ЈЗО "Општинска аптека" - Кочани на ул. "Кеј на Револуцијата" бр. 3 - Кочани.

Член 2

Проценетата вредност на "Општинска аптека" - Кочани изнесува 425.043 ЕУР.

Член 3

Дел од уделот во висина од 5% или 85.009 ЕУР од проценетата вредност се отстапува бесплатно на вработените во јавната аптека кои тој статус го имале на денот на влегувањето во сила на Одлуката на Владата на Република Македонија бр. 23-3401/1 од 27.09.2004 година.

Член 4

Дел од уделот во висина од 20% или 85.009 ЕУР да се понуди за откуп на вработените под повластени услови.

Член 5

Делот од уделот во висина од 75% или 318.782 ЕУР ќе се продава по пат на јавна берзанска аукција преку Македонската берза со почетна продажна цена на уделот кој не може да биде пониска од неговата номинална вредност во согласност со процедурите за тргување определени од Македонската берза.

Член 6

Плаќањето на уделот од член 4 и 5 од оваа одлука е во готово, со денари или хартии од вредност издадени од Република Македонија.

Член 7

Се задолжува директорот на Агенцијата на Република Македонија за приватизација да издаде налог за продажба на уделот од член 5 од оваа одлука.

Член 8

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-882/2
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

261.

Врз основа на член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 59/00 и 12/03), а во врска со членовите 200-а, 200-б, 200-в, 200-г, 200-д и 200-ѓ од Законот за здравствена заштита ("Службен весник на Република Македонија" бр. 17/97 и 10/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ОТСТАПУВАЊЕ И ПРОДАЖБА НА УДЕЛ
ВО ГРАДСКА АПТЕКА - КИЧЕВО

Член 1

Се продава удел од Градска аптека - Кичево на бул. "Ослободување" бб, која во постапката за приватизација се издвојува како дел од ЈЗО Медицински центар - Кичево.

Член 2

Проценетата вредност на Градска аптека - Кичево изнесува 101.373 ЕУР.

Член 3

Дел од уделот во висина од 5% или 5.069 ЕУР од проценетата вредност се отстапува бесплатно на вработените во јавната аптека кои тој статус го имале на денот на влегувањето во сила на Одлуката на Владата на Република Македонија бр. 23-3401/12 од 27.09.2004 година.

Член 4

Дел од уделот во висина од 20% или 20.274 ЕУР да се понуди за откуп на вработените под повластени услови.

Член 5

Делот од уделот во висина од 75% или 76.030 ЕУР ќе се продава по пат на јавна берзанска аукција преку Македонската берза со почетна продажна цена на уделот кој не може да биде пониска од неговата номинална вредност во согласност со процедурите за тргување определени од Македонската берза.

Член 6

Плаќањето на уделот од член 4 и 5 од оваа одлука е во готово, со денари или хартии од вредност издадени од Република Македонија.

Член 7

Се задолжува директорот на Агенцијата на Република Македонија за приватизација да издаде налог за продажба на уделот од член 5 од оваа одлука.

Член 8

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-883/2
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

262.

Врз основа на член 158 од Законот за заштита на културното наследство (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 07.03.2005 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ОСНОВАЊЕ НА НАЦИОНАЛЕН СОВЕТ
ЗА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО****Член 1**

Заради следење, остварување и унапредување на заштитата и користењето на културното наследство се основа Национален совет за културното наследство (во натамошниот текст: Национален совет), како советодавно и координативно тело на Владата на Република Македонија.

Член 2

За претседател и членови на Националниот совет се именуваат:

- а) за претседател
 - Благој Стефановски, министер за култура;
- б) за членови
 - академик Катица Ќулафкова, МАНУ,
 - проф. д-р Коста Балабанов,
 - проф. д-р Јордан Спасески,
 - проф. д-р Влатко Коробар, Архитектонски факултет,
 - проф. д-р Анета Светиева, Природно-математички факултет-Етнологија,
 - доц. д-р Анета Серафимова, Филозофски факултет, Институт за историја на уметност,
 - Бехиџудин Шехапи, историчар на уметноста,
 - акад. уметник Глигор Чемерски,
 - Воислав Санев, Македонско археолошко, научно друштво,
 - проф. д-р Предраг Гавриловиќ, Македонски национален комитет ИКОМОС,
 - проф. м-р Димитар Белчовски, Македонска православна црква-МПЦ,
 - Агим Мемети, Исламска заедница во Република Македонија,
 - арх. м-р Меџаит Моложани, Државен универзитет - Тетово,
 - проф. д-р Добри Петровски, Универзитет “Св. Климент Охридски”-Битола.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-768/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

263.

Врз основа на член 6, став 2 од Законот за концесии (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 25/02) и член 86 од Законот за минералните сировини (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 18/99 и 29/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 07.03.2005 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ДАВАЊЕ КОНЦЕСИЈА ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈА
НА МИНЕРАЛНАТА СУРОВИНА ВАРОВНИЧКА
ДРОБИНА НА “ПОБЕДА“ ДООЕЛ С. БОТУН-ОХРИД
НА ЛОКАЛИТЕТОТ КУЧКОВ РИД КАЈ С. БОТУН,
ОХРИДСКО**

1. На “ПОБЕДА“ ДООЕЛ с. Ботун - Охрид се дава концесија за експлоатација на минералната сировина варовничка дробина на локалитетот Кучков Рид кај с. Ботун, Охридско со површина на простор на концесија за експлоатација дефиниран со точки меѓусебно поврзани со прави линии, а точките дефинирани со координати како е дадено во табелата, и тоа:

ТОЧКА	КООРДИНАТА-Х	КООРДИНАТА-У
T-1	4.572.500,00	7.482.390,00
T-2	4.572.500,00	7.482.650,00
T-3	4.571.905,00	7.482.750,00
T-4	4.571.905,00	7.482.580,00

Површината на просторот на експлоатационото поле од точка 1 на оваа одлука изнесува $P=0,15 \text{ km}^2$.

2. Времетраењето на дадената концесија од точка 1 на оваа одлука, ќе се определи во Договорот за концесија согласно Законот за минералните сировини.

3. Висината на надоместокот за дадената концесија од точка 1 на оваа одлука ќе се определи во Договорот за концесија, согласно Одлуката за определување на критериуми за висината на надоместокот за концесии за вршење детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 22/03).

4. Начинот, роковите и гаранцијата за плаќањето на надоместоците ќе се определи во Договорот за концесија.

5. За површината од точка 1 на оваа одлука, ЈП “Македонски шуми“ треба благовремено да изврши сеча на шумата на локалитетот Кучков Рид кај с. Ботун, а истовремено “ПОБЕДА“ ДООЕЛ с. Ботун-Охрид треба да изврши пошумување на соодветна површина која ќе ја определи ЈП “Македонски шуми“.

6. Како почеток на концесијата ќе се смета денот на потпишувањето на Договорот за концесија.

7. Во име на Владата на Република Македонија, Договорот за концесија ќе го потпише министерот за економија.

8. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-854-1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

264.

Врз основа на член 7 од Законот за земјоделско земјиште (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 25/98, 18/89 и 2/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 07.03.2005 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ОДЗЕМАЊЕ НА КОРИСНИЧКО ПРАВО НА
ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОСТ ОД ЗЗ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ С. АНГЕЛЦИ
ВАСИЛЕВО****Член 1**

Се одзема корисничкото право на земјоделското земјиште во државна сопственост од ЗЗ „Гоце Делчев“ с. Ангелци - Василево во КО Ангелци во површина од 62.32.44 ха опишан во ПЛ бр. 322 и КО Бањица во површина од 2.65.75 ха опишана во ПЛ бр. 237.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-760/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

265.

Врз основа на член 9 став 1 од Законот за јавните патишта (“Службен весник на Република Македонија” бр. 26/96), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 07.03.2005 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА УТВРДУ-
ВАЊЕ НА МАГИСТРАЛНИТЕ И РЕГИОНАЛНИТЕ
ПАТИШТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. Во Одлуката за утврдување на магистралните и регионалните патишта на Република Македонија (“Службен весник на Република Македонија” бр. 54/94, 60/95, 47/97, 107/00, 40/01, 72/01, 79/01, 81/01, 36/04) во точка 1 под Б) Регионални патишта се врши следното дополнување:

Р-К2 418 с. Цепиште (врска со регионалниот пат Р-418 Струга-Дебар)- граничен премин “Цепиште” помеѓу Република Македонија и Република Албанија.

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-801/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

266.

Врз основа на член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија (“Службен весник на Република Македонија” бр. 59/00 и 12/03), а во врска со членовите 200-а, 200-б, 200-в, 200-г, 200-д и 200-ѓ од Законот за здравствена заштита (“Службен весник на Република Македонија” бр. 17/97 и 10/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 28.02.2005 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ОТСТАПУВАЊЕ И ПРОДАЖБА НА УДЕЛНИ
ВО ГРАДСКА АПТЕКА - НЕГОТИНО

Член 1

Се продава удел од Градска аптека - Неготино на ул. “Маршал Тито” бб, која во постапката за приватизација се издвојува како дел од ЈЗУ Здравствен дом - Неготино.

Член 2

Проценетата вредност на Градска аптека - Неготино изнесува 271.594 ЕУР.

Член 3

Дел од уделот во висина од 5% или 13.580 ЕУР од проценетата вредност се отстапува бесплатно на вработените во јавната аптека кои тој статус го имале на денот на влегувањето во сила на Одлуката на Владата на Република Македонија бр. 23-3401/17 од 27.09.2004 година.

Член 4

Дел од уделот во висина од 20% или 54.319 ЕУР да се понуди за откуп на вработените под повластени услови.

Член 5

Делот од уделот во висина од 75% или 203.695 ЕУР ќе се продава по пат на јавна берзанска аукција преку Македонската берза со почетна продажна цена на уделот кој не може да биде пониска од неговата номинална вредност во согласност со процедурите за тргување определени од Македонската берза.

Член 6

Плаќањето на уделот од член 4 и 5 од оваа одлука е во готово, со денари или хартии од вредност издадени од Република Македонија.

Член 7

Се задолжува директорот на Агенцијата на Република Македонија за приватизација да издаде налог за продажба на уделот од член 5 од оваа одлука.

Член 8

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-566/2
28 февруари 2005 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Радмила Шекеринска, с.р.

267.

Врз основа на член 32 став 2 точка 1 од Законот за здравствената заштита (“Службен весник на Република Македонија” бр. 38/91, 46/93, 55/95 и 10/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНТИВНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ВО
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2005 ГОДИНА

Со Програмата за превентивна здравствена заштита во Република Македонија за 2005 година, утврдени се мерки, задачи и активности што треба да ги реализираат 10 заводи за здравствена заштита и Републичкиот завод за здравствена заштита - Скопје.

Со мерките, задачите и активностите утврдени во оваа програма се обезбедува на сите граѓани на Република Македонија остварување на загарантирани права, утврдени потреби и интереси со Законот за здравствената заштита што имаат карактер на унапредување на здравјето и преземање на мерки и активности за спречување и сузбивање на заболувањата, како и остварување на задачите и активностите на заводите за здравствена заштита утврдени со член 110 од Законот за здравствената заштита и препораките на СЗО.

Со мерките, задачите и активностите утврдени во Програмата за реализација на заводите за здравствена заштита во соработка со Републичкиот завод за здравствена заштита се обезбедува и спроведување на одредбите на поголем број на закони со кои се регулирани прашањата за следење, истражување и проучување на здравствената состојба на населението, причините за појавата и ширењето на заразните и други болести што имаат социјално-медицинско значење, како и влијанието на еколошките фактори врз здравјето, предлагање и преземање на мерки за заштита и унапредување на здравјето на луѓето.

Во Програмата утврден е видот на задачите и активностите, содржината, обемот и роковите за нивно извршување како и финансиските средства за остварување на Програмата.

Мерките, задачите и активностите ќе ги вршат санитарно-хигиенската, епидемиолошката, лабораториската и социјално-медицинската дејност на заводите за здравствена заштита со седиште во општините: Битола, Кочани, Куманово, Охрид, Прилеп, Струмица, Скопје, Тетово, Велес и Штип. Овие 10 заводи ќе ги вршат задачите и за потребите на населението од новооснованите општини, според Законот за територијална организација на локалната самоуправа во Република Македонија (Службен весник на Република Македонија бр.55/04) и преку спроведување на санитарно-хигиенската, епидемиолошката, лабораториската и социјално-медицинската дејност.

Републичкиот завод за здравствена заштита ќе ги врши задачите за потребите на населението од Република Македонија освен во цитираните четири дејности и во заштитата на населението од јонизирачки зрачења, како и испитувањето и контролата на лековите.

Поодделно реализацијата на утврдените задачи и активности ќе се врши и тоа:

I. САНИТАРНО-ХИГИЕНСКА ДЕЈНОСТ

Во рамките на санитарно-хигиенската дејност во заводите за здравствена заштита се врши:

- следење, спроведување и предлагање мерки за снабдување на населението со безбедна вода за пиење;
- санитарен надзор над објектите за водоснабдување, над извориштата и нивната околина во санитарните зони;
- следење на здравствената исправност на водата за пиење со бактериолошки анализи и со санитарно-хемиски анализи, во обем за основна анализа, периодична, за нови зафати и по хигиено-епидемиолошки индикации;
- следење на отстранувањето на цврстите и течните отпадни материи, вклучувајќи и медицински отпад, надзор над објектите и локациите за отстранување, преработка на крајна диспозиција на отпадните материи;
- следење на санитарно-хигиенскиот квалитет на површинските и отпадни води од здравствено-еколошки аспект;
- следење на состојбата на загаденост на воздухот од здравствено-еколошки аспект и влијанието врз здравствената состојба на населението;
- предлагање мерки за заштита на воздухот од загадување;
- санитарно-хигиенски надзор над објектите од јавниот сообраќај како и над предучилишните и училишните објекти, стопански и здравствени објекти;
- следење и проучување на исхраната и ухранетоста на населението;
- следење на безбедност на храната со бактериолошка анализа и со основна санитарно-хемиска анализа;
- следење на состојбите во објектите за производство и промет на храна и во објектите за јавна исхрана;
- следење и проучување на хигиенските услови во работната средина.

За сите активности и добиени резултати редовно ќе бидат информирани Министерството за здравство и Министерството за животна средина и просторно планирање.

A) Заводи за здравствена заштита

Заводот за здравствена заштита -санитарно-хигиенската дејност е должна на секои шест месеци, а по индикација и почесто да доставува до Републичкиот завод за здравствена заштита санитарно-хигиенска процена за територијата што ја покрива со истакнување на актуелните проблеми и потенцијални ризични состојби од здравствен аспект.

1. Следење на состојбата со водоснабдувањето и квалитетот на водата за пиење

Во текот на годината секој завод врши редовни санитарно-хигиенски теренски извидувања на јавните водоснабдителни објекти со оценка за сигурност на објектот и можност за евентуални загадувања и ризик по здравјето на населението. По хигиено-епидемиолошки индикации се вршат санитарно-хигиенски теренски извидувања и на индивидуални водоснабдителни објекти.

На секој градски водовод се врши увид 4 пати годишно, локалните селски водоводи 2 пати годишно, а селата без локални водоводи најмалку еден те-

ренски увид годишно. Останатите јавни објекти во малото стопанство, крајпатни чешми, споменички чешми, чешми во рекреативни подрачја и др. ќе бидат опфатени најмалку еднаш годишно. Квалитетот на водата се контролира со земање mostre за бактериолошка и физичко-хемиска анализа; бројот на mostрите за секој објект ќе биде согласно прописите за санитарно-хигиенска исправност на водата за пиење.

За оние јавни водоснабдителни објекти со кои стопанисува организација за водоснабдување, обемот и бројот на анализи ќе биде утврден со договор меѓу заводите и установите за водоснабдување. За сите други јавни водоснабдителни објекти каде не стопанисува организација за водоснабдување, односно: села со сопствен водовод, села со други видови на водоснабдителни објекти, води со посебни својства - минерални, лековити и сл., локални јавни водоснабдителни објекти и во и вон населените места (чешми, бунари, извори и др.), обемот и бројот на примероци за вода за пиење е даден во табела 1.

Следење на водоснабдувањето на селските населби во Република Македонија

Табела: 1

Заводи за здравствена заштита	Број на селски населби	Планиран број на:			
		Теренски извидувања	Мостри на Вода	Лабораториски анализи на mostрите	
				Физичко-хем.	Микробиолошка
Битола	263	200	1500	1500	1500
Куманово	190	140	1100	1100	1100
Кочани	104	136	864	864	864
Охрид	147	100	800	800	800
Прилеп	182	200	1200	1200	1200
Скопје	102	80	500	500	500
Струмица	125	120	750	750	750
Тетово	182	165	1200	1200	1200
Велес	249	312	1599	1599	1599
Штип	156	100	800	800	800
Вкупно:	1700	1553	10313	10313	10313

Заводите на крајот од тековната година подготвуваат анализа за проценката на ризикот на водата за пиење согласно програмските активности и извршените увиди и анализи спроведени со договор меѓу заводите и установите за водоснабдување.

1.1. Здравствена евиденција на водоснабдителните објекти

Заводите за здравствена заштита водат здравствена евиденција на водоснабдителните објекти по утврдена единствена стручна методологија.

2. Следење на површинските води од здравствено-еколошки аспект

Следењето на квалитетот на површинските води ќе се врши на оние места кои претставуваат здравствен интерес, со цел за превземање мерки и спречување на можните штетни влијанија врз здравствената состојба на населението. Следењето ќе се врши со санитарно-хигиенски увиди на објектите и локалитетите кои се од здравствен интерес, од страна на стручен тим на територијално надлежниот завод за здравствена заштита, во соработка со Републичкиот завод за здравствена заштита по потреба. Основни супстрати на активност се

водите кои се користат како изворишта на водите за пиење, водите кои се користат за спортско рекреативни цели и водите кои се користат како води за примарно земјоделско производство - води за наводнување на култури кои се консумираат во свежа состојба, како и за култури кои се користат во механички или термички обработена состојба.

Бројот на увиди и на земање на мостри за бактериолошка и физичко-хемиска анализа ќе биде најмалку два пати годишно или вкупно околу 212 објекти и локалитети и најмалку 658 мостри вода за лабораториска анализа. Бројот на увиди и бројот на мостри според актуелни хигиенско-епидемиолошки состојби, може да се зголеми. Оборот на следење на површинските води е даден во табела 2.

За оние објекти кои се користат како изворишта на води за пиење со кои стопанисува организација за водоснабдување или површинските води кои се користат за спортско рекреативни цели, оборот и бројот на анализи ќе биде утврден со договор помеѓу заводите и установите кои стопанисуваат со објектите.

Податоците од извршените санитарно-хигиенски теренски извидувања и резултатите од извршените анализи ќе се обработуваат статистички и за утврдените состојби ќе се изготвуваат редовни полугодишни и годишни извештаи.

Следење на површинските води

Табела 2

Заводи за здравствена заштита	Теренски Извидувања	Планиран број на:		
		Мостри на Вода	Лабораториски анализи на мострите	
			Физичко-хем.	Микро-биолошка
Битола	30	162	162	162
Куманово	16	44	44	44
Кочани	20	40	40	40
Охрид	40	130	130	130
Прилеп	10	28	28	28
Скопје	35	70	70	70
Струмица	2	28	28	28
Тетово	12	15	15	15
Велес	23	117	117	117
Штип	12	24	24	24
Вкупно:	212	658	658	658

3. Следење на квалитетот на воздухот во населените места и влијанието на загадениот воздух врз здравјето на населението

Остварување на задачата се одвива со испитување на следните видови загадувачки материи и тоа:

- во заводите за здравствена заштита Скопје и Велес - лебдечки честички (чад) SO_2 - сулфур двооксид, во Скопје и CO - јагленороден монооксид и олово, а само во Велес - и кадмиум

- во сите заводи за здравствена заштита ќе се следи аероседиментот.

Задачата ќе се реализира со стандардни методи на земање примероци атмосферски воздух и стандардни методи за лабораториска дијагноза. Наодите за чад, SO_2 , азотни оксиди, олово, кадмиум и цинк ќе се презентираат како 24 часовен просек во mg/m^3 воздух, јаглен монооксидот како часовен просек во mg/m^3 воздух, а аероседиментот како месечен просек во mg/m^2 површина.

Мерни места за следење на аерозагадувањето се дадени во табела 3.

Следење на квалитетот на воздухот во заводите за здравствена заштита

Табела 3

Завод за здравствена заштита	Аероседимент	Број на мерните места за			
		Чад и SO_2		Олово, кадмиум и цинк	CO
Битола	10	-		-	-
Куманово	4	-		-	-
Кочани	4	-		-	-
Охрид	6	-		-	-
Прилеп	7	-		-	-
Скопје	30	7		1	4
Струмица	4	-		-	-
Тетово	4	-		-	-
Велес	16	3		8	-
Штип	4	-		-	-
Вкупно:	89	10		9	4

Бројот на мерни места може да се зголеми според индикации.

За следење на квалитетот на воздухот и влијанието на истиот, врз здравјето на населението, ќе се изготвуваат извештаи со оценка на најдените состојби и предлог мерки. Во случаи на акутни состојби на загаденост на воздухот на ниво на аларм од прв, втор или трет степен, од страна на територијално надлежниот завод во најкус рок ќе се известува Министерството за здравство и Републичкиот завод за здравствена заштита, како и Министерството за животна средина и просторно планирање.

За следење на квалитетот на воздухот и влијанието на истиот врз здравјето на населението ќе се изготвува годишна анализа со оценка на најдените состојби и предлог мерки што е составен дел од извештајот за остварените активности.

4. Следење на безбедноста на храната

Се следи здравствената исправност на минимум 6.800 прехранбени производи од кои во Заводот за здравствена заштита - Скопје минимум 2000 примероци, Битола 800 примероци, а во останатите заводи за здравствена заштита минимум по 500 примероци. Санитарно-хигиенските услови ќе се следат и со земање на 250 брисеви за секој Завод за здравствена заштита, од работни површини од објектите за производство и промет на прехранбени продукти.

5. Следење на исхраната и ухранетост на населението

Се следи организирана исхрана на предучилишните деца, учениците и работниците во вкупно 61 објекти за општествена исхрана. За одредување на биолошката вредност на исхраната се испитуваат 1.135 оброци. Санитарно-хигиенските услови во објектите се следат преку стручни увиди (вкупно 265) и преку микробиолошки брисеви (вкупно 3.295). (Табела 4)

Следење на исхраната на населението

Табела 4

Завод за здравствена заштита	Број на објекти	Стручни* увиди на објекти	Број на испитани оброци	Број на испитани брисеви
Битола	6	24	100	300
Куманово	6	24	100	300
Кочани	5	24	100	300
Охрид	5	24	100	300
Прилеп	5	24	100	300

Скопје	10	40	170	400
Струмица	5	24	100	300
Тетово	6	24	100	300
Велес	8	33	165	405
Штип	5	24	100	300
Вкупно:	61	265	1135	3295

*По индикација ќе се зголеми бројот на стручни увиди на објектите.

Следењето на ухранетоста опфаќа 6.400 испитаници - предучилишни деца, ученици и работници и тоа во заводите: Битола, Куманово, Кочани, Охрид, Прилеп, Струмица, Тетово, Велес и Штип по 600, а во Заводот во Скопје 1000 испитаници.

6. Следење на болничката исхрана

Се следи исхраната за хоспитализираните болни при болници и клиниките на Клиничкиот центар во Скопје (вкупно 21). Се следи биолошката вредност на исхраната, санитарно-хигиенските услови во објектите за болничка исхрана со вкупно 80 стручни увиди и со 1080 микробиолошки брисеви. (Табела 5)

Следење на болничка исхрана

Табела 5

Завод за здравствена заштита	Број на објекти	Стручни увиди на објекти	Број на испитани оброчи	Број на испитани брисеви
Битола	4	16	48	240
Куманово	2	8	40	100
Кочани	1	4	28	50
Охрид	3	12	60	150
Прилеп	1	4	20	50
Скопје	3	12	60	100
Струмица	1	4	20	50
Тетово	2	4	28	50
Велес	3	12	84	240
Штип	1	4	28	50
Вкупно:	21	80	416	1080

7. Училишна хигиена

Во рамките на активностите за унапредување на здравјето на предучилишните и училишните деца ќе се извршат санитарно-хигиенски увиди во објектите и тоа во Велес по 71, Скопје и Битола по 70, а останатите заводи за здравствена заштита по 30.

8. Здравствено-воспитна активност на санитарно-хигиенската дејност

Преку здравствено воспитна активност ќе бидат опфатени теми и содржини кои се од приоритетно значење за подобрување на здравјето на населението посебно на вулнерабилните групи.

Б) Републичкиот завод за здравствена заштита

Секторот по хигиена и заштита на човековата околина при Републичкиот завод за здравствена заштита:

- ја координира, стручно контролира и насочува работата на санитарно-хигиенската дејност во заводите за здравствена заштита во Република Македонија;
- изготвува доктринарни ставови во методолошкиот пристап и начинот на евалуација на извршените мерки и активности во санитарно-хигиенската дејност;
- врз основа на спроведените истражувања и добиените податоци од заводите за здравствена заштита, врши мониторинг и дава оценка на влијанието на одредени фактори од здравствено-еколошки аспект;
- ги идентификува приоритетните проблеми и потенцијални ризични состојби по здравјето на ниво на Републиката и го известува Министерството за здравство;

- учествува во имплементација на здравствениот дел на Националниот здравствено-еколошки план (НЗЕАП) на Република Македонија;
- учествува во имплементација на Акциониот план за храна и исхрана на Република Македонија.

1. Следење на радиоактивна контаминација на животна средина

1.1. Радиоекологија

Од областа на радиоактивната контаминација на животната средина, во редовни услови се работи следниот мониторинг - радиоактивна контаминација - α , β , γ имитирачки радиоактивни елементи на:

- воздухот во Скопје, Гевгелија, = 738 мостри;
- дневните атмосферски талози од Скопје = 738 мостри;
- месечните атмосферски талози од Скопје, Гевгелија и Охрид;
- почвата од Скопје и Штип = 12 мостри;
- сточна храна од Маврово, Охрид, Прилеп и Гевгелија = 8 мостри;
- водата од водоводите во Скопје и Охрид = 48 мостри;
- водата на Охридското Езеро и реката Вардар = 24 мостри;
- млекото од млекарниците во Скопје и Штип = 24 мостри;
- лебот од Скопје и пченицата од Прилеп = 6 мостри;
- други видови животни намирници произведени од одредени локалитети Тетово, Куманово, Струмица, Скопје и Прилеп (40 мостри) и намирници од увоз (100 мостри);
- мерење на радон - 222 во воздух во животната и работна средина.

Во случај на нуклеарен акцидент мониторингот ќе биде проширен и тоа на подрачјето на целата Република, согласно наменски изготвена оперативна програма.

1.2. Дозиметрија и проценка на радиоактивна сигурност

Следењето на степенот на изложеноста на јонизирачките зрачења се врши со:

- филм-дозиметриска метода термо луминисцентна дозиметрија (секој месец) во кои ќе се опфатат околу 1300 експонирани работници
- физичка дозиметрија на работните места и просториите (еднаш годишно), при што ќе се врши увид на исправноста во користењето на уредите, постројките и објектите со давање препораки на лице место и со извештаи за отстранување на недостатоците.

Во текот на 2005 година продолжува и мерењето на интегралните апсорбирани дози од лицата што се изложени при работа на јонизирачко зрачење преку дозиметрија. Опфатени се околу 1000 лица во Републиката.

Исто така се врши секојдневно мерење на експозиционата доза во Скопје, а во другите места најмалку еднаш годишно.

1.3. Медицински надзор на експонирани работници

Ќе се следи здравствената состојба на 1000 професионално експонирани на јонизирачки зрачења и во 2005 година преку здравствени прегледи најмалку еднаш годишно со преземање на неопходните мерки за заштита на здравјето на тие лица.

2. Следење на санитарно-хигиенската состојба во водоснабдувањето и квалитетот на водите за пиење и воспоставување на здравствена евиденција на водоснабдувањето

Во рамките на своите надлежности по однос на стручно-методолошката помош и соработка со заводите за здравствена заштита во Републиката, континуирано се врши надзор секоја година над 10-15 градски водоводи во согласност со претходно изготвена оперативна програма, а според хигиенски и епидемиолошки индикации се врши надзор и над други објекти за водоснабдување.

На 210 мостри на вода за пиење што претставува 1% од предвидените мостри за испитување ќе се извршат над 1800 лабораториски испитувања на дел од физичко-хемиска анализа, радиоактивност и пестициди, односно анализи кои не се вршат во заводите за здравствена заштита.

Врз основа на надзорот Републичкиот завод за здравствена заштита дава оценка на квалитетот и здравствената исправност на водата за пиење и ја оценува снабденоста на потрошувачите во разни хидролошки состојби во текот на секоја година.

3. Следење на површинските води од здравствен аспект

Следењето на површинските води од здравствен аспект, Републичкиот завод за здравствена заштита го врши во соработка со заводите за здравствена заштита во Република Македонија и тоа оние лабораториски анализи за кои заводите немаат соодветна апаратура и методологија, а по хигиенски и епидемиолошки индикации врши потребни увиди и лабораториски испитувања во соработка и со други институции во Републиката.

4. Програма за евалуација на хигиенскиот квалитет на воздухот и неговите здравствени ефекти

Заводот воведува "мобилен" методологија за следење на хигиенскиот квалитет на воздухот како во комуналната средина така и на поедини извори на загадување по утврдена индикација.

Бројот на примероците воздух ќе биде утврден со посебна оперативна програма, а мерењата ќе бидат синхронизирани со веќе постојните мерења во урбаните центри посочени во оваа програма. Се изготвува анализа на состојбата на здравствениот ризик врз населението од штетните ефекти на аерозагадувањето по методологија препорачана од СЗО врз основа на податоците од извршените испитувања од заводите за здравствена заштита, како и воспоставување на здравствено еколошки индикатори од интерес на проценката на ризикот: податоци за mortalitetот на деца од респираторни заболувања од 0-5 годишна возраст по градови, инциденца и преваленца на респираторни заболувања кај школски деца и сл.

5. Следење на штетната бучава во животната средина

Врз основа на постојните законски прописи и меѓународно прифатените обврски, Републичкиот завод за здравствена заштита заедно со другите заводи продолжуваат со активностите за утврдување на нивото на комуналната бучава во различните урбани средини и населби. Републичкиот завод за здравствена заштита ќе развие методологија за проценка на штетното влијание на бучавата во комунална средина над експонираното население во Република Македонија. Во овој смисол во 2005 година на 14

мерни места Републичкиот завод за здравствена заштита врши мерење на бучавата во тек на 24 часа, во тек на еден месец на пролет и еден месец на есен, за да се утврдат сезонските варијации и влијанија, одредување на препорачаните мерни величини Laeq, 24h и Lmax. Врз основа на мониторингот ќе следи проценка на оптовареноста на експонираното население и донесување на предлог мерки за намалување на потенцијалниот штетен здравствен ризик.

Со набавката на референтни технички апарати, а врз основа на методологија и оперативна програма изготвена од Заводот, мерењата ќе се извршат и процената на оптоварувањето на населението ќе се направи во седиштата на сите заводи во Републиката.

6. Стручно-методолошко управување со медицински отпад

Врз основа на постојните законски прописи и меѓународни стручни норми Републичкиот завод за здравствена заштита во соработка со Заводите на здравствена заштита ќе обезбедува стручно-методолошка едукација на медицинскиот персонал за правилно собирање, селектирање и диспозиција на централниот собирен пункт (во кругот на здравствените установи), на цврстиот медицински отпад од здравствени установи во Републиката.

Изготвува стручно - методолошки упатства и едукација за управување со цврстиот медицински отпад од здравствените установи со цел да се обезбеди соодветно собирање, сепарација како и стручна помош за безбедно транспортирање и диспозиција од овластени стручни установи на депонии кои одговараат на санитарно - хигиенските норми и услови.

7. Анализа на состојбата на здравствена исправност на прехранбени производи и предмети за општа употреба во Република Македонија

Републичкиот завод за здравствена заштита изготвува Анализа на состојбата на здравствената исправност на прехранбени производи и предмети за општа употреба, врз основа на податоците од извршените испитувања од овластени установи - заводи за здравствена заштита, Републичкиот завод за здравствена заштита и Ветеринарниот институт - Скопје.

Анализата за 2005 година ја доставува до Министерството за здравство најдоцна до февруари 2006 година.

8. Следење на алиментарниот дневен внос на некои хемиски контаминанти

Се утврдува степенот на експозиција на население-то на хемиски контаминанти внесени со храната и се врши проценка на здравствен ризик.

Се одредува алиментарниот дневен внос кај одредени групи, на пестициди (органохлорни и органофосфорни) и на тешки метали, кај пред училишни деца во 10 предучилишни установи во РМ, во четири сезони во текот на 2005 година во тек на една недела - вкупно 50 примероци на дневен оброк.

Проценка на присуството на хемиска контаминација во храна од пазар од домашно земјоделско производство во подрачјата на општини со најголемо земјоделско производство. Вкупно ќе се испитаат по 50 мостри по подрачја во градовите Скопје, Тетово, Велес, Битола, Гевгелија и Струмица, вкупно 300 примероци.

Методологијата на следењето и обработката на добиените податоци се врши согласно препораките на СЗО.

9. Проценка на здравствениот ризик за одредени популациони групи врзани со исхраната

Ќе се дефинира методолошкиот пристап за испитување, вкупна проценка на здравствениот ризик врзан со исхраната на одредени популациони групи.

Ќе се изготвува здравствено едукативен материјал од областа на правилната исхрана на одредени популациони групи.

В) Програма за испитување на загаденоста на животната средина со тешки метали: олово, кадмиум и цинк во општина Велес за 2005 година и оценка на здравствениот статус на населението

Интензивната урбанизација, индустријализација и развој на модерниот сообраќај доведуваат до константно зголемување на контаминацијата на биосферата во населените места со најразлични продукти на согорување и други материји од индустриско и неиндустриско потекло.

Нарушување на еколошката рамнотежа се согледува во деградација на животната средина, загадување на воздухот, водата, почвата, растителниот и животинскиот свет, со што се загрозува здравјето и животот на луѓето.

Изградбата и пуштањето во работа на Топилницата за олово и цинк “Злетово” во 1973 година, како и зголемениот број на моторни возила заедно со другите индустриски објекти лоцирани во самиот град, претставуваат моќен извор на загадување на животната средина во Велес.

Оловото е токсично за животинскиот свет вклучувајќи ги и луѓето. Контактот со оловото и неговите соединенија, а со тоа и експозицијата кон неговото штетно дејство во вид на акутно, субакутно и хронично труење, можно е во различни услови:

- како професионално труење со олово при производство и примена на оловото;

- непрофесионално труење се јавува во услови на секојдневниот живот, преку емисија од топилници за олово, од моторен сообраќај со мотори кои користат етилирано гориво, или од други индустриско-занаетчишки објекти, како и преку пренос од земјиштето преку ланецот на исхраната или водите за пиење, со внесување во организмот најчесто со инхалација и ингестија. При внесување на олово преку храна и вода децата се почувствителни од возрасните и оловото се ресорбира околу 50%, додека кај возрасните околу 10%. Кај деца континуирано експонирани на ниски концентрации на олово докажани се проблеми во однесувањето и ментална ретардација. Како резултат на употреба на оловото во цевките за водоснабдување, широката употреба на оловни бои, екстензивната употреба на бензин со тетраетил олово и емисијата на оловни честички од Топилници за цинк и олово, оловото денес претставува општ загадувач на животната средина. Кога нивото на олово во крвта на експонираното население е повисоко од 15 $\mu\text{g}/\text{дл}$ треба да се превземат одредени мерки за редукција на експозицијата. Кај деца експонирани на олово докажано е опаѓање на хемоглобинот при ниво на олово во крвта од 40 $\mu\text{g}/\text{дл}$. При испитување на деца од 4 годишна возраст и постари, со олово во крвта пониско од 25 $\mu\text{g}/\text{дл}$, забележан е дефицит 2-3 поени за IQ (коэффициентот на интелигенција). Вулнерабилни групи на населението како резултат на експозиција на аерозагадување се: предучилишни и училишни деца, доилки, бремени жени, хронични болни од обструктивни белодробни заболувања и стари лица.

Освен оловото и кадмиумот како токсичен тежок метал може да придонесе за појава на одредени штетни здравствени ефекти кај изложената популација, како и цинкот но во помала мерка.

ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Целите на програмата претставуваат:

- неопходноста за оценка на здравствениот ризик и неговото управување во еколошки најзагрозените реони во земјата, каков што е Велес, со спроведување на соочени комплексни истражувања на вулнерабилните сегменти на популацијата (децата), како и апликација на современата методологија за овој вид студии, согласно приоритетите на НЕАП (Национален еколошки акционен план) и НЗЕАП (Национален здравствено-еколошки акционен план) во Република Македонија. Интеграција на податоците за еколошките параметри - квалитет на атмосферскиот воздух, водата за пиење, почва, прехранбените продукти од локално производство, површинските и отпадни води со податоците на здравствените индикатори и превземање сите можни мерки за превенција, претставуваат мотив за разрешување на овој актуелен и современ проблем. Оттаму е мошне важна, досега нереализираната, адекватна и точна проценка на оптеретување на животната средина во Велес со олово, кадмиум и цинк и поврзаноста со потенцијалните рани здравствени ефекти кај изложената популација.

Во координација со Министерството за здравство и стручно-методолошка субординација на ЈЗО Републички завод за здравствена заштита-Скопје, Заводот за здравствена заштита-Велес ќе ја изведува Програмата интердисциплинарно со Клиниката за детски болести при Клинички Центар-Скопје и Институтот за медицина на трудот-Скопје.

Во Програмата се предвидува да се следи контаминираноста на воздухот, водата, почвата, прехранбени земјоделски и сточарски производи што се произведуваат во непосредна близина на Топилницата за олово и цинк “Злетово”, како и експонираноста на луѓето со тешки метали: олово, кадмиум и цинк.

Во рамките на проценка и евалуација на потенцијалните рани здравствени ефекти од еколошкиот хазард-оловото, да се согледа влијанието на оловото врз појавата на анемиите, бубрежните промени, промените во фината моторна функција, електроенцефалографските фини промени, кожна спроводливост и ефектите врз коефициентот на интелигенцијата кај училишни деца од загадено подрачје - експонирани и во контролното подрачје - неекспонирани деца.

Крајна цел е, адекватна идентификација на здравствено еколошкиот ризик и евентуалните здравствено-еколошки ефекти врзани за експозицијата на оловото, во критичниот еколошки реон на Велес, за да се обезбеди конкретизирање на соодветни и ефикасни предлог мерки за санација на состојбата и јавна промоција.

ПРОГРАМА

1. ВОЗДУХ : на 6 мерни места во градот и контролно мерно место с.Иванковци, од кои на м.м.Нова населба секој ден, останатите 5 м.м.во град 2 дена месечно и контролното мерно место 1 ден месечно.

Мерни места анализи	примероци год.	Метали	Вкупно
Амб.Нова Населба	365	3	1095
Дет. градинка - Кирил и Методи	24	3	72
Биро за вработување	24	3	72
Нас. Речани	24	3	72
Башино село	24	3	72
Детска градинка - нас.Тунел	24	3	72
с.Иванковци - контролно м.м	12	3	36
Вкупно годишно:	497	3	1491

2. АЕРОСЕДИМЕНТ : секој месец на 7 мерни места во градот и контролно мерно место во с.Иванковци, во вкупен аероседимент.

Мерни места анализи	примеро-ци год.	Мета-ли	Вкуп-но
Амб.Нова Населба	12	3	36
Дет. градинка - Кирил и Методи	12	3	36
Биро за вработување	12	3	36
Нас. Речани	12	3	36
Башино село	12	3	36
Детска градинка - нас.Тунел	12	3	36
Здравствен дом	12	3	36
с.Иванковци - контролно м.м.	12	3	36
Вкупно годишно:	96	3	288

3. ВОДА ЗА ПИЕЊЕ : сезонски, 4 пати годишно на 2 м.м. од мрежата на градскиот водовод, левиот и десниот дел на градот и сива вода од двете изворишта, река Тополка и стари извори, собирен цевовод.

Мерни места анализи	примеро-ци год.	Метали	Вкуп-но
Градска мрежа: площ.Којник	4	3	12
Градска мрежа: В.Ц.Вири	4	3	12
Река Тополка	4	3	12
Стари извори-собирен цевовод	4	3	12
Вкупно годишно:	16	3	48

4. ОТПАДНИ ВОДИ : два пати месечно од каналот за отпадни води на Топилницата за олово и цинк "Злетово" пред влив во река Вардар.

Мерни места анализи	примеро-ци год.	Метали	Вкупно
Отпадни води на Топилница	24	3	72

5. ПОВРШИНСКИ ВОДИ : 6 пати годишно (2, 5, 6, 7, 8 и 11 месец) површинска вода и тиња од Вардар на 5 мерни места.

Мерни места анализи	примеро-ци год.	Метали	Вкупно
Башино село	12	3	72
Градски парк под влив на отпадни води на Топилница	12	3	72
Долни дуќани	12	3	72
Под влив на Бабуна	12	3	72
Под влив на отпадни води на ХИВ	12	3	72
Вкупно годишно:	60	3	180

6. ПОЧВА : Еднаш годишно во пометена, на 5 и 20 см. длабочина во обработлива земја, на 5 и 20 см. длабочина, во необработлива земја на 8 мерни места во непосредна близина во градот и рурални населби и само пометена земја на 1 м² површина, на 5 улици во градот и контролно место с.Иванковци.

Мерни места анализи	примеро-ци год.	Метали	Вкуп-но
Башино село	5	3	15
Нас.Речани	5	3	15
Дрењевица	5	3	15
Унка	5	3	15
нас.Превалец	5	3	15
с.Раштани	5	3	15

с.Караслари	5	3	15
Нас.Тунел - пометена	1	3	3
Амб.Нова Населба	1	3	3
амб.Ташевик	1	3	3
ул.Димитар Влахов	1	3	3
Градско пазариште	1	3	3
с.Иванковци-контролно м.м.	6	3	18
Вкупно годишно:	46	3	138

7. ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ:

а) од растително потекло: зеленчук, овошје, сточна храна, два пати годишно: пролет (април-јуни) и есен (септември-октомври) на 7 мерни места во градот, рурални блиски населби и контролно мерно место село Иванковци. Во пролет: кромид, салатата, компир, спанаќ, кајсии, сточна храна-детелина (6 мостри). Во есен: домати, пиперки, моркови, зелка, јаблоко, грозје, сточна храна - детелина (7 мостри).

Мерни места анализи	примеро-ци год.	Метали	Вкуп-но
Башино село	13	3	39
Нас.Речани	13	3	39
Дрењевица	13	3	39
Унка	13	3	39
нас.Превалец	13	3	39
с.Раштани	13	3	39
с.Караслари	13	3	39
с.Иванковци-контролно м.м.	13	3	39
Вкупно годишно:	104	3	312

б) од животинско потекло: два пати годишно, во пролет и есен на истите 8 мерни места: млеко од овци, кози, крави, сирење, црн цигер, месо, јајца (7 мостри).

Мерни места анализи	примеро-ци год.	Метали	Вкуп-но
Башино село	14	3	42
Нас.Речани	14	3	42
Дрењевица	14	3	42
Унка	14	3	42
нас.Превалец	14	3	42
с.Раштани	14	3	42
с.Караслари	14	3	42
с.Иванковци-контролно м.м.	14	3	42
Вкупно годишно:	112	3	336

8. ДНЕВЕН ВНОС СО ХРАНА : 3 пати годишно, сезонски, по 7 дена ќе се следи вкупниот дневен внос на Олово, Кадмиум и Цинк преку исхраната во средно-школскиот дом "Лазар Лазаревски"

Мерни места анализи	Дневни оброци	Метали	Вкупно
Интернат: Л.Лазаревски	21	3	63

9. ЦЕЛНИ КЛИНИЧКИ ИСПИТУВАЊА НА БИОЛОШКИ МАТЕРИЈАЛ ОД ХУМАНА ПОПУЛАЦИЈА:

- во крв: Олово, Кадмиум и Цинк над 470 лица
- 50 новородени, 50 мајки на гинеколошко-акушерско одд. при Медицински центар Велес, од град Велес и 20 новородени и мајки од други општини;
- По 30 ученика од VII и VIII одд. од осмолетките "Васил Главинов", "Блаже Коневски", "Кирил и Методи", "Благој Кирков" и "Ј.Х.К.Џинот" - вкупно 150;
- 50 жители на град Велес на возраст од 20 - 50 год.;
- 50 жители на град Велес на возраст преку 50 год.;
- 50 работници од Топилницата за олово и цинк Злетово;

- 50 жители од различна возраст од контролно мерно место с.Иванковци
- во урина: Олово, Кадмиум и Цинк над истите лица, освен кај новородени, 420 лица
- за утврдување на хроничната експонираност на луѓето со Олово кај истите луѓе ќе се испитуваат метаболити на хемот
- во крв: Ег, Hb, Rtc, D-DALK, Базофилни пунктирани еритроцити, Протопорфирин во еритроцити.
- во урина: DALK, Копропорфирин 3.
- во мајчино млеко 50 примерока од мајки од Велес и 10 мајки од други општини;
- во коса : 50 примероци од луѓе од Велес и 10 од луѓе од др. општини;
- заби : 50 примероци од луѓе од Велес и 10 од луѓе од др. општини;
- плаценти; 50 примероци од мајки од Велес и 10 од мајки од др. општини;

10. ЦЕЛНИ КЛИНИЧКО-ПСИХОЛОШКИ ИСПИТУВАЊА НА ДЕЦА

- фини ЕЕГ промени: 50 деца од Велес и 20 од с.Иванковци;
- промени во фината моторна површинска спроводливост со ЕМГ: 50 деца од Велес и 20 од с.Иванковци;
- промени во фината кожна спроводливост со SC Flex/Pro: 50 деца од Велес и 20 од с.Иванковци;
- промени во коефициентот на интелигенција: 50 деца од Велес и 20 од с.Иванковци;

ПРЕГЛЕД НА ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА ЗАГАДЕНОСТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА СО ТЕШКИ МЕТАЛИ: ОЛОВО, КАДМИУМ И ЦИНК ВО ОПШТИНА ВЕЛЕС, ЗА 2004 ГОДИНА И ОЦЕНКА НА ЗДРАВСТВЕНИОТ СТАТУС НА НАСЕЛЕНИЕТО

I. СЛЕДЕЊЕ НА ОЛОВО, КАДМИУМ И ЦИНК ВО ВОЗДУХ

1. Земање на примероци за олово, кадмиум и цинк во воздух
497 примероци x 121,00 = 60.137,00
 2. Испитување на олово, кадмиум и цинк во воздух
497 анализи x 2.566,00 = 1.275.302,00
 3. Здравствена статистика
45 извештаи x 730,00 = 32.850,00
2 информации x 15.036,00 = 30.072,00
- ВКУПНО: = 1.398.361,00 денари

II. СЛЕДЕЊЕ НА ОЛОВО, КАДМИУМ И ЦИНК ВО АЕРОСЕДИМЕНТ

1. Земање на примероци за испитување на аероседимент
96 примероци x 121,00 = 11.616,00
 2. Испитување на олово, кадмиум и цинк во аероседимент
96 анализи x 2.566,00 = 246.336,00
 3. Здравствена статистика
45 извештаи x 730,00 = 32.850,00
2 информации x 15.036,00 = 30.072,00
- ВКУПНО: = 320.874,00 денари

III. СЛЕДЕЊЕ НА ОЛОВО, КАДМИУМ И ЦИНК ВО ВОДАТА ЗА ПИЕЊЕ

1. Земање и здравствена евиденција на примероци за хемиска анализа
16 примероци x 121,00 = 1.936,00
 2. Хемиска анализа
16 примероци x 1.500,00 = 24.000,00
 3. Здравствена статистика
5 Извештаи x 2.864,00 = 14.320,00
2 Информации x 5.720,00 = 11.440,00
- ВКУПНО: = 52.016,00 денари

IV. СЛЕДЕЊЕ НА ОЛОВО, КАДМИУМ И ЦИНК ВО ОТПАДНИ ВОДИ

1. Земање и здравствена евиденција на примероци за хемиска анализа
24 примероци x 121,00 = 65.871,00
 2. Хемиска анализа
24 примероци x 1.700,00 = 40.800,00
 3. Здравствена статистика
15 Извештаи x 2.864,00 = 42.960,00
2 Информации x 5.720,00 = 11.440,00
- ВКУПНО: = 98.104,00 денари

V. СЛЕДЕЊЕ НА ОЛОВО, КАДМИУМ И ЦИНК ВО ПОВРШИНСКИТЕ ВОДИ И ТИЊА

1. Земање и здравствена евиденција на примероци за хемиска анализа
60 примероци x 121,00 = 7.260,00
 2. Хемиска анализа на површинска вода
30 примероци x 1.700,00 = 51.000,00
 3. Хемиски анализи на тиња
30 примероци x 2.566,00 = 76.980,00
 4. Здравствена статистика
16 Извештаи x 2.864,00 = 45.824,00
4 Информации x 5.720,00 = 22.880,00
- ВКУПНО: = 203.944,00 денари

VI. СЛЕДЕЊЕ НА ОЛОВО, КАДМИУМ И ЦИНК ВО ПОЧВА

1. Земање и здравствена евиденција на примероци за анализа
46 примероци x 121,00 = 5.566,00
 2. Хемиска анализа на почва
46 примероци x 2.566,00 = 118.036,00
 3. Здравствена статистика
1 Извештај x 2.864,00 = 2.864,00
1 Информација x 5.720,00 = 5.720,00
- ВКУПНО: = 132.186,00 денари

VII. СЛЕДЕЊЕ НА ОЛОВО, КАДМИУМ И ЦИНК ВО ПРЕХРАМБЕНИТЕ ПРОИЗВОДИ

1. Земање и здравствена евиденција на примероци за анализа
216 примероци x 121,00 = 26.136,00
2. Хемиска анализа на земјоделски производи
216 примероци x 2.566,00 = 554.256,00

3. Здравствена статистика

2 Извештаи	x	2.864,00	=	5.728,00
2 Информации	x	5.720,00	=	11.440,00

ВКУПНО: = 597.560,00 денари

VIII. СЛЕДЕЊЕ НА ОЛОВО, КАДМИУМ И ЦИНК ВО ИСХРАНАТА НА НАСЕЛЕНИЕТО, ПРЕКУ ДНЕВЕН ВНЕС

1. Земање и здравствена евиденција на примероци дневни оброци за анализа

21 примероци	x	121,00	=	2.136,00
--------------	---	--------	---	----------

2. Хемиска анализа на дневни оброци

21 примероци	x	2.566,00	=	53.886,00
--------------	---	----------	---	-----------

3. Здравствена статистика

4 Извештаи	x	2.864,00	=	11.456,00
1 Информација	x	5.720,00	=	5.720,00

ВКУПНО: = 73.603,00 денари

IX. СЛЕДЕЊЕ НА ОЛОВО, КАДМИУМ И ЦИНК ВО КРВ, УРИНА И ДРУГ БИОЛОШКИ МАТЕРИЈАЛ КАЈ ЛУЃЕ

1. Земање и здравствена евиденција на крв

470 примероци	x	121,00	=	56.870,00
---------------	---	--------	---	-----------

2. Хемиска анализа на крв

470 примероци	x	2.566,00	=	1.206.020,00
---------------	---	----------	---	--------------

3. Земање и здравствена евиденција на урина

420 примероци	x	121,00	=	50.820,00
---------------	---	--------	---	-----------

4. Хемиска анализа на урина

420 примероци	x	2.566,00	=	1.077.720,00
---------------	---	----------	---	--------------

5. Земање и здравствена евиденција на мајчино млеко

60 примероци	x	121,00	=	7.260,00
--------------	---	--------	---	----------

6. Хемиска анализа на мајчино млеко

60 примероци	x	2.566,00	=	153.960,00
--------------	---	----------	---	------------

7. Земање и здравствена евиденција на коса

60 примероци	x	121,00	=	7.260,00
--------------	---	--------	---	----------

8. Хемиска анализа на коса

60 примероци	x	2.566,00	=	153.960,00
--------------	---	----------	---	------------

9. Земање и здравствена евиденција на плацента

60 примероци	x	121,00	=	7.260,00
--------------	---	--------	---	----------

10. Хемиска анализа на плацента

60 примероци	x	2.566,00	=	153.960,00
--------------	---	----------	---	------------

11. Земање и здравствена евиденција на заби

60 примероци	x	121,00	=	7.260,00
--------------	---	--------	---	----------

12. Хемиска анализа на заби

60 примероци	x	2.566,00	=	153.960,00
--------------	---	----------	---	------------

13. Здравствена статистика

6 Извештаи	x	2.864,00	=	17.187,00
7 Информации	x	5.720,00	=	40.040,00

ВКУПНО: = 3.093.534,00 денари

X. ЦЕЛНИ КЛИНИЧКО-ПСИХОЛОШКИ ИСПИТУВАЊА

70 Испитаници x 4 клиничко-психолошки

испитувања	x	500,00	=	140.000,00
4 Информации	x	20.000,00	=	80.000,00

ВКУПНО: = 220.000,00 денари

РЕКАПИТУЛАЦИЈА

	ПРОГРАМА	20.055,00
I.	ВОЗДУХ	1.398.361,00
II.	АЕРОСЕДИМЕНТ	320.874,00
III.	ВОДА ЗА ПИЕЊЕ	52.016,00
IV.	ОТПАДНИ ВОДИ	98.104,00
V.	ПОВРШИНСКИ ВОДИ	203.944,00
VI.	ПОЧВА	132.186,00
VII.	ПРЕХРАМБЕНИ ПРОИЗВОДИ	597.560,00
VIII.	ДНЕВЕН ВНЕС	73.603,00
IX.	БИОЛОШКИ МАТЕРИЈАЛИ	3.093.534,00
IX.1.	биолошки материјали	1.958.444,00
IX.2.	метаболити на олово во крв и урина	621.890,00
IX.3.	тешки метали во крвта	513.200,00
X.	КЛИНИЧКО-ПСИХОЛОШКИ ИСПИТУВАЊА	220.000,00
	ВКУПНО:	6.210.237,00

Ставките I до VIII ќе бидат реализирани од страна на Заводот за здравствена заштита Велес, во стручна координација со Републички завод за здравствена заштита-Скопје.

Ставката IX.1. ќе биде реализирана од страна на Заводот за здравствена заштита-Велес.

Ставката IX.2. ќе биде реализирана од страна на Институтот за медицина на трудот-Скопје (290 испитаници).

Ставката IX.3. ќе биде реализирана од страна на Републички завод за здравствена заштита-Скопје (200 испитаници).

Ставката X ќе биде реализирана од страна на Клиниката за детски болести при Клинички Центар-Скопје (70 испитаници).

II. ЕПИДЕМИОЛОШКА ДЕЛНОСТ

Приоритетни цели од епидемиолошката дејност се:

- намалување на високиот морбидитет од ентероколити кај малите деца, вирусен хепатит, салмонелозите и други цревни заразни заболувања;
- контрола на заболувањата против кои се спроведува задолжителна имунизација;
- одржување на резултатите постигнати со ерадикација на детската парализа;
- елиминација на автохтони морбили;
- спречување од внесување и ширење на маларија, колера и други тропски и паразитарни заболувања;
- спречување на појава и ширење на природно жаришни инфекции, бруцелоза и други зоонози;
- спречување на појава и ширење на ХИВ инфиирани и СИДА;
- спречување на појава на интрахоспитални инфекции;
- рано откривање и спречување на појава на епидемија на грип и други акутни респираторни заболувања;
- спречување и сузбивање на заразни заболувања од поголемо епидемиолошко и социјално значење и тоа: при поединачни случаи на нови заразни заболувања кои повторно се јавуваат и појава на епидемии на заразни заболувања;
- следење, проучување и анализа на хроничните незаразни заболувања.

Епидемиолошката дејност ги спроведува следните мерки и активности:

- следење, проучување и анализа на епидемиолошката состојба како и решавање на епидемиолошките проблеми поврзани со заразните заболувања на поедини подрачја и на Републиката во целост;
- собирање, обработка и анализа на пријави за заразни заболувања и извештаи. Изготвување на месечни билтени со епидемиолошки коментар, периодични и

годишни извештаи и информации, извештаи и анализи за состојбата и движењето на заразните заболувања и преземените мерки за нивно спречување и сузбивање;

- изготвување на програми и оперативни планови за спречување и сузбивање на заразните заболувања;

- изготвување на оперативни планови при појава на зголемен број на заразни заболувања или епидемија, со противепидемиски мерки и активности за целата здравствена дејност;

- профилактика и по епидемиолошки индикации дезинфекција, дезинсекција и дератизација, како и контрола на истата;

- учествува во изготвување на годишните програми за имунизација и оперативните планови, укажува стручно-методолошка помош, го следи извршувањето и врши евалуација на задолжителната имунизација и изготвува шестмесечни и годишни извештаи.

А) Заводи за здравствена заштита

1. Спречување и сузбивање на заразните заболувања

1.1. Собирање, обработка и анализа на пријавите за заразни заболувања

- секојдневно прибирање, обработување и анализирање на пријавите за заразни болести и нивно евидентирање во книга за евиденција на заразните заболувања. Во текот на годината ќе бидат обработени околу 30.000 индивидуални пријави за заразни болести, како и 1.600 групни пријави за заболување - смрт од грип, во зависност од епидемиолошката состојба;

- изготвување на месечни билтени со епидемиолошки коментар, врз основа на пријавите и теренските увиди и истите ќе бидат доставени до Републичкиот завод за здравствена заштита;

- при појава на зголемен број на заболувања или епидемија, изготвуваат оперативен план со противепидемиски мерки и активности, учествуваат во нивното реализирање и стручно раководат со здравствената дејност во нивното спроведување;

- за состојбата и превземените мерки доставуваат пријава и одјава за епидемијата, информации и извештаи до Републичкиот завод за здравствена заштита, Министерството за здравство и Државниот санитарен и здравствен инспекторат;

- изготвуваат годишни табеларни извештаи по пол и возраст на болелите и по месец на заболувањето и истите ги доставуваат до Републичкиот завод за здравствена заштита до 31.01.2005 година;

- годишна анализа - извештај со епидемиолошки коментар за заразните заболувања, ќе достават до Републичкиот завод за здравствена заштита до 31.01.2006 година;

- годишен извештај за заразните заболувања во 2004 година за подрачјето на Заводот, со епидемиолошки коментар ќе достават до РЗЗ до 15.03.2005 година;

- спроведуваат дезинфекција, дезинсекција и дератизација согласно законските прописи по профилактички и епидемиолошки индикации на своето подрачје и на подрачјето на оние општини каде оваа дејност не е развиена.

Во текот на годината заводите за здравствена заштита реализирајќи ги претходно споменатите мерки и активности ќе извршат околу 12.000 анкетирања и 2.000 епидемиолошки извидувања.

1.2. Откривање и проучување на патиштата на ширење на заразните заболувања и преземање на мерки и активности за нивно спречување и сузбивање

- следење на бацилоносителството врз основа на прописите, при што со здравствени прегледи ќе бидат опфатени лицата кои прележале црвен тифус, парати-

фус, бациларна дизентерија, салмонелози и лица сомнителни на бацилоносителство. Во текот на годината ќе бидат опфатени со надзор и лабораториско испитување околу 1.800 лица. Болелите и сомнителните од овие заболувања ќе бидат анкетираны при што ќе бидат направени околу 2.000 епидемиолошки анкети;

- при појава на ентероколити во епидемииска форма задолжително ќе се врши лабораториско испитување за идентификација на причинителот;

- вршат епидемиолошки испитувања, анкетирање и лабораториска дијагностика за секој случај на вирусен хепатит, како и диференцијална дијагноза на типот на вирусниот хепатит за што серолошки ќе бидат испитани околу 3.000 материјали;

- за спречување и сузбивање на алиментарните токсикоинфекции и салмонелозите, заводите за здравствена заштита, во соработка со Државниот санитарен и здравствен инспекторат, ќе вршат епидемиолошки увиди во објектите каде се произведува, складира, подготвува и дистрибуира храна. При увидите ќе бидат земани мостри за микробиолошка и хемиска анализа, брисеви од работни површини и од вработениот персонал при што ќе бидат обработени околу 3500 материјали;

- сузбивањето на зоонозите (кју треска, лептоспироза, хеморагични трески, туларемија, беснило, лајшманиоза и др.) заводите за здравствена заштита ќе го вршат во соработка со ветеринарната дејност.

1.3. Спречување и сузбивање на интрахоспитални инфекции

Заводите за здравствена заштита и здравствените установи, изготвуваат оперативни програми и планови за 2006 година и истите ќе ги достават до Републичкиот завод за здравствена заштита заклучно со 30.09.2005 година.

Активностите и мерките се спроведуваат од страна на Комисијата за спречување и сузбивање на интрахоспиталните инфекции. Заводите за здравствена заштита во соработка со Државниот санитарен и здравствен инспекторат најмалку еднаш месечно ќе вршат епидемиолошки увид во здравствените установи, при што ќе бидат земени 30-50 материјали, а во поголемите здравствени установи и повеќе (брисеви од стерилен материјал, работни површини, стерилност на воздух и др.) и истите ќе бидат обработени во нивните микробиолошки лаборатории, при што ќе се врши идентификација на изолираните причинители од земените материјали;

За најдената состојба, предложените и превземени мерки и активности ќе бидат изготвувани месечни и годишни извештаи со епидемиолошки коментар, и истите ќе се доставуваат до Републичкиот завод за здравствена заштита, Државниот санитарен и здравствен инспекторат и здравствените установи каде се направени увидите. Годишниот извештај до Републичкиот завод за здравствена заштита се доставува најдоцна до 20.02.2005 година.

Републичкиот завод за здравствена заштита го доставува извештајот со предлог мерки до Министерството за здравство најдоцна до 30.03.2005 година.

1.4. Организација, контрола и евалуација на вакцинацијата

- учествуваат во изготвување на годишните и оперативни планови за спроведување на задолжителна вакцинација, го следат извршувањето и укажуваат стручно-методолошка помош. Посебно внимание ќе биде посветено на проблемите во врска со ново воведената континуирана имунизација против Хепатит Б;

- изготвуваат шестмесечни и годишни извештаи за опфатот со поедини вакцини со коментар. Извештаите ги доставуваат до Републичкиот завод за здравствена заштита во рок од 15 дена, по завршувањето на извештајниот период;

- за реализација на оваа активност епидемиологот од заводите, најмалку 2 пати годишно, ќе изврши теренски увид во сите пунктови за спроведување на вакцинацијата и за најдената состојба при увидот, ќе достави информација до раководителот на здравствената организација, која е задолжена за спроведување на задолжителната вакцинација, до Републичкиот завод за здравствена заштита и Државната здравствена и санитарна инспекција;

- вршат вакцинација по епидемиолошки индикации на определени групи или поедини лица против тифус, тетанус, грип, менингококен менингит, колера, Хепатит Б, а по потреба и против други заразни заболувања;
- контрола на имунолошкиот статус, со серолошки испитувања на подрачјето на секој завод, со испитување на парни серуми за морбили (600) и Хепатит Б (600);

- на сите заболени од заболувањата против кои се спроведува задолжителна вакцинација, ќе се направи епидемиолошка анкета и увид за вакциналниот статус во картотеката за вакцинација како и микробиолошко испитување. Ќе бидат направени околу 2.000 епидемиолошки анкети и 500 серолошки анализи.

1.5. Мерки и активности за ерадикација на детската парализа

Продолжување на активности за одржување на состојбата “ослободен од полио”, во државата.

- вршат активен надзор над детската парализа и акутна флакцидна парализа во детските, инфективните, невролошките и одделенијата за рехабилитација, при што еднаш неделно ги проверуваат книгите за прием, испис и амбулантните дневници, за што водат уредна документација. Заводот за здравствена заштита - Скопје врши активен надзор во наведените одделенија при Центарот на воено здравствените установи, Заводот за рехабилитација - Скопје и Центарот за рехабилитација - Катланово. По истекот на седмодневниот период (понеделник - недела) доставуваат “Неделен извештај за активен надзор на АФП” до Републичкиот завод за здравствена заштита.

При случај на АФП епидемиологот од заводот, односно епидемиологот од организационата единица на заводот, должен е да направи теренско епидемиолошко извидување, да го провери вакциналниот статус на заболениот и контактите, како и опфатот со вакцина против детска парализа на подрачјето од каде е заболениот. За најдената состојба веднаш го известува РЗЗЗ. Од блиските контактите, децата помали од 10 години, се зема фекал за вирусолошко испитување и доставува до РЗЗЗ.

1.6. Продолжување на мерки и активности за превенција и контрола на морбилите како и елиминација на автохтоните морбили во Република Македонија

Во Република Македонија во последните неколку години сигнификантна е редукцијата на морбидитетот и морталитетот од морбили, при што се регистрираат поединечни, лабораториски непотврдени случаи, а од 1993 година, кога заболувањето беше регистрирано во епидемиска форма на одредени делови во Републиката, епидемија не е регистрирана.

Со продолжување на досегашните контроли и противеписемски мерки створени се услови за отпочнување на процесот за елиминација на автохтоните морбили во Република Македонија. Во фазата на превенција на епидемиското јавување на морбилите, целта е редукција на стапката на инциденција на помалку од 1 заболени на 100.000 жители. За таа цел заводите за здравствена заштита во текот на 2005 година во соработка со здравствените установи посебно ќе се ангажираат во:

- надзорот на спроведувањето на задолжителната имунизација односно опфат над 95% на лицата кои подлежат на вакцинација против морбили (до навршени 18 месеци од животот и ревакцинација во 7-та година). За ова ќе се води соодветна, посебна документација во извештаите за извршена имунизација;

- при појава на секој случај на морбили, зголемен број или епидемија, во соработка со здравствената установа на својата територија и Републичкиот завод за здравствена заштита ќе ги превземаат потребните мерки и активности за соодветна лабораториска дијагностика утврдување на вакциналниот статус на секој заболени и опфатот со имунизација на територијата каде е регистрирано заболувањето;

- спроведување вонредна или дополнителна имунизација на предлог на Републички завод за здравствена заштита, со одлука на Министерството за здравство на одредена територија или одредени ризични групи;

- спроведување на други мерки и активности согласно препораките на СЗО и законските прописи, во соработка со Републички завод за здравствена заштита.

2. Мерки и активности за спречување на тропски, карантински и паразитарни заболувања

Ќе се превземаат превентивни мерки за лицата кои заминуваат во земји во кои има тропски карантински и паразитарни заболувања.

Под здравствен надзор ќе бидат ставени околу 2.000 лица - повратници од земји во кои се регистрираат овие заболувања во ендемска или епидемиска форма. Секој сомнителен случај за дефинитивна лабораториско-микробиолошка дијагноза се испраќа до Републички завод за здравствена заштита. За секој дефинитивно потврден случај, Републички завод за здравствена заштита веднаш го известува Министерството за здравство.

3. Здравствено-воспитна и едукативна дејност

Во врска со спречувањето и сузбивањето на заразните болести, епидемиолошката дејност врши здравствено-воспитна активност преку изготвување на соодветни предавања и печатен материјал во работни установи, училишта, месни заедници, како и преку средствата за јавно информирање.

4. Следење, проучување и анализа на хроничните незаразни болести

Епидемиолошката во соработка со социјално-медицинската дејност врз основа на здравствено-статистичките податоци го следат, проучуваат и анализираат движењето на незаразните заболувања од посебен интерес (кардиоваскуларни, малигни заболувања, дијабет, хронични опструктивни белодробни заболувања, хронични бубрежни заболувања, самоубиства, трауматизам (одделно за сообраќаен, во домот, на работно место), апсентизам, болести на зависност (одделно на опојни дроги, алкохол и пушење цигари) и професионални заболувања).

Б) Републички завод за здравствена заштита

Секторот за епидемиологија и микробиологија во текот на 2005 година ќе ги извршува следните задачи и активности:

1. Спречување и сузбивање на заразните заболувања во Република Македонија

1.1. Собирање, обработка и анализа на пријавите за заразни заболувања

- се реализира преку секојдневно собирање, обработување и анализирање на пријавите за заразни заболувања од целата Република. Ќе бидат обработени околу

30.000 индивидуални пријави за заразни заболувања и 1.800 збирни пријави за заболување - смрт од грип, во зависност од епидемиолошката состојба. Ќе бидат изготвени 48 табеларни седмодневни извештаи за движењето на заразните заболувања по општини и 12 месечни билтени со епидемиолошки коментар. Истите ќе бидат доставени до Министерството за здравство, заводите за здравствена заштита, Државен санитарен и здравствен инспекторат, Центарот за воено-здравствени установи - Завод за превентивно медицинска заштита, Клиниката за заразни болести и фебрилни состојби, Институт за епидемиологија, биостатистика и медицинска информатика при Медицински факултет - Скопје, националниот координатор за заразни заболувања и др.;

- при појава на зголемен број на заболени или епидемија, до Министерството за здравство и Државен санитарен и здравствен инспекторат веднаш ќе бидат доставени и посебни информации и извештаи. Во информациите ќе биде прикажана состојбата и предложените и преземените мерки;

- годишните табеларни извештаи по заводи и организациони единици, според пол, возраст на заболениите и месец на јавувањето, ќе бидат изготвени до 15.03.2005 година и доставени до Министерството за здравство, Државен санитарен и здравствен инспекторат, Фондот за здравствено осигурување, Институт за превентивна медицина при Воена болница (во натамошниот текст: ИПМ во ВБ), Клиника за заразни болести и фебрилни состојби, Институт за епидемиологија и националниот координатор за заразни болести;

- во текот на годината Секторот ќе врши контрола и ќе укажува стручно-методолошка помош во однос на пријавувањето и евиденцијата на заразните заболувања, ќе дава појаснувања по писмен или усмен пат, ќе врши теренски увиди и др. Ќе бидат посетени сите заводи за здравствена заштита и нивните организациони единици, односно ќе бидат направени 40-45 посети. За констатираните пропусти ќе бидат изготвени информации со предлог мерки за отстранување на истите, кои ќе се доставуваат до здравствената установа, Министерството за здравство и Државниот санитарен и здравствен инспекторат;

- врз основа на годишните извештаи, информации на заводите и теренските епидемиолошки увиди ќе биде изготвен извештај - анализа за движењето на акутните заразни заболувања во 2004 година до 31.03.2005 година;

- ќе биде изготвена Предлог-програма за превентивна здравствена заштита во Република Македонија за 2006 година (епидемиолошко-микробиолошки дел) и истата ќе се достави до Министерството за здравство на Република Македонија до 31.10.2005 година.

1.2. Откривање и проучување на патиштата на ширењето на заразните заболувања и контрола на мерките за нивно спречување и сузбивање

За оваа цел Секторот ќе спроведува одредени програмски мерки и активности:

Епидемиолошки проучувања и преземање мерки при појава на поедини случаи на заболувања против кои се спроведува задолжителна имунизација, беснило, бруцелоза, хеморагична треска, туларемија, дифтерија, СИДА, тетанус, како и при појава на зголемен број или епидемии на црвен тифус, паратифуси, салмонелози, вирусни хепатити, менингити, грип, и друго.

Ќе бидат направени 35-40 теренски епидемиолошки увиди, а за најдената состојба и преземените мерки ќе бидат изготвени записници, информации со епидемиолошки коментар и доставени до Министерството за здравство и до Државниот санитарен и здравствен инспекторат.

1.3. Спречување и сузбивање на интрахоспитални инфекции.

Републичкиот завод за здравствена заштита најмалку еднаш годишно ќе изврши теренска контрола и епидемиолошки увид во здравствените установи во врска со спроведувањето на мерките и активностите за реализација на оваа задача и ќе укажува стручно-методолошка помош.

За најдената состојба ќе бидат изготвени извештаи и доставени до Министерството за здравство, Државен санитарен и здравствен инспекторат и здравствената установа каде е направен увидот.

1.4. Организација, контрола и евалуација на вакцинацијата

Следење на реализацијата на Програмата за спроведување на задолжителната имунизација на населението против определени заразни болести во 2005 година ќе се врши преку: контрола на спроведувањето на програмите за имунизација и укажување стручно-методолошка помош во соработка со Заводот за здравствена заштита на мајки и деца и Институт за градни болести и туберкулоза на Република Македонија.

За најдената состојба ќе се изготвуваат информации и ќе бидат доставувани до Министерството за здравство, Државниот санитарен и здравствен инспекторат и раководителите на здравствените установи задолжени за спроведување на имунизација. Задачата ќе биде реализирана преку теренски увиди, најмалку еднаш во годината, во сите заводи и нивните организациони единици, пунктовите на здравствените установи кои спроведуваат вакцинација, при што ќе бидат направени 40-50 посети.

При теренските увиди посебно внимание ќе биде обрнато на:

- опфатот на лицата кои подлежат на имунизација, одржувањето на студениот синџир и др;

- контрола на теренот за доставените податоци за новородените, умрените, доселените и одселени деца до 18-годишна возраст, од службите задолжени со прописи за спроведување на оваа обврска;

- за оценка на вакциналниот статус покрај теренските увиди во евиденцијата, ќе бидат испитани по 30 парни серуми за сероконверзија на сите видови вакцина, односно 600 серуми.

- За испитување на имунолошкиот статус на децата вакцинирани против Хепатит Б како нова вакцина која се воведува во програмата за имунизација и започна од 01.11.2004 година, ќе бидат земен 600 серуми 1-3 месеци по давањето на III доза (комплетно вакцинирање со три дози).

Врз основа на теренските увиди, шестмесечните и годишните извештаи од теренот, Секторот до 28.02.2005 година, ќе изготви Годишен извештај за извршената имунизација за 2004 година, по општини и Републиката, со процент на опфатот одделно за секоја вакцина со епидемиолошки коментар.

Секторот ќе изготви Предлог-програма за спроведување на задолжителна имунизација на населението во Република Македонија против определени заразни болести за 2006 година и ќе ја достави до Министерството за здравство до 31.10.2005 година.

1.5. Мерки и активности за ерадикација на детска парализа

Продолжување на активности за одржување на состојбата "ослободен од полио" во државата.

Секторот ќе врши надзор над полиомиелитот и АФП, преку прибирање и обработка на неделните извештаи за активен надзор на АФП и теренските увиди. По обработка на истите до Министерството за здравство и СЗО ќе доставува "Формулар за неделно пријавување на случаи на полио и акутна флакцидна парализа".

По добивање на итна пријава за АФП веднаш ќе биде направена епидемиолошка анкета, проверен вакциналниот статус, земен материјал за вирусолошко испитување од заболениот и контактите, кој ќе биде испратен во Референтс лабораторијата на СЗО во Софија за поставување на дијагноза.

Доколку биде регистриран случај на АФП, ќе се изврши контрола на опфатот со вакцинацијата против детска парализа на подрачјето каде е регистрирано заболувањето и во зависност од најдената состојба ќе биде предложена дополнителна или вонредна имунизација, како и други мерки.

1.6. Продолжување на мерки и активности за превенција и контрола на морбили како и елиминација на автохтоните морбили

Секторот ќе врши контрола, ќе предлага и превзема мерки и активности за спречување и сузбивање на морбилите на територија на Република Македонија. Во текот на годината, во соработка со здравствените установи и заводите за здравствена заштита ќе бидат одржани 5 регионални семинари на кои здравствените работници ќе се запознаат со состојбата со ова заболување кај нас и во светот, како и со препораките и програмите на СЗО и можностите за елиминација на автохтони и идентификација на импортирани случаи на морбили.

Соработка со СЗО -Канцеларија Скопје за донесувањето на акционен план за елиминација на морбилите во Република Македонија.

2. Спроведување на мерки за спречување на внесување и сузбивање на тропски, карантински и паразитарни заболувања во Република Македонија

2.1. Спроведување на мерки за спречување на внесување и сузбивање на колера

2.1.1. Епидемиолошки дел

- следење на движењето на колерата во светот, а посебно во земјите со кои нашата земја одржува тесни економски, културни и други врски;
- стручно-методолошка помош на здравствените работници, установи и штабовите за борба против карантински заболувања;
- проучување на сите фактори кои можат да делуваат на појавата и ширењето на колерата;
- епидемиолошко испитување и извидување на евентуално загрозените подрачја на Републиката;
- организација на испитување на контактите и суспектните лица на колера;
- предлог мерки за отстранување на условите и состојбите кои условуваат појава и ширење на колера.

2.1.2. Микробиолошки дел

По епидемиолошки индикации ќе се вршат испитувања на дијареални заболувања, како и отпадните води за што од теренот ќе бидат земани примероци за лабораториско испитување.

Лабораторијата за испитување на колера при Одделението за бактериологија постојано е во приправност за дијагностика на колера за целата Република.

2.1.3. Одржување на резултатите постигнати со ерадикација на маларијата во Република Македонија

Во нашата Република постојат можности за внесување и ширење на маларијата од земји во кои таа се одржува ендемски. Повремено се регистрираат поединечни импортирани случаи, но поради преземените мерки спречено е нејзино понатамошно ширење во Републиката.

Секторот ќе ја следи епидемиолошката состојба во врска со маларијата во другите земји во Светот, посебно каде е таа ендемска и ќе го известува Министерството за здравство.

Секторот врши контрола на спроведување на мерките, кои ги спроведуваат заводите за здравствена заштита и укажува стручно-методолошка помош.

Во референтната лабораторија на Републичкиот завод за здравствена заштита за оценка на квалитетот на микроскопската дијагностика се контролираат позитивните материјали (препарати) и 10% од прегледаните негативни препарати од теренот.

Во случај на појава на заболување од маларија ќе бидат преземени мерки предвидени со Закон.

Ќе бидат одржани два семинари со раководителите и епидемиолозите на заводите, во врска со преземање на мерки за спречување на внесување и ширење на маларија.

Годишен извештај ќе биде изготвен до 31.03.2005 година, за 2004 година, а за секој евентуално регистриран случај на заболување, ќе биде направена епидемиолошка анкета од епидемиолог и ќе биде известно Министерството за здравство и Државниот санитарен и здравствен инспекторат.

3. Следење на грипот и други вирусни респираторни заболувања

Секторот ќе изготви предлог-национален план за акција за Република Македонија за секој случај на епидемија и пандемија од грип.

Секторот ќе го следи движењето на грипот и ќе врши испитување на истиот, како и на други акутни вирусни респираторни заболувања во Република Македонија.

Во текот на годината ќе се вршат епидемиолошки, вирусолошки и бактериолошки испитувања, при појава на зголемен број или епидемиска форма на заболувања слични на грип.

При појава на зголемен број или епидемија на грип Заводот ќе прибира обработува и анализира групни пријави за заболување - смрт од грип, поединечни информации, ќе врши теренски увиди и за состојбата и преземените мерки ќе изготвува информации, за што ќе го известува прво Секторот за примарна и превентивна здравствена заштита при Министерството за здравство.

Со овие испитувања ќе бидат ставени под епидемиолошки надзор 5 општини, со што ќе се обезбеди следењето и проучувањето на респираторните заболувања.

За изолација на вируси ќе бидат земени 150 материјали, како и 300 парни серуми за серолошки испитувања.

Секторот преку неделните билтени на СЗО редовно ќе ја следи епидемиолошката состојба на грипот во светот и соседните држави. За состојбата редовно ќе информира и ќе предлага и презема соодветни мерки и активности, во договор и соработка со директорите на 10-те заводи за здравствена заштита во Република Македонија, а во согласност со усвоениот план за акција во случај на зголемен број на заболени од грип.

4. Испитување на причинителите на серозните менингити

Ќе бидат земени 100 парни серуми од заболени лица во Републиката, на кои ќе се вршат вирусолошки испитувања на следните вируси: influenza "A" и "B" адено вируси, herpes simplex, herpes zoster, coxsackie, ECHO и полио.

5. Спречување на внесување и ширење на тропски, заразни и паразитарни болести.

Испитувањата ќе се вршат на следните паразити:

- entamoeba histolytica и други цревни паразити - фецес;

- *ancylostoma duodenale* и други хелминти - фецес;
 - *filariasis* - размаски од густа капка од периферна крв;
 - *onchocerciasis*
 - *schistosoma* - *haemotobium*;
 - *diphylobothrium latum*.

Ќе бидат извршени анализи на 250 лица, при што ќе бидат направени околу 900 анализи.

Во 2005 година ќе се следи движењето и состојбата на заболувањата со тропски паразити во светот, а особено во земјите со кои нашата земја има интензивни трговски, туристички и др. врски.

Во текот на годината ќе се одржат 4 регионални семинари за епидемиолози и други доктори по медицина кои работаат на оваа проблематика.

ОБЕМ НА РАБОТА ПО ПОЕДИНИ ПРОГРАМСКИ ЗАДАЧИ НА ЕПИДЕМИОЛОШКАТА ДЕЈНОСТ

ЗАВОДИ	Бр. на пријави за заразни болести, без групни пријави за грип	Епидемиолошки анкети	Епидемиол. извидување	Контрола на клин. цо.	Интра-хоспитална контрола (земени мостри)
Битола	2500	1100	250	200	700
Куманово	3000	1100	200	170	600
Кочани	2900	700	280	200	450
Охрид	1200	800	80	120	500
Прилеп	2100	800	120	120	500
Струмица	1000	700	70	100	400
Тетово	2800	1050	135	150	500
Велес	2800	600	250	300	600
Штип	1400	600	100	100	500
Скопје	7000	1800	400	300	800
ВКУПНО:	26700	9250	1885	1760	5550

6. Следење, проучување и анализа на хроничните незаразни болести

Епидемиолошката во соработка со социјално-медицинската дејност врз основа на здравствено-статистичките податоци го следат, проучуваат и анализираат движењето на незаразните заболувања од посебен интерес (кардиоваскуларни, малигни заболувања, дијабет, хронични опструктивни белодробни заболувања, хронични бубрежни заболувања, самоубиства, трауматизам, апсентизам, болести на зависност, професионални заболувања и др.).

В) Активности на заводите и РЗЗ во случај на вонредни состојби

Во случај на епидемии од поголеми размери, несреќи, елементарни непогоди, опасност од напад со биолошко или хемиско оружје и др., ќе се превземат активности кои ќе ги спроведуваат заводите за здравствена заштита и РЗЗ и други здравствени установи, согласно упатството од РЗЗ, изготвено согласно препораките од Министерството за здравство.

Во случај на зголемено радиоактивно зрачење, согласно Законот за заштита од јонизирачки зрачења, Републички завод за здравствена заштита веднаш ќе го известат министерот за здравство, а ќе подготви и план за акција во Република Македонија.

III. МИКРОБИОЛОШКА - ЛАБОРАТОРИСКА ДЕЈНОСТ

Заводи за здравствена заштита и Републички завод за здравствена заштита

Заводите во оваа дејност ги спроведуваат задачите:
 - микробиолошка контрола на материјали земени за анализа по активностите од санитарно-хигиенската и епидемиолошката дејност на оваа програма.

- Микробиолошка контрола на материјали земени согласно останатите превентивни програми.

IV. СОЦИЈАЛНО-МЕДИЦИНСКА ДЕЈНОСТ

Врз основа на Законот за здравствена заштита, програмите за статистички истражувања од интерес за Републиката, Законот за евиденциите од областа на здравството и други прописи, социјално-медицинската дејност ја следи здравствената состојба на населението, системот и организацијата на здравствената заштита, планира, програмира, прибира, обработува, анализира и евалуира податоци од здравствена статистика, учествува во изготвување и спроведување на посебни програми од здравствената дејност и предлага мерки за решавање на здравствените потреби на населението, утврдува приоритети за задоволување на потребите и подобрување на здравствената состојба на населението.

А) Заводи за здравствена заштита

1. Организација, планирање и здравствено-воспитна дејност

Во текот на годината, социјално-медицинската дејност во заводите за здравствена заштита во Републиката ги изготвува и доставува до Министерството за здравство, Фондот за здравствено осигурување, Републичкиот завод за здравствена заштита и други надлежни и заинтересирани установи и установи следните програми, извештаи и информации:

- извештај за спроведување на Програмата за превентивната здравствена заштита во 2004 година;

Рок на изготвување: март 2005 година

- Извештај за спроведување на Програмата за здравствено воспитување во 2004 година;

Рок на изготвување: март 2005 година

- Анализа за здравствената состојба и здравствената заштита на населението за 2004 година за подрачјето што го покрива Заводот;

Рок на изготвување: април 2005 година

- Извештај за екипираност со стручен кадар според дејностите во здравствените установи, според Законот за територијална организација на локалната самоуправа во Република Македонија (Службен весник на Република Македонија бр.55/04) во 2004 година;

Рок на изготвување: април 2005 година

- Информација за состојбите со болестите на зависност и алкохолизам за период 2004 година на подрачјето што го покрива Заводот за здравствена заштита;

Рок на изготвување: април 2005 година

- Анализа на болничкиот морбидитет и морталитет за подрачјето што го покрива Заводот за здравствена заштита за 2004 година;

Рок на изготвување: мај 2005 година

- Информација за искористеноста на болничките капацитети во здравствените установи за подрачјето што го покрива Заводот за здравствена Заштита за 2004 година;

Рок на изготвување: мај 2005 година

- Информација за состојбите во приватното здравство на подрачјето што го покрива заводот за здравствена заштита за 2004 година;

Рок на изготвување: јуни 2005 година

- Информација за состојбите и проблемите со хроничната бубрежна инсуфициенција на подрачјето што го покрива Заводот за 2004 година;

Рок на изготвување: јуни 2005 година

- Информација за состојбите и проблемите со шекерната болест на подрачјето што го покрива Заводот за 2004 година;

Рок на изготвување: јуни 2005 година

- Извештај за остварувањето на Програмата за систематски прегледи на ученици и студенти во 2004 година;

Рок на изготвување: септември 2005 година

- Предлог-програма за систематски прегледи на ученици и студенти за 2006 година;

Рок на изготвување: септември 2005 година

- Предлог-програма за превентивната здравствена заштита за подрачјето на Заводот за здравствена заштита за 2006 година;

Рок на изготвување: септември 2005 година

- Информација за состојбите со болестите на циркулаторниот систем на подрачјето што го покрива Заводот за здравствена заштита за период 1999-2003 година

Рок на изготвување: октомври 2005 година

2. Здравствена статистика и информатика

Во заводите за здравствена заштита согласно законските основи се извршуваат следните активности од здравствено-статистичката дејност:

- прибирање, обработка и анализа на збирните податоци за извршената работа во здравствените установи, податоците за здравствената состојба на населението и податоците за стручниот кадар според здравствените дејности по единствена утврдена методологија;

- прибирање, обработка и анализа на индивидуални извештаи;

- прибирање на пријави за незаразни заболувања и водење евиденција за нив;

- давање стручно-методолошка помош на здравствените установи во водењето на медицинската документација, евиденција и изготвување на статистички извештаи;

- изготвување на публикација за амбулантно-поликлинички морбидитет и публикација за болнички морбидитет (март 2005 година);

- доставување на пополнетите извештаи за здравствени индикатори „Здравје за сите,“ за подрачјата на заводите за здравствена заштита до Републички завод за здравствена заштита (јуни 2005 година).

3. Здравствено-воспитна дејност

Во рамките на службите за социјална медицина во заводите за здравствена заштита, се планираат, програмираат, извршуваат и евалуираат активности од здравствено-воспитната дејност со населението на подрачјето на Заводот. Во оваа смисла, се изготвуваат годишни програми и извештаи, повремени информации и анализи за спроведените здравствено-воспитни активности во одредени периоди, но исто така се пружа стручно-методолошка помош за здравствените установи на подрачјето, се координираат активности со повеќе владини и невладини организации, се одржуваат предавања, трибини, семинари и други форми на здравствено-промотивна активност.

Б) Републички завод за здравствена заштита

1. Статистички истражувања од областа на здравството

Во 2005 година ќе продолжи спроведувањето на статистичките истражувања од областа на здравството. Ќе се прибираат и обработуваат извештаи за збирни и индивидуални статистички извештаи доставени од 10-те заводи за здравствена заштита во Република Македонија.

Според утврдена методологија на Заводите од доставените збирни извештаи за 2004 година ќе се изготват годишни збирни извештаи за 2004 година за Републиката до 31.03.2005 година и ќе се достават до Министерството за здравство и Фондот за здравствено осигурување.

Ќе се изготви и Публикација за Амбулантно-поликлинички морбидитет 2004 и ќе се достави до Министерството за здравство и Фонд за здравствено осигурување. Министерството за здравство ја доставува до СЗО, УНИЦЕФ и други институции.

Регистар на здравствени работници во Република Македонија

Водење на Регистар на здравствените работници во јавниот и приватниот сектор во Република Македонија. Ќе се изврши попис на здравствените работници со состојба 31.12.2004 по име и презиме, матичен број, пол, возраст, стручна подготовка, профил на здравствените работници, специјалност, здравствена организација и работното место на извршување на работните задачи и активностите; движењето на здравствените работници, следење на едукација и др.

Публикација Регистар на здравствени работници во Република Македонија ќе се изготви врз основа на компјутерска обработка на податоците за здравствените работници добиени од здравствените установи во која податоците ќе се однесуваат на: број на здравствени работници, структура по пол, возраст, профил, стручна подготовка, здравствени установи, работно место, функција и др.

Здравствена карта:

Заради поширока достапност за користење на здравствено-статистичките податоци од збирните и индивидуалните здравствено-статистички извештаи во текот на 2005 година ќе биде изготвена девета по ред здравствена карта.

Здравствената карта ќе се изработи со податоци за Републиката и со податоци за поедините општини во Републиката, според Законот за територијална организација на локалната самоуправа во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.55/04). Ќе бидат прикажани демографски и витални показатели во Републиката и општините, мрежата на здравствени установи и кадарот, утврдениот морбидитет и морталитет по општини.

Мрежата на здравствени установи според новата територијална поделба во е-верзија на картограм ќе биде доставена до Министерството за здравство најдоцна до јуни 2005 година. Посебен осврт во здравствената карта треба да има:

- видот на сопственоста на здравствените капацитети;
- кадровската екипираност;
- достапност на здравствените потенцијали до секој граѓанин во Република Македонија;
- мрежата на единиците за итна медицинска помош;
- бројот на граѓаните што гравитираат на здравствени услуги на секоја ординација, здравствен дом или општа или специјална болница.

2. Регистар за рак на Република Македонија

Ќе се прибираат пријавите за малигните неоплазми од сите здравствени установи во Републиката преку заводите за здравствена заштита. Како дополнителен извор за пријавување на малигните неоплазми ќе се прибираат хистолошките наоди за малигните неоплазми, податоците за умрените од малигните неоплазми, како и податоците за болничко лекуваните лица од малигните неоплазми.

Во текот на годината одделението за здравствена статистика ќе прибере околу 8500 пријави, ќе врши контрола, идентификација, обработување и анализирање на пријавите и ќе бидат внесени во компјутер. Ќе бидат обработени и околу 3200 извештаи за умрени лица од малигните неоплазми, како и околу 10500 хистолошки наоди и околу 12500 извештаи за болничко лекувани лица.

Водењето на регистарот е компјутерски по сите утврдени модалитети: пол, возраст, место на живеење, дата на пријавувањето, хистолошкиот наод и стадиум на заболувањето.

Во текот на 2005 година ќе се изготви Извештај за заболелите лица од малигните неоплазми во 2004, ќе се направи годишна Публикација на Регистар за рак 2004 и ќе се достават во Министерството за здравство.

Со цел да се укаже стручно-методолошка помош по однос на пријавувањето и евиденциите на малигните заболувања ќе се вршат теренски увиди, ќе се даваат појаснувања по писмен или усмен пат.

Задачата е континуирана.

3. Статистички истражувања согласно Законот за евиденциите од областа на здравството

Во 2005 година ќе се спроведуваат евиденциите за незаразните заболувања. Ќе се прибираат пријави за шеќерна болест (5000); за исхемична болест на срцето (800); бубрежна инсуфициенција (800); психози (3000); алкохолизам и други зависности (1200); професионални заболувања; ревматска треска (50); интоксикации (троења) (250) и сообраќаен траматизам (300).

Во врска со овие статистички истражувања во текот на 2005 година ќе се преземат активности и мерки за што поредовно и поцелосно доставување на пријавите. Ќе се приберат околу 12.000 пријави за сите наведени заболувања, ќе се изврши контрола, обработување и анализа на податоците. Ќе биде пружена стручно-методолошка помош на заводите за здравствена заштита и нивните подрачни служби, ќе се направат теренски увиди на заводите. За таа цел во текот на 2005 година ќе бидат посетени сите заводи за здравствена заштита.

Во текот на 2005 година ќе се формираат регистри за тие заболувања според одредени компјутерски програми изготвени во Републички завод за здравствена заштита и ќе се изготват публикации од соодветни Регистри. Задачата е континуирана.

Во текот на 2005 година ќе биде изготвена публикација “Регистар за шеќерна болест за 2004 година”.

Публикации за заболувања од социјално-медицинско значење ќе се изготват врз база на обработка на податоците од регистрите за незаразните заболувања. Ќе се презентираат податоци според повеќе параметри: морбидитет, структура, пол, возраст, место на живеење (град-село) општини, здравствени установи и др.

Изготвување на нови обрасци за пријави за незаразни заболувања:

За пријавувањето на незаразните заболувања ќе се изготват нови обрасци според современите барања на Светска здравствена организација, Европската заедница и според современите класификации за заболувањата и други новини според новите класификации за занимања, дејности и други стандарди.

4. Здравствени индикатори “Здравје за сите”

Во 2005 година ќе се продолжат активностите за спроведување на здравствените индикатори “Здравје за сите” донесени од СЗО.

Ќе се изготват здравствени индикатори според утврдените табеларни прегледи од СЗО при што ќе се користат податоци од редовните рутински извештаи и посебни анкетни истражувања. Ќе се организираат семинари со инструктажа за правилно прибирање податоци за здравствени индикатори;

со цел за осовременување на обработката и презентацијата на здравствено статистички податоци ќе биде имплементирана EUPHIN - EAST софтверска програма во Републички завод за здравствена заштита и заводите за здравствена заштита.

Исто така ќе биде изготвена публикација “Здравствени индикатори - Здравје за сите” во Република Македонија.

5. Унапредување на здравјето преку здравствено воспитна дејност

Во согласност со принципите на Светската здравствена организација дефинирани во рамковната политика за здравје во Европскиот регион “Здравје за сите”, а врз основа на податоците за здравствената состојба на населението, податоците за заболувањата и умирањата од одредени заболувања како и појавата на одредени здравствени проблеми, појави и состојби во здравствената заштита, Министерството за здравство утврди приоритети во насока за унапредување на здравјето.

Приоритетна обврска на Националниот комитет за унапредување на здравјето 2005 година е:

1. Изготвување на Стратегија за унапредување на здравјето во Република Македонија

По примерот на повеќе земји и нашата земја ќе изготви стратегија во која ќе се формулира националната политика и целите за унапредување на здравјето како и план за нејзина ефективна имплементација.

Носител: Национален комитет за унапредување на здравјето - стручно координативно тело при Министерство за здравство на Република Македонија.

2. Медиумска презентација и промоција на Стратегијата за унапредување на здравјето преку средствата за јавно информирање.

Извршители: Националниот комитет за промоција на здравјето во соработка со Републички завод за здравствена заштита и средствата за јавно информирање.

6. Одделението за здравствено-воспитна дејност на Републички завод за здравствена заштита ќе спроведува и:

- здравствена едукација во врска со формите на здрави стилови на живеење (физичка активност, правилна исхрана, непушење, справување со стрес и решавање на конфликти);
- здравствена едукација во врска со превенција на заболувањата и умирањата од кардиоваскуларни, малигни, респираторни заболувања, шеќерна болест и повредите (повреди на работа и дома и сообраќајните несреќи);
- здравствена едукација во врска со подобрување и унапредување на условите за живеење (исхраната, водоснабдувањето, диспозицијата на отпадни материи и заштита на населението од аерозагадувањето).

Во текот на 2005 година ќе бидат изготвени и следните анализи, извештаи и програми:

1. Извештај за спроведување на Програмата за превентивната здравствена заштита во 2004 година.

Рок на изготвување: март 2005 година

2. Извештај за здравствена едукација на здравствени работници од примарната здравствена заштита за 2004 година во врска со превенцијата од дроги во Република Македонија.

Рок на изготвување: април 2005 година

3. Информација за состојбите во специјалистичко-консултативната дејност во Република Македонија во период 2000-2004 година;

Рок на изготвување: мај 2005 година

4. Информација за состојбите со болестите на зависност (опојни дроги, алкохол и пушење) за период 2000-2004 година во Република Македонија.

Рок на изготвување: јуни 2005 година

5. Информација за искористеност на болничките капацитети во здравствените установи во Република Македонија во 2004 година.

Рок на изготвување: јуни 2005 година

6. Информација за здравствената состојба и здравствената заштита на населението во Република Македонија за 2004 година

Рок на изготвување: август 2005 година

7. Информација за состојбата со патронажната дејност во Република Македонија во 2004 година.

Рок на изготвување: септември 2005 годин

8. Анализа на болничкиот морбидитет и mortalitet во Република Македонија за 2004 година.

Рок на изготвување: септември 2005 година

9. Информација за состојбите и проблемите со хроничната бубрежна инсуфициенција во Република Македонија за 2004 година.

Рок на изготвување: септември 2005 година

10. Информација за состојбите и проблемите со шеќерна болест во Република Македонија за 2004 година.

Рок на изготвување: септември 2005 година

11. Анализа на материјално-финансиската состојба во здравството во Република Македонија за периодот 2000-2004 година;

Рок на изготвување: септември 2005 година

12. Информација за состојбите во дејноста на итна-та медицинска помош во Република Македонија за 2004 година.

Рок на изготвување: септември 2005 година

13. Извештај за остварувањето на Програмата за систематски прегледи на ученици и студенти во 2004 година.

Рок на изготвување: октомври 2005 година

14. Предлог-програма за систематски прегледи на ученици и студенти во 2006 година.

Рок на изготвување: ноември 2005 година

15. Предлог-програма за превентивна здравствена заштита во Република Македонија за 2006 година.

Рок на изготвување: октомври 2005 година

16. Информација за состојбите во пополнувањето на ЛИПС и состојбите со болничкиот mortalitet во Република Македонија за 2004 година;

Рок на изготвување: ноември 2005 година

17. Предлог-програма за дехоспитализација и состојбите со пациентите во психијатриските болници во Република Македонија за 2004 година;

Рок на изготвување: ноември 2005 година

Во текот на 2005 година активно ќе се учествува во активностите за утврдување на стратегијата за реформи на здравствениот систем и долгорочниот развој на здравствената заштита до 2010-та година во Република Македонија со утврдување и примена на индикаторите за остварувањето на стратегијата за реформите во здравството и развој на здравствената заштита согласно Европската стратегија "ЗДРАВЈЕ ЗА СИТЕ" и утврдените индикатори од Регионалното биро на СЗО за Европа.

IV. ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

За реализација на превентивните мерки за спроведување на мерките и активностите од Програмата за превентивна здравствена заштита за 2005 година потребни се вкупно денари и тоа :

I.	Санитарно-хигиенска дејност	20.489.763,00
1.	Заводи за здравствена заштита	13.018.322,00
2.	Републички завод за здравствена заштита за останатите активности од Програмата	4.471.441,00
3.	Републички завод за здравствена заштита (за медицински отпад)	3.000.000,00
II.	Епидемиолошка дејност	13.000.000,00
1.	Заводи за здравствена заштита	10.000.000,00
2.	Републичкиот завод за здравствена заштита	3.000.000,00
III.	Социјално-медицинска дејност	8.000.000,00
1.	Заводи за здравствена заштита	6.000.000,00
2.	Републички завод за здравствена заштита	2.000.000,00

IV.	Активности на Заводите и РЗЗЗ во случај на вонредни состојби	1.000.000,00
V.	Програмски активности за испитување на загаденоста на животната средина во Велес	6.210.237,00
	Вкупно:	48.700.000,00

Услугите за лабораториско-микробиолошка дејност и трошоците за лабораториски материјали се вклучени во средствата за санитарно - хигиенската и епидемиолошка дејност.

Средства за дел од активностите на епидемиолошката дејност се обезбедуваат со Програмата за испитување на појавата, спречувањето и сузбивањето на бруцелозата кај луѓето во Република Македонија и со Програмата за заштита на населението од СИДА во Република Македонија.

Средствата за реализација на активностите од програмата за спречување на загаденоста на животната средина во Велес ќе се распределат на носителите на активностите содржани во Програмата.

Вкупните средства за реализација на оваа програма ќе се обезбедат од Буџетот на Република во износ од 48.700.000,00 денари.

Распределба на средствата по Програмата квартално ќе ја врши Министерството за здравство на здравствените установи извршители на активностите, врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмата.

Надзор над спроведувањето на Програмата врши Министерството за здравство и по потреба поднесува Извештај до Владата на Република Македонија.

Здравствените установи кои се извршители во Програмата, најдоцна до 15.01.2006 година да достават до Министерството за здравство извештаи за реализираните мерки и активности во 2005 година, предвидени со Програмата, согласно табелата.

Секторот за примарна и превентивна здравствена заштита при Министерството за здравство во текот на 2005 година ќе направи по 4 увиди за реализација на програмските задачи во секој завод за здравствена заштита во Република Македонија.

Програмата ќе се реализира во рамките на обезбедените средства во Буџетот на Република Македонија за 2005 година, во износ од 48.700.000,00 денари.

Оваа програма се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-769/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

268.

Врз основа на член 32, став 2, точка 6 од Законот за здравствената заштита ("Службен весник на Република Македонија" бр.38/91,46/93, 55/95 и 10/04) и член 63 точка 7 од Законот за здравствено осигурување ("Службен весник на Република Македонија" бр. 25/00, 96/00, 50/01, 11/02 и 31/03), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА АКТИВНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА МАЈКИТЕ И ДЕЦАТА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2005 ГОДИНА

ВОВЕД

Здравствената дејност на Република Македонија го продолжува континуитетот во спроведувањето на превентивните мерки и активности за унапредување на здравствената состојба и заштитата на мајките и децата во 2005 година.

Во структурата на населението според пол и возраст, учеството на жените во репродуктивен период во однос на вкупното население во Република Македонија е 25,8% (или околу 520.000), додека децата од 0-6 години се застапени со 8,0% (или околу 160.000)*.

Поради своите специфичности, биолошкото значење на жените условен од природната улога во репродукцијата на населението и мајчинството, интензивните процеси на растот и развојот кај доенчињата и малите деца, оваа група од населението се карактеризира со многу свои проблеми, потреби и социјално-медицински белези. Овие специфичности бараат ангажирање на големи кадровски и материјални средства за спроведување на низа мерки на здравствена заштита.

Во изминатиот период, во подобрување на здравствената состојба и заштитата на мајките и децата постигнати се значајни резултати. Стапката на смртноста на доенчињата и малите деца е намалена, евидентни се позитивни промени во структурата на причините за смрт и возрасната структура на умрените доенчиња. Значајно е намален бројот на регистрирани заразни заболувања, посебно на оние против кои се врши задолжителна имунизација.

Во примарната здравствена заштита на жени во репродуктивен период достигнат е просек од околу 5.000 жени од 15 до 49 година на 1 гинеколог и околу 630 деца од 0-6 години на 1 лекар во детската заштита. Меѓутоа, податоците од подрачје до подрачје се различни, како во однос на достигнатото ниво на здравствена заштита, така и во однос на бројот на жители на лекар.

Со цел да се одржи достигнатото ниво на здравјето на мајките и децата и избегне колапс во основните здравствени услуги во текот на економската транзиција, потребно е да се изнајдат можности за финансирање на активна здравствена заштита на жените и децата со кои ќе се подобри квалитетот, а истовремено ќе се овозможи:

- понатамошно намалување на стапката на смртност на доенчињата;
- едукација на мајките за основна нега на новороденчето и доенчето;
- рана детекција, евиденција, дијагноза и следење на деца со пречки во развојот;
- едукација на родители со деца со пречки во развојот за грижа и социјализација на децата;
- намалување на перинаталната смртност;
- намалување на морбидитетот од акутни респираторни и дијареални заболувања во детската возраст;
- едукација заради рационализација на антибиотската терапија во детската возраст;
- превенција на болести на зависност и сексуално трансмисии заболувања кај женската и адолесцентната популација;
- подигање на нивото на информираност на семејствата за здравјето и здравиот начин на живеење;
- едукација на жените во репродуктивен период за сеопфатно користење на расположивите здравствени капацитети за контрацепција и планирање на семејството и рана детекција на малигните заболувања на гениталните органи;
- унапредување на здравствената заштита на жените во текот на бременоста, породувањето и лактацијата и обезбедување на услови за безбедно мајчинство;
- унапредување на интерсекторската соработка со државни и меѓународни институции кои се вклучени во унапредување на здравјето на мајките и децата.

* Извор на податоци: Статистички годишник на Република Македонија 2002 година.

МЕРКИ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЗДРАВЈЕТО НА ЖЕНИТЕ ВО РЕПРОДУКТИВЕН ПЕРИОД

1. Промоција на репродуктивното здравје кај жената како предуслов за безбедно мајчинство и оптимализација на услови за правилен раст и развој на децата

Фертилната популација од 15-49 возраст без оглед на полот, брачната состојба, степенот на образованието и верската припадност, ќе добива совети за планирање на семејството и рана детекција на малигните заболувања на репродуктивните органи, како и превенција на СТБ (сексуално трансмисионите болести).

Извршители се здравствените установи од примарната здравствена заштита и Заводот за здравствена заштита на мајки и деца.

2. Совети за контрацепција

Совети за контрацепција кај жените во репродуктивниот период (15-49 година), со опфат 10 %. Со оваа мерка ќе бидат опфатени најмалку 50.000 жени со просечно две посети по жена, или вкупно 100.000 посети. Посебен акцент ќе се даде на жените во руралните подрачја и адолесцентките.

Извршители се здравствените установи од примарната здравствена заштита.

3. Здравствено-воспитна дејност

Оваа мерка опфаќа запознавање на населението со анатомијата и физиологијата на органите за репродукција, одговорното родителство, мајчинството и можноста за планирање на семејството.

Со оваа мерка се опфаќа популацијата од училишната возраст, адолесцентите и останатите возрасти во репродуктивен период:

- здравствено-воспитни предавања во основните и средните училишта;
- прикажување на филмови со теми од областа на планирање на семејството;
- изготвување, печатење и дистрибуција на здравствено-воспитни средства и научно-истражувачки проекти од планирање на семејството.

Средствата за масовно информирање (радио, ТВ, печат) организираат еднаш неделно емисии со содржини: планирање на семејството, одговорно родителство и хуманизација на односите помеѓу половите.

Извршители се здравствените установи од примарната здравствена заштита, во соработка со Заводот за здравствена заштита на мајки и деца.

4. Заштита на планирана и сакана бременост

- Пренатална здравствена заштита

- за секоја бремена жена потребно е да се извршат 4 пренатални прегледи во советувањето за бременост во временски интервали кои се назначени во мајчината книшка;

- најмалку 1 ЕХО преглед од 16 до 20-та гестациска недела за откривање на морфолошки аномалии на плодот;

- високо ризичните и ризичните бремености се упатуваат во специјализирани центри за понатамошно следење;

- испитување на РХ фактор кај сите бременост првобитно и спроведување на имунопрофилактика на сите РХ негативни мајки по раѓање на РХ позитивен плод или после абортус;

- се обезбедува во просек 2 патронажни посети по бремена, а кај ризичните бремености и повеќе, особено на бременост помлади од 18 години и постари од 35 години, со неповолни социјални услови за живеење и со пониска здравствена просветеност;

Извршители: Здравствени установи во Република Македонија.

- Интрапартална заштита

- сите бременост жени со фактори на ризична бременост и породување ќе бидат благовремено упатени за третман и породување во соодветните институции (околу 25% од бремените и родилките);

- стручна помош при раѓање во здравствена установа кај околу 97% од бременост, а во домашни услови со медицинска помош од акушерка околу 3% од раѓањата;

- породилиштата секојдневно даваат на увид податоци на примарната здравствена заштита и патронажната служба за адресата, тежината при раѓањето и здравствената состојба на новородените и ризично родените деца при исписот.

Извршители: сите породилишта во Република Македонија.

- Постпартална заштита

- во просек 3 патронажни посети по леунка. Првата посета треба да биде извршена во првата недела по раѓањето. Здравствените установи ќе достават полугодишен и годишен извештај за извршените патронажни посети до Заводот за здравствена заштита на мајки и деца;

- Заводот за здравствена заштита на мајки и деца до Министерството за здравство доставува извештај за цела Република за претходната година најдоцна до март 2005 година.

- Здравствено-воспитна дејност

- работа во мали групи, разговор со бременост и родилки со опфат од 25% од бремените и родилките, особено во руралните подрачја каде нивото на хигиенскиот, социјалниот и здравствениот стандард е пониско.

- користење на јавни информативни средства - радио, ТВ и печат во популаризација на безбедно мајчинство.

Извршители: здравствени установи од примарна здравствена заштита и патронажна служба.

МЕРКИ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЗДРАВЈЕТО НА ДЕЦАТА ОД ПРЕДУЧИЛИШНА ВОЗРАСТ

- Здравствената заштита на деца од предучилишна возраст опфаќа:

- тироиден скрининг (скрининг на ТСХ) на сите новородени деца во Република Македонија. Скринингот ќе се врши во акредитираната лабораторија на Клиниката за детски болести во Скопје, а материјал ќе доставуваат сите породилишта во државата. Скринингот ќе се врши согласно доктринарните ставови и упатствата на експертскиот тим на Клиниката за детски болести;

- преглед на новородено дете од лекар во домашни услови - по еден преглед во првите седум дена по породувањето на секое новородено;

- водење регистер за сите живородени деца со отворање на здравствени картони, а за деца родени со ризик се води посебен Регистер во развојните советувањата по пријава од породилиштата и се отвора "Картон за следење на дете родено со ризик" и тимски се следи психофизичкиот развој.

Сомнителните во заостанување на развојот се испраќаат на верификација за попреченоста, соодветно лекување и рехабилитација и понатаму се следат во развојното советувањето. За децата родени со ризик и подоцна откриени оштетувања се врши пријавување и се води Републички регистер за деца родени со ризик и деца со пречки во развојот во Заводот за здравствена заштита на мајки и деца.

- децата кои се со поголем ризик од смрт се распоредуваат по групи (деца на вештачка исхрана, со рахитис, со мала родилна тежина, со родители без завршено

основно образование, со лоши станбени и материјални услови во семејството, деца без еден родител, хипотрофични, со хронични пнеумопатии, акутни болни и др.). За овој дел од детската популација со нагласени здравствени и социјални ризици, здравствените служби во соработка со социјалните служби треба да обезбедат поинтензивен надзор во домашни услови преку патронажна служба со цел да се продолжи со надзорот врз состојбата на детето и третман во домашни услови;

- прегледи и советувања на здраво доенче, во просек по 4 прегледи и просечно годишно по 7 советувања на ризични деца. Прегледите во III, VI и IX месец се систематски прегледи на доенчињата.

При овие прегледи се врши активен надзор на детето користејќи соматски и развојни скрининг тестови за процена на растот и развојот, како и здравствената состојба на детето. Сите резултати од систематските прегледи се забележуваат во картоните за систематски прегледи.

- превентивен ЕХО ортопедски преглед на колкови кај доенчиња;

- превенција на рахитис во детската возраст;

- превенција на анемија и кариес во детска возраст;

- систематски прегледи на децата во втората и четвртата година од животот со задолжително мерење на телесна тежина и висина и проценка на исхранетоста (вкупно околу 60.000).

- Патронажна дејност

- 3 патронажни посети по доенче. За децата со поголем ризик, се обезбедуваат поголем број на посети, како и совети во советувањата за деца;

- патронажната дејност, без оглед од кој тип на организираност е, врши мониторинг на целото семејство со посебен акцент на обуката на мајките за правилна исхрана на доенчињата и малите деца, личната хигиена и хигиената во домаќинството, правилна примена на лекаства ординирани во детските диспанзери, примена на средства за орална рехидратација во случај на дијареални заболувања, сетови за третман на акутни и респираторни заболувања и др. За време на посетите врши и откривање и евидентирање на ризично родени деца и деца со пречки во развојот.

- Превентивна здравствена заштита на деца во предучилишни установи (детски јасли и градинки)

- систематски прегледи на деца и по потреба на упатување на соодветен третман;

- здравствено воспитување со примена на соодветни здравствено воспитни методи и средства за децата, родителите и вработените;

Извршители: здравствени установи од примарна здравствена заштита.

АКТИВНОСТИ НА ЗАВОДОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА МАЈКИ И ДЕЦА

1. Стручно-методолошка помош во извршувањето на задачите кои произлегуваат од Програмата за активна здравствена заштита на мајки и деца во Република Македонија во 2005 година преку:

- посети на медицински единици на село и организирање на поливалентна патронажна служба во општините кои имаат стапка на смртност на доенчињата над просекот на Републиката;

- организација, координација и евалуација на работата на поливалентната патронажна служба;

- посети на диспанзери за жени и медицински единици на село од страна на гинеколог, при овие посети ќе се врши увид и евалуација во спроведувањето на мерките за заштита на жените според Програмата;

- организирање на регионални развојни советувањашта во Републиката за рана детекција, евиденција, ди-

јагноза и тимско следење на психомоторниот развој на ризично родени деца и деца со пречки во развојот по унифицирани стандарди, критериуми и методологии.

При овие посети ќе се изготват плановите за работа, ќе биде проанализирана целосната превентивна работа, ќе се изврши увид во спроведувањето на превентивните активности, како и доктринарните ставови од доменот на превентивната и куративната заштита во согласност со препораките на СЗО, УНИЦЕФ и Конвенцијата за правата на децата.

2. Следење на здравствената состојба и заштитата на мајки и деца преку:

- следење, обработка и анализа на податоците од виталната и здравствената статистика;

- следење и анализа на податоците за причината на смрт на умрените доенчиња и од систематските прегледи на деца од 0-6 години;

- прибирање, следење и анализа на податоците од регионалните развојни советувањашта за ризично родените деца. Во општините каде се уште не се формирани развојни советувањашта податоците ги испраќаат соодветните служби од здравствените установи.

3. Активности за едукација на здравствениот кадар кој работи во примарната здравствена заштита според стандардите на СЗО/УНИЦЕФ и Стратегијата за здравје преку организација и учество на семинари. Во семинарите ќе бидат вклучени и странски експерти од соодветна област. Континуираната едукација на здравствениот кадар кој работи во примарната здравствена заштита на жени и деца е основен предуслов за имплементирање на современи стандарди на меѓународното здравство во рамките на превентивната здравствена заштита:

- изготвување, печатење и дистрибуција на здравствено-воспитни брошури од областа на заштитата на здравјето на мајките и децата во кои ќе бидат внесени сите содржини од областа на унапредување на здравјето на мајките и децата според најновите препораки на СЗО и УНИЦЕФ.

4. Изготвување и печатење на унифицирана листа на ризични фактори по која ќе се евидентираат ризично родените деца на цела територија на Републиката, образец за пријавување на ризично родените деца и деца со пречки во развојот, единствена форма на регистар на ризично родени деца и деца со пречки во развојот.

5. Изготвување на унифицирано упатство за работа на поливалентната патронажна служба во однос на организација, обем на работа, кадар, опрема, како и потребни документациони и евиденциони обрасци за евалуација на работата на оваа служба. Ова упатство ќе се изготвува во соработка со Републичкиот завод за здравствена заштита.

6. Здравствено воспитна дејност - преку предавања во средните училишта со теми: хуман однос меѓу половите, планирање на семејството со контрацепција, физиологија на репродукција, превенција на болести на зависност (дрога, алкохол и пушење), превенција на сексуално трансмисиони заболувања - вкупно 350 предавања и работа во мали групи. При овие предавања се користат аудиовизуелни методи (проекција на видеокасети, слајдови и др.).

7. Изготвување на Предлог-програма за активна здравствена заштита на мајки и деца за 2006 година, најдоцна до октомври 2005 година.

8. Информација за здравствената состојба и заштита на мајките и децата во Република Македонија за 2004 година со предлог-мерки. Рок - септември 2005 година.

ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

1. За реализација на програмските активности за заштита на неосигурените мајки и деца за 2005 година, потребни се следните средства:

Ред. бр.	Н а з и в	Износ во денари
1.	Пренатални прегледи 2.880 неосигурени бремени жени (12% од вкупниот број на раѓања) по 4 прегледи=11.520 прегледи по 200,00 денари и по еден ЕХО x 350,00	3.312.000,00
2.	Интрапартална заштита неоперативно породување (2.400 x 15.000,00 денари) оперативно породување - царски рез (480 x 40.000,00 денари)	36.000.000,00 19.200.000,00
3.	Тироиден скрининг на новородени деца (24.000 x 120,00 денари)	2.880.000,00
4.	Одредување на крвна група и Rh фактор за мајката и детето 2.880 прегледи x 150,00 денари	432.000,00
5.	Ro-gam (за мајките со негативен Rh фактор 430 жени x 3.240,00 денари)	1.393.200,00
6.	Патронажни прегледи на бремени жени 2.880 по 2 посети или вкупно 5.760 x 100,00 денари)	576.000,00
7.	Патронажни прегледи на леуки и новороденчиња и доенчиња (2.880 по три посети или вкупно 8.640 патронажи x 100,00 денари)	864.000,00
8.	Лекарски преглед на новороденчиња родени во домашни услови (500 прегледи x 320,00 денари)	160.000,00
9.	Систематски прегледи на 2.880 доенчиња по 3 прегледи вкупно 8.640 x 320,00 денари	2.764.800,00
10.	Куративни лекарски преглед до 1 година (2.880 x 4 прегледи вкупно 11.520 x 320,00 денари)	3.686.400,00
11.	Лекарски ортопедски преглед со ЕХО на доенчиња по 1 преглед (2.880 прегледи по 500,00 денари)	1.440.000,00
12.	Систематски прегледи на деца во втора и четврта година по 1 преглед (2.880 x 2 = 5.760 прегледи x 320,00 денари)	1.843.200,00
13.	Следење на деца родени со ризик (500 деца по 2 прегледи x 320,00 денари)	320.000,00
14.	Активности на Заводот за здравствена заштита на мајки и деца	3.000.000,00
	Вкупно	77.871.600,00

2. Средства за покривање на партиципација на осигурените мајки и деца до 1 година.

Ред. бр.	Н а з и в	Износ во денари
1.	Интрапартална заштита: а) Неоперативни породувања (17.500 x 1.250,00 денари) б) Оперативни породувања - царски рез (3.600 x 3.700,00 денари)	21.912.000,00 13.320.000,00
2.	Болнички здравствени услуги на доенчиња до една година 4.000 x 2.000,00 денари просечно.	8.000.000,00
	Вкупно за партиципацијата	43.232.000,00

3. Мерките и активностите предвидени со оваа програма за осигурените лица се финансираат според општите акти на Фондот за здравствено осигурување на Македонија, врз основа на договор со здравствените установи

Вкупните средства за реализација на програмите ќе се обезбедат од:

1. Буџетот на Република Македонија во износ од 77.871.600,00 денари за пружање на здравствени услуги на неосигурени мајки и деца до 1 година.

2. Буџетот на Република Македонија во износ од 43.232.000,00 денари на име партиципација на осигурените мајки и деца до 1 година ги дозначува до Фондот за здравствено осигурување на Македонија согласно член 36 од Законот за здравственото осигурување.

Вкупен износ за реализација на Програмата 121.103.600,00 денари.

Здравствените установи кои се извршители во Програмата, најдоцна до 15.01.2006 година да достават до Министерството за здравство извештаи за реализираните мерки и активности во 2005 година, предвидени со Програмата, согласно табелата.

Програмата ќе се реализира во обем на расположливите средства одобрени од Буџетот на Република Македонија за 2005 година во износ од 25.000.000,00 денари.

Оваа програма се објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-775/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

269.

Врз основа на член 32 став 1 точка 10 од Законот за здравствената заштита (“Службен весник на Република Македонија” бр. 38/91, 46/93, 55/95 и 10/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА ОДРЕДЕНИ ГРУПИ НА НАСЕЛЕНИЕ И ОДДЕЛНИ ЗАБОЛУВАЊА НА ГРАЃАНИ КОИ НЕ СЕ ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАНИ ЗА 2005 ГОДИНА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Со донесувањето на Законот за здравственото осигурување (“Службен весник на Република Македонија” бр.25/00, 34/00 и 96/00), престана да важи членот 17 од Законот за здравствената заштита. Со тоа, за децата, лицата постари од 65 години и на лицата кои заболеле од потешки заболувања, кои немаа можност за вклучување во задолжителното здравствено осигурување престана можноста за обезбедување на здравствена заштита на товар на средствата на Буџетот на Република Македонија.

Според податоците на Фондот за здравствено осигурување на Македонија, здравствена заштита по овој основ на товар на Буџетот на Република Македонија, просечно годишно користеле околу 3.000 неосигурени деца, околу 5000 неосигурени лица постари од 65 години и околу 5000 неосигурени лица користеле здравствена заштита за одредени потешки заболувања.

Со цел да се обезбедат основни здравствени услуги на овие лица потребно е Владата на Република Македонија да обезбедува средства од Буџетот на Република Македонија за покривање на трошоците при користење на здравствената заштита.

1. На неосигурани деца од 1 до 18 годишна возраст и за лицата постари од 65 години им се обезбедуваат следните основни здравствени услуги:

- лекарски преглед (општ и специјалистички),
- основни дијагностички испитувања,
- итна медицинска помош,
- лекување во ординација и во болнички услови, освен лекови на рецепт во ПЗЗ,
- итна стоматолошка здравствена заштита.

2. На лицата кои не се здравствено осигурени, а немаат можност за вклучување во задолжителното здравствено осигурување, без оглед на возраста, доколку не се опфатени со друга програма, им се обезбедува здравствена заштита само во врска со лекување на следните заболувањата :

- ревматска грозница;
- прогресивни, нервни и мускуларни заболувања:
- Duchenne - ова мускулна дистрофија,
- паркинсонова болест,
- миотонии,
- митохондриални миопатии,
- мијастении,
- спинални мускулни атрофии,
- амиотрофична латерална склероза - болести на моторен неврон,
- херидитарни сензомоторни невропатии;
- прогресивна системска склероза (Scleroderma);
- церебрална парализа;
- мултиплекс склероза;
- цистични фибрози;
- епилепсија;
- пемфигус и лупус еритематодес;
- дислексија, дисграфија и дислалија (рехабилитациони вежби);
- заразни болести :
- ХИВ/СИДА,
- беснило (Lyssa ; Rabies),
- црвен тифус (Typhus abdominalis),
- црвенка (Rubeola),
- детска парализа (Poliomyelitis anterior acuta),
- бруцелоза (Brucellosis)
- дифтерија (Diphtheria),
- дизентерија (Dysentery bacillaris),
- туберкулоза (Tuberculosis),
- ехинококоза (Echinococcosis),
- заразно воспаление на мозочните обвивки (Meningitis),
- заразно воспаление на мозокот (Encephalitis),
- голема кашлица (Pertussis),
- мали сипаници (Morbilli),
- овчи сипаници (Varicella),
- шарлах (Scarlatina),
- тетанус (Tetanus),
- хепатитис (Hepatitis),
- заушки (Parotitis epidemica),
- салмонелоза (Salmonellosis),
- колера (Cholera asiatica),
- маларија (Malaria),
- карантински заболувања (големи сипаници, вирусни хеморагични трески, чума),
- рововска грозница (Q - triska).

Бројот на неосигурените лица по овие основи се очекува да биде значително помал, бидејќи во наведениот број на лица кои не се осигурени по ниеден основ беа вклучени и лица кои имаат основ за осигурување, но од различни причини не се пријавиле во задолжително здравствено осигурување.

ПОТРЕБНИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

I. За здравствена заштита на неосигурени деца од 1 до 18 годишна возраст потребни се средства за:

денари	
1. Општ лекарски преглед (320,00 денари x 3.000)	960.000,00
2. Основни дијагностички испитувања - лабораторија и рендген (500,00 денари x 3.000 x 30%)	450.000,00
3. Итна медицинска помош (800,00 денари x 3.000 x 10%)	240.000,00

4. Лекување во болнички услови (900,00 денари болнички ден x 3.000 x 10% x 3 дена)	810.000,00
5. Итна стоматолошка здравствена заштита (250,00 денари x 3.000 x 10%)	75.000,00
Вкупно	2.535.000,00

II. За здравствена заштита на неосигурени лица постари од 65 годишна возраст потребни се средства за:

денари	
1. Општ лекарски преглед (320,00 денари x 5.000)	1.600.000,00
2. Основни дијагностички испитувања - лабораторија и рендген (500,00 ден. x 5.000 x 30%)	750.000,00
3. Итна медицинска помош (800,00 ден. x 5.000 x 20%)	480.000,00
4. Лекување во болнички услови (900,00 ден. болнички ден x 5.000 x 5% x 7 дена)	1.575.000,00
5. Итна стоматолошка здравствена заштита (250,00 ден. x 5.000 x 5%)	62.500,00
Вкупно	4.467.500,00

III. За лекување во врска со наведените заболувања од точка 2 на оваа програма, потребни се:

денари	
1. Општ лекарски преглед (320,00 денари x 2.000)	640.000,00
2. Основни дијагностички испитувања - лабораторија и рендген (500,00 ден. x 2.000 x 30%)	300.000,00
3. Лекување во болнички услови (900,00 ден. болнички ден x 2.000 x 5% x 5 дена)	450.000,00
Вкупно	1.390.000,00

Вкупно потребни средства за активности од табела I, II и III изнесуваат 8.392.500,00 денари.

IV. Партиципација за осигурените лица во врска со лекувањето на заболувањата од точка 2 на оваа програма:

денари	
Партиципација 12.000 осигурени лица x 4.730,00 денари партиципација	56.760.000,00

Вкупно потребни средства за реализирање на оваа програма се 65.152.500,00 денари.

Програмата ќе се реализира во обем на расположливи средства одобрени од Буџетот на Република Македонија за 2005 година во висина од 8.600.000,00 денари.

Распределба на средствата по Програмата квартално ќе ја врши Министерството за здравство квартално на здравствените установи извршители на активностите, врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмата.

Средствата предвидени за партиципација во оваа програма, Министерството за здравство ги дозначува до Фондот за здравствено осигурување на Македонија.

Здравствените услуги на неосигурените лица содржани во оваа програма се остваруваат врз основа на потврда издадена од соодветната подрачна служба на Фондот, дека не постои друг основ за осигурување според член 5 од Законот.

Оваа програма се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-779/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија
д-р Владо Бучковски, с.р.

270.

Врз основа на член 32 став 1 точка 10 од Законот за здравствената заштита ("Службен весник на Република Македонија" бр. 38/91, 46/93, 55/95 и 10/04) и член 63 точка 7 од Законот за здравствено осигурување ("Службен весник на Република Македонија" бр. 25/00, 34/00, 96/00 и 11/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

**ПРОГРАМА
ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА ЛИЦА СО БО-
ЛЕСТИ НА ЗАВИСНОСТИ ВО РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА ЗА 2005 ГОДИНА**

Болестите на зависности се сериозен и сложен со-цио-медицински, но и општествен проблем, со бројни здравствени, социјални и економски последици на поединецот, семејството и општеството во целост.

Ефикасното решавање на овие проблеми не е мож-но само со имплементација на здравствените мерки, ту-ку е потребен сеопфатен, интегративен пристап со учество на програмски организирани активности на различни субјекти во општеството, во чија надлежност се ресорни институции и установи.

Болестите на зависности, односно растројствата во поведението и душевните растројства предизвикани со употреба на психоактивни супстанции, претставуваат сложен и сериозен социо-медицински, но и општествен проблем, кој во нашето општество со загрижувачки бр-зо темпо се шири пред се меѓу младите. Република Македонија во сите изминати години бележи постојан и прогресивен пораст на употреба и злоупотреба на раз-ни психоактивни супстанции, особено на илегалните после 1990, од кога голем број лица и нивни семејства побарале помош и третман.

Употребата и злоупотребата на психоактивни суп-станции често води до развивање на зависност, која по правило има хроничен, рецидивантен и прогресивен тек. Најчесто и најмасовно користени легални психоа-ктивни супстанции, кај нас и во светот се кофеинот, ни-котинот и алкохолот, како и седативно-хипнотични ле-кови и аналгетици, додека од илегалните-марихуаната.

Точниот број лица што употребуваат, злоупотребу-ваат или се зависни од разни видови психоактивни суп-станции останува непознат. Според достапните извори на податоци се претпоставува дека во Република Маке-донија 20.000-30.000 претежно млади лица доаѓаат во контакт со разни видови психоактивни супстанции, во кои не се вбројуваат зависниците од тутун и алкохол, меѓу кои се и 8-10.000 зависници од хероин, лица со сериозни здравствени и социјални проблеми.

Од легалните психоактивни супстанции најчесто и најмасовно злоупотребуван е алкохолот и се смета дека околу 60.000 лица во Републиката имаат проблеми поврзани со консумирање алкохолни пијалоци. Злоупо-требата на психоактивни супстанции кои легално се пре-пишуваат, пред се седативно-хипнотичните лекови и аналгетиците е исто така честа, па дури и масовна поја-ва кај нас, како меѓу возрасните, така и меѓу младите, а се почеста е и комбинација на овие лекови со алко-хол.

Од илегалните дроги најчесто злоупотребувана е марихуаната, додека најмногу загрижува злоупотре-бата на хероин, поради сознанијата за директна повр-заност на ширењето на инфекциите предизвикани од вирусите на ХИВ и Хепатитис Б и Ц со интравенската злоупотреба на дроги. Во последниве години се беле-жи пораст на користење на синтетски дроги од типот на екстази, ЛСД и др., но се зголемува и бројот на лица што злоупотребуваат кокаин и крек, дрога со чие навлегување во заедницата се смета дека се нарушува социјалниот мир и безбедност. Освен тоа, злоупотре-бата на илегални дроги придонесува и за зголемување на криминалот, како и на здравствените, социјални и

економски последици. И покрај вака алармантните со-стојби, во изминатиот период третманот на овие сери-озни социо-медицински појави, беше скоро целосно препуштен на медицинските институции, пред се на психијатриските и се одвиваше на товар на здравство-то и здравственото осигурување, давајќи скромни ре-зультати.

Лицата со болестите на зависност во најголем број хоспитално се третираат во Психијатриска болница во Скопје, а во далеку помал број во психијатриските бол-ници во Демир Хисар и Негорци. Дневно-болнички третман спроведува Центарот за превенција и третман за злоупотреба на дроги во Кисела Вода (во рамките на Психијатриска болница Скопје каде се третираат 320 пациенти на метадонски програм), а во многу по-мал број се третираат на невропсихијатриските одделе-нија во општите болници низ Републиката (Струмица, Штип, Куманово, Охрид, Битола и др. околу 200 паци-енти).

Во трите специјализирани психијатриски болници хоспитално се третираат околу 200 пациенти со боле-сти на зависност, од кои 40 пациенти се со судска од-лука со изречена мерка задолжително лекување и чува-ње во болнички услови, а 30 пациенти не се осигурани по ниту еден основ од Законот. Од наведените показате-ли видно е дека во Републиката се лекуваат 70 лица кои немаат основ за осигурување. За лекување на овие лица, финансиски средства треба да се обезбедат од Буџетот на Републиката, преку ресорните министерс-тва.

**ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА
ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА**

За реализација на мерките и активностите предви-дени со Програмата за здравствена заштита на лица со болести на зависности во Република Македонија за 2005 година потребни се следните средства:

	Болничко лекување	Број на паци-енти	Цена на болн. ден	Дено-ви ле-кување	Износ во денари
1.	Судски слу-чаи – завис-ници	40	1.000,00	365	14.600.000,00
2.	Зависници - неосигурени лица	30	1.000,00	365	10.950.000,00
3.	Зависници (алкохол и дрога) во акутна со-стојба над 30 до 90 де-на	130	1.000,00	60	7.800.000,00
	ВКУПНО:	200			33.350.000,00

	Лекување во Дневни бол-ници	Број на паци-енти	Цена на болн. ден	Дено-ви ле-кување	Износ во денари
1	Зависници од алкохол над 30 до 90 дена	123	300,00	60	2.214.000,00
2	Зависници од дрога без ме-тадон над 30 до 90 дена	158	400,00	60	3.792.000,00
3	Зависници од дрога со мета-дон над 30 дена	520	440,00	335	76.648.000,00
	ВКУПНО:				82.654.000,00

За здравствена заштита на лица со болести на за-висности потребни се вкупно 116.004.000,00 денари.

	Партиципација	Број на пациенти	Партиципација	Износ во денари
1.	Зависници во акутна состојба сместени во Болница	130	8.274,00	1.075.620,00
2.	Зависници од алкохол во Дневни болници	123	8.274,00	1.017.702,00
3.	Зависници од дрога без метадон во Дневни болници	158	8.274,00	1.307.292,00
4.	Зависници од дрога со метадон во Дневни болници	520	8.274,00	4.302.480,00
	ВКУПНО:			7.703.094,00

Вкупната вредност на Програмата изнесува 123.707.094,00 денари.

Мерките и активностите предвидени со оваа програма за осигурените лица се финансираат според Законот за здравствено осигурување и општите акти на Фондот за здравствено осигурување на Македонија.

Здравствените установи кои се извршители во Програмата, најдоцна до 15.01.2006 година да достават до Министерството за здравство извештаи за реализираните мерки и активности во 2005 година, предвидени со Програмата, согласно табелата.

Програмата ќе се реализира во обем на расположливи средства одобрени од Буџетот на Република Македонија за 2005 година во висина од 18.500.000,00 денари.

Распределбата на средствата по Програмата ќе ја врши Министерството за здравство квартално на здравствените установи извршители на активностите, врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмата.

Средствата предвидени за партиципација во оваа програма, Министерството за здравство ги дозначува до Фондот за здравствено осигурување на Македонија.

Оваа програма ќе се објави во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-776/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

271.

Врз основа на член 32 став 1 точка 10 од Законот за здравствената заштита (“Службен весник на Република Македонија” бр. 38/91, 46/93, 55/95 и 10/04) и член 63 точка 7 од Законот за здравствено осигурување (“Службен весник на РМ” бр. 25/00, 34/00, 96/00 и 11/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА ЛИЦА СО ДУШЕВНИ РАСТРОЈСТВА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2005 ГОДИНА

Душевните растројства се сериозен и сложен социо-медицински, но и општествен проблем, со бројни здравствени, социјални и економски последици по поединецот, семејството и општеството во целост.

Ефикасното решавање на овие проблеми не е можно само со имплементација на здравствените мерки, туку е потребен сеопфатен, интегративен пристап со учество на програмски организирани активности на различни субјекти во општеството, во чија надлежност се ресорни институции и установи, со особен акцент на социјалниот сектор.

Душевните растројства опфаќаат широк круг на заболувања, вклучувајќи ги органските, симптоматските, невротските, растројствата во расположението (афективни растројства), шизофрените, шизотипните и налудничавите растројства, душевната заостанатост и другите душевни растројства.

Светските искуства покажуваат дека кај повеќе од една половина од вкупно дијагностицираните лица, овие растројства добиваат хроничен тек, т.е. периодите на подобрување се заменуваат со периоди на влошување и повторна појава на знаците на растројството. Поради природата на болеста, но далеку повеќе како резултат на општествениот став и предрасуди, во кои доминира неприфатеност, маргинализација и отфрлање, голем број лица со душевни растројства остануваат долготрајно, па дури и доживотно хоспитализирани, при што се создава таканаречен хоспитализам.

Поради наведените состојби, во изминатиот период, третманот на овој сериозен социо-медицински проблем беше скоро целосно препуштен на медицинските институции, пред се на психијатриските и се одвиваше на товар на здравството и здравственото осигурување, давајќи скромни резултати. Имено, долготрајниот болнички третман во психијатриските установи, во изминатиот период, од една страна беше поврзан со значителни финансиски средства кои беа на товар исклучиво на здравственото осигурување, а од друга придонесуваше долготрајно болнички третираните лица да бидат дополнително стигматизирани и маргинализирани.

Поради тоа што оваквиот пристап се покажа како недоволно ефикасен, економски неоправдан и во неможност да обезбеди похуман пристап и третман на лицата со душевни растројства во нивното природно опкружување, се премина кон развивање на различни форми на вонболнички третман во локалната заедница, содржани во т.н. Центри за ментално здравје во заедницата.

За целосно, адекватно, навремено, ефикасно и економично решавање на овие проблеми неопходно е вклучување на целата општествена заедница, преку соодветните институции и установи во рамките на ресорните министерства.

Лицата со душевни растројства во Република Македонија во најголем број се третирани во трите специјализирани психијатриски болници во: Скопје, Демир Хисар и Негорци, според регионалниот пристап. Вкупниот број на постели во трите психијатриски болници е 1020, од кои во 630 постели се сместени хроничните болни, а во 390 постели, акутните болни.

Во трите специјализирани психијатриски болници се лекуваат вкупно 1.623 лица со душевни растројства, од кои:

- 1.326 се лекуваат болнички,
- 297 се лекуваат во дневните болници.

Од болнички лекувани пациенти:

- 80 лица се со судска одлука за изречена мерка за должително лекување и чување во психијатриска болница;
- 120 лица не се осигурани по ниту еден основ од Законот за здравствено осигурување,
- 550 се хронични душевни болни за долготрајна нега и чување.

Од лекуваните во Дневните болници:

- 40 лица не се осигурани по ниту еден основ од Законот за здравствено осигурување,
- 257 лица се со хроничен тек на душевното растројство, на долготраен третман.

Од наведените показатели видно е дека во трите психијатриски болници во Републиката се лекуваат 200 лица со душевни растројства за кои не постои основ за осигурување и за кои болниците не обезбедуваат сред-

тва од здравственото осигурување. Поради тоа, во иднина, обврската за плаќање на трошоците за лекување на овие лица треба да ја превземе Буџетот на Републиката, преку ресорните министерства. Имено, за третман на осудените лица со душевни растројства, финансиски обврски треба да превземе Министерството за правда, преку редовно планирање, издвојување и уплатување на соодветни финансиски средства. Министерството за труд и социјална политика потребно е да ја превземе обврската за финансирање на долготрајната болничка нега и чување на лицата со хронични душевни растројства, како и за третман на неосигурените лица третирани болнички, дневно-болнички и амбулантски.

Останатите 550 лица се во хронична фаза на душевното растројство и се наоѓаат на долготрајно лекување, нега и чување во овие болници. Долгогодишниот престој во психијатриските болници се должи пред сè на неподготвеноста на семејствата и социјалната средина за нивно прифаќање во домашни услови, подржани од високиот степен на општествена стигматизација и маргинализација на овие лица во заедницата, како и на развиениот хоспитализам кај лицата со душевни растројства кои се долготрајно болнички лекувани (несигурност и стравување да ја напуштат болницата). Сето ова е надополнето и со отсуство на соодветни служби за прифаќање и третман на овие лица во местото на живеење. Напуштени и ретко посетувани од своите семејства, тие се адаптираат на болнички услови во кои грижата за нивното здравје, нега и престој е целосно препуштена на медицинскиот персонал во здравствените институции. Иако дел од овие лица оствариле право на лична пензија или социјална помош, тие иста минимално самите ја користат, поради фактот дека средствата најчесто ги користат членови на нивните семејства, кои малку се грижат за нив. Од наведеното видлива е комплексноста на проблемот, според кое може да се заклучи дека долготрајниот болнички престој е во голема мерка условен од социјалниот момент, а не од потребата за исклучиво медицински третман.

Освен тоа, во трите болници се сместени 880 лица со душевни растројства, со регулирано здравствено осигурување кои се во акутна фаза на болеста, т.е. лица на кои им е потребен медицински третман, а средствата за нивното лекување паѓаат на товар на Фондот за здравствено осигурување.

Имајќи го во предвид сето наведено, а пред сè за овозможување на похуман пристап и почитување на човековите права на лицата со душевни растројства, како и почитување на принципите на достапност, економичност и ефикасност на психијатриските служби, во рамки на реформи во менталното здравје се развиваат различни форми на вонинституционално и вонболничко лекување, за кои во иднина е потребна финансиска поддршка.

ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

За реализација на мерките и активностите предвидени со Програмата за здравствена заштита на лица со душевни растројства во Република Македонија за 2005 година потребни се следните средства:

А	Болничко лекување	Број на пациенти	Цена на болн. ден	Денови лекување	Износ во денари
1	Судски случаи-душевные болни	80	900,00	365	26.280.000,00
2	Неосигурени лица - душевные болни	120	900,00	365	39.420.000,00

3	Хронично душевни болни за долготрајна нега и чување	550	600,00	365	120.450.000,00
ВКУПНО:					186.150.000,00

Б	Лекување во Дневни болници	Број на пациенти	Цена на болн. ден	Денови лекување	Износ во денари
1	Хронично душевни болни - неосигурени лица	40	300,00	365	4.380.000,00
ВКУПНО А + Б:					190.530.000,00

За здравствена заштита на лица со душевни растројства потребни се вкупно 190.530.000,00 денари.

Мерките и активностите предвидени со оваа програма за осигурените лица се финансираат според Законот за здравствено осигурување.

Здравствените установи кои се извршители во Програмата, најдоцна до 15.01.2006 година да достават до Министерството за здравство извештаи за реализираните мерки и активности во 2005 година, предвидени со Програмата, согласно табелата.

Програмата ќе се реализира во обем на расположливите средства одобрени од Буџетот на Република Македонија за 2005 година, во висина од 34.500.000,00 денари.

Распределбата на средствата по Програмата ќе ја врши Министерството за здравство квартално на здравствените установи извршители на активностите, врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмата.

Оваа програма се објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-852/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија
д-р Вlado Бучковски, с.р.

272.

Врз основа на член 32 став 2 точка 9 од Законот за здравствената заштита (“Службен весник на Република Македонија” бр. 38/91, 46/93, 55/95 и 10/04) и член 63 точка 7 од Законот за здравствено осигурување (“Службен весник на Република Македонија” бр. 25/00, 34/00, 96/00 и 11/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ТРОШОЦИТЕ ЗА БОЛНИТЕ КОИ СЕ ТРЕТИРААТ СО ДИЈАЛИЗА, ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ЛЕКОВИ ЗА ТРАНСПЛАНТИРАНИ БОЛНИ И ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ЦИТОСТАТИЦИ, ИНСУЛИН, ХОРМОН ЗА РАСТ И ЛЕКУВАЊЕ НА БОЛНИ ОД ХЕМОФИЛИЈА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2005 ГОДИНА

1. МЕРКИ

1. БОЛНИ СО ХРОНИЧНА БУБРЕЖНА ИНСУФИЦИЕНЦИЈА И НИВНО ТРЕТИРАЊЕ СО ДИЈАЛИЗА

Според податоците добиени од центрите за дијализа, бројот на болните со хронична бубрежна инсуфициенција кои се на дијализа (хемодијализа и перитонеална дијализа) во Република Македонија, во 2005 година се очекува да биде 1.280 и 20 странски државјани, односно вкупно 1.300 болни.

Основен критериум за започнување на лекувањето со дијализа претставува терминален стадиум на отсуство на функцијата на бубрезите. Единствен начин на надоместување на функцијата на бубрезите претставува дијализата.

Согласно доктринарните ставови на медицинската наука за успешно лекување на болните со хронична бубрежна инсуфициенција и нивното оспособување за вршење на секојдневните активности, оптимално секој болен треба да биде три пати неделно третиран со дијализа, односно потребни се 156 дијализи за еден болен годишно. Според тоа за 1.300 болни во 2005 година треба да се извршат 202.800 дијализи. За секоја дијализа потребен е: еден дијализер (се користи еднократно), лекови за процесот на дијализа и материјални трошоци.

Исто така потребно е да се направи: една лабораториска анализа месечно и две дијагностички испитувања годишно (ЕКГ, ЕХО, РТГ, Доплер), заради што се зголемуваат и вкупните трошоци.

Дијализите ќе бидат извршени во Клиниката за нефрологија, Заводот за нефрологија во Струга и 16-те центри за дијализа во Републиката.

2. ТРАНСПЛАНТАЦИЈА НА ОРГАНИ

Заради ограничените можности и услови за вршење на трансплантација на органи во Клиничкиот центар - Скопје во 2005 година планирано е да се извршат околу 20 пресадувања на бубрези. За успешноста на трансплантацијата покрај кадровските, просторните и техничките можности, потребно е да се обезбедат и имunosупресивни лекови кои ќе го спречат процесот на отфрлање на трансплантатот -Mycophenolic acid, Ciclosporin, Azathioprine.

Трансплантација на бубрези ќе се врши на Клиниката за урологија по претходна типизација на ткивата на давателот и примателот, во Републичкиот завод за трансфузиологија, а посттрансплантациониот рехабилитационен третман ќе се обавува на Клиниката за нефрологија.

Во 2005 година планирано е да се извршат околу 30 нови пресадувања на коскена срцевина. Трансплантацијата на коскената срцевина ќе се изврши на Клиниката за хематологија. За успешноста на трансплантацијата на коскена срцевина за сите болни потребно е да се обезбеди имunosупресивниот лек Ciclosporin.

3. МАЛИГНИ ЗАБОЛУВАЊА

Овие заболувања претставуваат многу сериозен здравствен, социјален и економски проблем, заради тежината на заболувањето, должината на лекувањето, долготрајната неспособност за работа како и лошата прогноза.

Според статистичките податоци во Република Македонија во 2005 година се очекува да има околу 6.000 заболени од разни видови на малигни заболувања. За поефикасна онколошка заштита од малигните заболувања ќе бидат вклучени Клиниката за хематологија, Клиниката за детски болести, Хируршките клиники, Институтот за онкологија и радиотерапија и други здравствени установи во Републиката. Оваа онколошка заштита ќе се состои во рано откривање и ефикасно лекување на заболениите. Лекувањето на малигните заболувања вклучува хируршки третман, зрачење, давање на цитостатици. Лепезата на цитостатици е широка, а третманот со нив е долготраен.

4. ШЕЌЕРНА БОЛЕСТ

Шеќерната болест се јавува кај околу 5,5% од населението во нашата Република. Според податоците од Клиниката за ендокринологија во Република Македонија во 2005 година се очекува да има околу 100.000 забо-

лени од шеќерна болест од кои 16.000 се инсулин зависни болни. Основниот критериум за инсулинска терапија е потполното отсуство на лачење инсулин од панкреасот, кој е потребен за утилизација на шеќерот од крвта, неопходен за енергетските потреби на организмот. Инсулин мора да примаат сите лица со дијабетес тип 1, како и околу 20 - 30% од типот 2, како дел од нивната секојдневна терапија, без која исходот е фатален.

Најновите истражувања укажуваат дека со примена на соодветен третман се постигнува одложување, па дури и превенција на долгорочните компликации од шеќерната болест кои вклучуваат слепило, бубрежна слабост, срцев и мозочен удар, па дури и гангрена и ампутација на долните екстремитети. Сите овие нарушувања спаѓаат во групата на т.н. хронични дијабетични компликации, во чија генеза лежат васкуларни нарушувања. Дијабетичната кетоацидоза и хипогликемиите кои спаѓаат во групата на акутните компликации на дијабетесот, можно е да се сведат на минимум со помош на едукација на пациентите како и со примена на превентивни мерки и современ терапевтски третман.

5. ХОРМОН ЗА РАСТ

Хормонот за раст се користи кај децата каде што е пореметен процесот на растење пред се заради недостаток на овој хормон. Со неговата употреба се воспоставува рамнотежа и на сите функции во организмот.

Во Република Македонија годишно околу 62 деца имаат потреба од хормонска терапија. Вкупната бројка на децата кои треба да примаат хормон за раст се определува врз медицински критериуми. Хормонот за раст се дава на децата кај кои не е завршено затворање на епифизните рскавици.

6. ХЕМОФИЛИЈА

Хемофилија А и хемофилија Б се наследни заболувања кои настануваат заради неспособноста на организмот да создава т.н. фактор VIII или фактор IX во доволни количини. Доколку овие болни адекватно и навремено не се лекуваат кај нив можат да настанат сериозни компликации, како и траен инвалидитет.

Според статистичките податоци на Републичкиот завод за трансфузиологија во Република Македонија се регистрирани 205 пациенти со хемофилија А и 81 пациент со хемофилија Б. Европската и светската асоцијација на хемофиличарите препорачуваат лекување со фактор VIII или фактор IX. Употребата на фактор VIII или фактор IX е неопходна во лекувањето на овие болни заради минимизирање на ризикот од трансмисија на вирус, особено на HIV - вирусот, поефикасно лекување на болните со што би се намалиле трошоците за болничко лекување, намалување на последиците кај болните во однос на инвалидитет, со можност за нивно вклучување во секојдневниот живот.

Во животното загрозувачки ситуација, како и во превентивни случаи за домашно лекување на пациенти (5 случаи годишно), потребно е да се употреби и рекомбинантен фактор VIIA.

За 205 пациенти со хемофилија А и 81 пациент со хемофилија Б во 2005 година потребно е да се набават 6.000.000 I.E. на фактор VIII и 2.000.000 I.E. фактор IX.

II. ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

За спроведување на мерките и активностите од Програмата за обезбедување средства за болните кои се третираат со дијализа, за набавка на лекови за трансплантирани болни и за набавка на цитостатици, инсулин, хормон за раст и за лекување на болните од хемофилија во 2005 година, потребни се:

Ред. број	Опис	Износ во денари
1	Финансиски средства за болните кои се третираат со дијализа: - Вкупен број на болни кои се третираат со дијализа -1.300 (1.280+20 странски државјани) - Број на неосигурени лица кои се третираат со дијализа - 26 лица Потребни средства за дијализа	
а)	Трошоци за дијализери, лекови за процесот на дијализата и други материјални трошоци - за 1 болен потребни се 3 дијализи неделно x 52 недели = 156 дијализи годишно Вкупно лекови и потрошен материјал за една дијализа 4.940,00 денари Вкупни трошоци за дијализа на еден болен - годишно 156 x 4.940,00 денари = 770.640,00 денари	
б)	Услуги што ги користат болните кои се третираат со дијализа задолжително еднаш месечно - Лабораториски анализи 2.500,00 денари Вкупни лабораториски трошоци за еден болен - годишно 12 x 2.500,00 денари = 30.000,00 денари	
в)	Дијагностички испитувања (Екг, Ехо, Ртг, Доплер) Просечно двапати годишно 4.670,00 денари Вкупни трошоци за дијагностички испитувања - годишно 2 x 4.670,00 денари = 9.340,00 денари Вкупни трошоци за дијализа за едно лице - годишно (а + б + в) = 809.980,00 денари	
	Потребни средства за дијализа за неосигурени лица 26 x 809.980,00 денари	21.059.480,00
	Потребни средства за дијализа за странски државјани 20 x 809.980,00 денари	16.199.600,00
	Потребни средства за неосигурени лица и странски државјани	37.259.080,00
	Потребни средства за партиципација за осигурени лица - 1254 осигурени лица кои се третираат со дијализа x 4.730,00 денари годишно	5.931.420,00
	Вкупно потребни средства од Буџетот на Републиката за неосигурени лица, странски државјани и партиципација за осигурени лица	43.190.500,00
2	Финансиски средства за набавка на лекови за трансплантирани болни (Mycophenolic acid и Ciclosporin):	
а)	Во 2005 година се планира да се извршат 20 трансплантации на бубрег за кои се потребни : Ciclosporin 600 скатули x 4.697,00 денари = 2.818.200,00 денари; Mycophenolic acid 580 скатули x 10.500,00 денари = 6.090.000,00 денари; Вкупно: 8.908.200,00 денари	
	За 110 стари случаи потребни се: Ciclosporin 3.300 скатули x 4.697,00 денари = 15.500.100,00 денари Mycophenolic acid 3.190 скатули x 10.500,00 денари = 33.495.000,00 денари Вкупно: 48.995.100,00 денари	
	ВКУПНО: 57.903.300,00	
б)	Во 2005 година се планира да се изврши трансплантација на коскена срцевина за 30 нови случаи за кои е потребно: 250 Amp. Ciclosporin од 250 мг x 1.029,00 ден = 257.250,00 денари и Sol. Ciclosporin од 100 мг, 40 скатули x 13.185,00 денари = 527.400,00 денари За 24 стари случаи потребни се: Caps. Ciclosporin од 100 мг, 265 скатули x 12.475,00 денари = 3.305.875,00 денари	
	ВКУПНО: 4.090.525,00	
в)	Во 2005 година има 2 стари случаи на трансплантирани болни на црн дроб, за кои се потребни: - Caps. Ciclosporin од 100 мг, 30 скатули x 12.475,00 денари = 374.250,00 денари - Mycophenolic acid 60 скатули x 10.500,00 денари = 630.000,00 денари;	
	ВКУПНО: 1.004.250,00	
	ВКУПНО (а + б + в) = 62.998.075,00 денари	
	Потребни средства за неосигурени лица (2% од вкупните средства)	1.259.962,00
	Потребни средства за партиципација за трансплантација (за примателот и давателот) и лекови за трансплантирани осигурени лица 236 x 6.000,00 ден.	1.416.000,00
	Вкупно потребни средства од Буџетот на Републиката за неосигурени лица и партиципација за осигурени лица	2.675.962,00
3	Финансиски средства за хемиотерапија, радиотерапија и хируршко лекување на лица со малигни заболувања:	
	- Хемио терапија - просечно за едно заболено лице по 12.204,00 денари	
	- Радиотерапија (зрачење) и хируршко лекување за едно заболено лице просечно по 37.046,00 денари	
	Вкупно потребни средства за едно заболено лице просечно 49.250,00 денари	
	Потребни средства за неосигурени лица 200 x 49.250,00 денари	9.850.000,00
	Потребни средства за партиципација за осигурени лица 5.800 x 4.730,00 денари	27.434.000,00

	Вкупно потребни средства од Буџетот на Републиката за неосигурени лица и партиципација на осигурените лица	37.284.000,00
4	Финансиски средства за набавка на инсулин:	
	Во 2005 година со инсулин ќе бидат третирани околу 16.000 лица	
	Вкупно потребни годишни финансиски средства за инсулинска терапија се 368.490.363,00 денари	
	Потребни средства за неосигурани 1600 лица x 26.320,00 денари по лице	42.112.000,00
	Потребни средства за партиципација за 14.400 осигурени лица x 4.730,00 денари	68.112.000,00
	Вкупно потребни средства од Буџетот на Републиката за неосигурените лица и партиципација на осигурените лица	110.224.000,00
5	Финансиски средства за набавка на хормон за раст:	
	Број на корисници на хормон за раст - 62 деца	
	Просечни годишни потреби по дете-1.245.100,00ден.	
	Вкупно потребни средства за 62 деца - 77.196.200,00 денари годишно	
	Потребни средства за неосигурани 6 деца x 1.245.100,00 денари годишно	7.470.600,00
	Потребни средства за партиципација за осигурени 56 деца x 4.730,00 денари	264.880,00
	Вкупно потребни средства од Буџетот на Републиката за неосигурените лица и партиципација на осигурените лица	7.735.480,00
6	Финансиски средства за набавка на фактор VII, Фактор VIII и фактор IX	
а)	за 2005 година за 205 лица со хемофилија А потребни се 6.000.000 I.E. фактор VIII во вкупен финансиски износ од 89.280.000,00 денари	
б)	за 2005 година за 81 лице со хемофилија Б потребни се 2.000.000 I.E. фактор IX во вкупен финансиски износ од 41.000.000,00 денари	
в)	за 2005 година за 5 лица со хемофилија со рекомбинантен фактор VIIA во вкупен износ од 33.375.120,00 денари	
	Потребни средства за неосигурани лица (10% од вкупните средства)	16.365.512,00
	Потребни средства за партиципација за осигурени лица 262 x 6.000,00 денари	1.572.000,00
	Вкупно потребни средства од Буџетот на Републиката за неосигурени лица и партиципација за осигурени лица	17.937.512,00

Вкупен износ на потребни средства од Буџетот на Републиката за неосигурени лица (од 1 до 6) 98.117.554,00

Вкупен износ на потребни средства од Буџетот на Републиката за странски државјани (од 1 до 6) 16.199.600,00

Партиципација за осигурени лица (од 1 до 6) 104.730.300,00

Вкупно потребни средства од Буџетот на Републиката за неосигурени лица, странски државјани и партиципација за осигурени лица (од 1 до 6) 219.047.454,00

Вкупните средства за реализација на програмите од 1 до 6 ќе се обезбедат од Буџетот на Република Македонија за здравствени услуги и лекови на неосигурени лица во износ од 114.317.154,00 денари преку Министерството за здравство врз основа на фактури и извештаи за извршени услуги, а средствата за партиципација во вкупен износ од 104.730.300,00 денари се дозачуваат до Фондот за здравствено осигурување на Македонија согласно член 36 од Законот за здравственото осигурување.

Средствата за здравствените услуги и лековите на осигурените лица намалени за износот на партиципација на осигурените лица се обезбедуваат од Фондот за здравствено осигурување на Македонија, врз основа на договор помеѓу Фондот и здравствените установи.

Здравствените установи кои се извршители во Програмата, најдоцна до 15.01.2006 година да достават до Министерството за здравство извештаи за реализираните мерки и активности во 2005 година, предвидени со Програмата, согласно табелата.

Програмата ќе се реализира во обем на расположливи средства одобрени од Буџетот на Република Македонија за 2005 година во висина 75.000.000,00 денари.

Распределбата на средствата по Програмата ќе ја врши Министерството за здравство квартално на здравствените установи извршители на активностите, врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмата.

Оваа програма се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-781/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија
д-р Владо Бучковски, с.р.

273.

Врз основа на член 32 став 2 точка 2 од Законот за здравствената заштита ("Службен весник на РМ" бр. 38/91, 46/93, 55/95 и 10/04) и член 63 точка 7 од Законот за здравствено осигурување ("Службен весник на Република Македонија" бр. 25/00, 96/00, 50/01, 11/02 и 31/03), Владата на Република Македонија на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНА ИМУНИЗАЦИЈА НА НАСЕЛЕНИЕТО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2005 ГОДИНА

Задолжителна имунизација се спроведува континуирано и по епидемиолошка индикација.

I. Континуирано се спроведува против: заразна жолтица Б (Hepatitis B), туберкулоза (Tuberculosis), дифтерија (Diphtheria), голема кашлица (Pertussis), тетанус (Tetanus), детска парализа (Poliomyelitis acuta), мали сипаници (Morbilli), заушки (Parotitis), црвенка (Rubella), за сите лица од определена возраст, според оваа Програма.

II. По епидемиолошка индикација се спроведува против: мали сипаници (Morbilli), туберкулоза (Tuberculosis), беснило (Lyssa), жолта треска (Febris Flava), колера (Cholera), црвен тифус (Typhus abdominalis), тетанус (Tetanus), вирусна жолтица (Hepatitis B) и детска парализа (Poliomyelitis acuta).

Имунизација по епидемиолошки индикации ќе се врши и при појава на вонредни епидемиолошки состојби, како во случај на биотероризам и друго, со претходна одлука на Министерството за здравство.

Задолжителна имунизација против заразните болести од точките I и II се спроведува согласно Правилникот за условите и начинот на вршење задолжителна имунизација, серопротекција и хемиопротекција против заразните болести и за лицата кои подлежат на таа обврска.

I. КОНТИНУИРАНА ИМУНИЗАЦИЈА

Имунизација против хепатитис Б:

На задолжителна имунизација против хепатитис Б подлежат сите новородени деца од 01.11.2004 година.

А. Вакцинирање се врши:

Со три дози и на вакцина: прва доза во првите 24 часа од раѓањето, втора доза во вториот месец (30 дена по првата), трета доза во шестиот месец.

Имунизација против туберкулоза:

А. Вакцинирање се врши:

1. На сите деца без тестирање до крајот на првата година од животот.

2. На сите деца од навршена прва година до навршена тринаесетгодишна возраст со претходно тестирање, кои примарно не се вакцинирани, ако не реагираат на туберкулин, или кај кои реакцијата на туберкулин во пречник е помала од 6 мм.

Б. Ревакцинирање се врши:

1. На сите деца на седумгодишна возраст, односно во прво одделение на основното училиште со претходно тестирање

2. На сите младинци од четиринаесетгодишна возраст, односно во завршното одделение на основното училиште со претходно тестирање.

Имунизација против дифтерија, тетанус и голема кашлица

А. Вакцинирање се врши:

1. На сите деца родени од 01.10.2004 година до 30.09.2005 година, на возраст определена со календарот за имунизација.

2. На сите деца до пет години од животот, кои дотогаш не се уредно вакцинирани, а не прележале голема кашлица.

Б. Ревакцинирање се врши:

1. На сите деца комплетно вакцинирани во 2004 година против дифтерија, тетанус и голема кашлица, на возраст определена со календарот за имунизација.

2. На сите деца до пет години, ако од вакцинацијата, ревакцинација поминало најмалку една година, а не повеќе од две години.

3. На сите деца во четврта година, а најдоцна до наполнета петта година, против голема кашлица ако претходно биле вакцинирани и ревакцинирани, според календарот за имунизација.

Имунизација против дифтерија и тетанус

А. Вакцинирање се врши:

1. На сите деца до петгодишна возраст кои не се вакцинирани, а ја прележале големата кашлица.

2. На сите деца родени од 1991 година наваму, кои не биле уредно вакцинирани против дифтерија и тетанус.

Б. Ревакцинирање се врши:

1. На сите деца на седумгодишна возраст, односно прво одделение на основното училиште и четиринаесетгодишна возраст, односно завршното одделение на основното училиште, кои порано уредно се вакцинирани и ревакцинирани против дифтерија и тетанус според календарот за имунизација.

2. На сите деца до четиринаесетгодишна возраст вакцинирани прв пат во 2004 година против дифтерија и тетанус, ако од вакцинирањето поминало една година.

Имунизацијата на деца постари од седумгодишна возраст се врши со посебна Ди-Те вакцина (pro adultis).

Имунизација против тетанус

А. Вакцинирањето се врши:

1. На сите деца од навршена четиринаесетгодишна возраст до навршена осумнаесетгодишна возраст, кои порано не биле вакцинирани против тетанус.

Б. Ревакцинирање се врши

1. На сите лица на осумнаесетгодишна возраст, односно завршната година на средно образование, кои претходно биле вакцинирани и ревакцинирани против тетанус со вакцина Ди-Те-Пер, односно Ди-Те или Те.

2. На сите младинци на четиринаесетгодишна возраст односно до осумнаесетгодишна возраст кои во 2004 година за првпат биле вакцинирани против тетанус, ако од вакцинирањето поминало една година.

Имунизација против детска парализа

А. Вакцинирање се врши:

1. На сите деца родени од 01.10.2004 година до 30.09.2005 година, според календарот за имунизација.

2. На сите деца родени од 01.10.1991 година до 20.09.2004 година кои порано не биле вакцинирани.

Б. Ревакцинирање се врши:

1. На сите деца комплетно вакцинирани во 2004 година, ако од вакцинирањето поминало една година.

2. На сите деца на седумгодишна возраст, односно во првото одделение на основното училиште и на четиринаесетгодишна возраст, односно во завршното одделение на основното училиште.

Имунизација против мали сипаници

А. Вакцинирање се врши:

1. На сите деца од навршени дванаесет месеци до навршена четиринаесетгодишна возраст кои не прележале мали сипаници. По правило вакцинацијата мора да се изврши најдоцна до наполнета осумнаесетмесечна возраст.

Вакцинацијата се врши истовремено со вакцинирањето против заушки и рубеола со давање комбинирана вакцина - против мали сипаници, заушки и рубеола (М.Р.П.).

Б. Ревакцинирање се врши:

1. На сите деца на седумгодишна возраст, односно во првото одделение на основното училиште (во почетокот на учебната година) а најдоцна до крајот на месец октомври, со вакцина М.Р.П.

Имунизација против заушки

А. Вакцинирање се врши:

1. На сите деца од навршена дванаесетмесечна возраст до навршена четиринаесет годишна возраст и тоа со еднократно вакцинирање.

Вакцинирањето се врши по правило истовремено со вакцинирање против мали сипаници и рубеола со давање на комбинирана вакцина (М.Р.П.).

Б. Ревакцинирање се врши:

1. На сите деца на седумгодишна возраст, односно во прво одделение (во почеток на учебната година), а најдоцна до крајот на месец октомври со вакцина М.Р.П.

Имунизација против рубеола

А. Вакцинирање со врши:

1. На сите деца од навршена дванаесетмесечна возраст до навршена четиринаесетгодишна возраст со еднократно вакцинирање.

Вакцинирањето се врши по правило истовремено со вакцинирањето против мали сипаници, заушки и рубеола со давање на комбинирана вакцина - М.Р.П.

Б. Ревакцинирање се врши:

1. На сите деца на седумгодишна возраст, односно во прво одделение (во почеток на учебната година), а најдоцна до крајот на месец октомври со вакцина М.Р.П.

2. На четиринаесетгодишна возраст на сите деца од женски пол, односно во осмото одделение на основното училиште со вакцина против рубеола.

Имунизација против определените заразни болести со оваа Програма се врши по следниот:

КАЛЕНДАР НА ИМУНИЗАЦИЈА

Возраст на лица што подлежат на имунизација	Болест против која се врши имунизација	Вакцинација Ревакцинација
до 24 ч од раѓање, 2 и 6 месеци	Хепатит Б (3 дози)	вакцинирање
до 1 година	Туберкулоза (без тестирање)	вакцинирање
4,5 и 6 месеци	Дифтерија,тетанус,пертусис (3 дози)	вакцинирање
4,5 1/2 и 7 месеци	Детска парализа (3 дози тритипна орална вакцина)	вакцинирање
13 месеци	Мали сипаници, заушки и рубеола вакцинирање (една доза на МРП)	
18 месеци	Дифтерија,тетанус,пертусис (1 доза)	I. ревакцинирање

20 месеци

Детска парализа (1 доза)

I. ревакцинирање

4 години

Пертусис (1 доза на дифтерија, тетанус, пертусис)

II. ревакцинирање

7 години
(I одд.)Мали сипаници, рубеола и заушки (1 доза на МРП)
Туберкулоза (со тестирање)
Детска парализа (1 доза)
Дифтерија,тетанус (1 доза)I. ревакцинирање
II. ревакцинирање
III. ревакцинирање14 години
(VIII одд.)Туберкулоза (со тестирање)
Рубеола (само женски деца-1 доза)
Детска парализа (1 доза)
Дифтерија, тетанус (1 доза)II. ревакцинирање
II. ревакцинирање
III. ревакцинирање
IV. ревакцинирање

18 години*

Тетанус (1 доза)

V. ревакцинирање

* или во завршната година на средното образование

II. ИМУНИЗАЦИЈА ПО ЕПИДЕМИОЛОШКА ИНДИКАЦИЈА

1. На задолжителна имунизација против мали сипаници ако постои епидемиолошка индикација подлежат деца од наполнети шест до дванаесет месеци, со тоа што тие деца треба повторно задолжително да се вакцинираат по наполнета петнаесетмесечна возраст, а најдоцна до наполнета двегодишна возраст.

На имунизација против мали сипаници подлежат и деца од наполнета осумнаесетмесечна возраст до наполнета четиринаесетгодишна возраст што се вакцинирани против мали сипаници, ако за тоа постојат епидемиолошки индикации (заболувања на вакцинираните, или епидемијата на мали сипаници кај деца од таа возраст). Индикации за вакцинација утврдува Министерството за здравство на предлог од Републичкиот завод за здравствена заштита, ако од претходното вакцинирање против мали сипаници поминало повеќе од една година.

2. На задолжителна имунизација против туберкулоза подлежат лица до дваесетипетгодишна возраст кои се посебно изложени на туберкулозна инфекција (контакти во семејството со заболени од туберкулоза и лица кои почнуват со работа во здравствени организации што се занимаваат со дијагностика и лекување на туберкулозата или во породилиште и детски предучилишни установи).

3. На задолжителна имунизација против тетанус подлежат и лицата од 14 до 18 годишна возраст, а во случај на повреда - и по тој период, ако дотогаш не се имунизирани против таа болест или не се потполно имунизирани, ако немаат доказ за имунизирањето, или поминале повеќе од 10 години од последната имунизација, односно ревакцинација.

Имунизацијата се врши со давање на две дози вакцина во растојание од еден до три месеци.

На задолжителна имунизација против тетанус подлежат и сите повредени лица кои зависно од имунизациониот статус, се вакцинираат согласно Правилникот за имунизација и упатството за користење на ваксината која се употребува.

Серопрофилактика против тетанус е задолжителна за сите повредени лица што не се имунизирани против тетанус, за лица за кои нема докази дека се имунизирани, односно од ревакцинација изминале повеќе од 10 години.

Серопрофилактика против тетанус се врши веднаш по утврдувањето на индикацијата со давање на првата доза вакцина против тетанус.

Серопрофилактика против тетанус се врши така што, на повреденото лице му се дава соодветна доза хуман анти-тетанусен имуноглобулин или антитетанусен серум.

4. На задолжителна имунизација против беснило подлежат сите лица изложени на инфекција со вирусот на беснило:

1) лице што го каснало или на друг начин го повредило бесно или на беснило сомнително диво или домашно животно;

2) лице што го каснало или на друг начин го ранило бесно или на беснило сомнително животно кое не може да се подложи на десетдневна ветеринарна контрола;

3) лице што го каснало бесно или на беснило сомнително животно, кое животно во рок од десет дена од повредувањето на лицето, ќе покаже знаци на беснило, ќе пцовиса, ќе биде убиено или ќе отскита;

4) лице што можело да се зарази со вирус на беснило преку лигавица или оштетена кожа.

Имунизација против беснило е задолжителна и се врши со интрамускуларно давање на вакцина против беснило произведена од култура на келии со најмалку од 2,5 И.Е. заштита по доза и тоа веднаш по утврдувањето на индикацијата, нулевиот - истиот ден со две дози, а 7-от и 21-от ден со по една доза вакцина.

Истовремено со имунизација против беснило се врши имунизација односно ревакцинација против тетанус, во согласност со прописите.

5) на предекспозициона имунизација против беснило подлежат и лицата што се професионално загрозуени од инфекција со вирус на беснило, како што се: лабораториски работници, ветеринарски хигиеничари, ветеринари, ловочувари, препаратори. Имунизацијата се врши со давање на три дози вакцина и тоа нулевиот, 7-от и 30-от ден. Имунитетот се одржува со давање на една доза вакцина на секои три години.

6) на лицата што се комплетно предекспозиционо или постекспозиционо имунизирани против беснило, во случај на повторно повредување им се даваат три дози вакцина против беснило ако од имунизацијата изминале до три години, без серопрофилактика и тоа нулевиот-истиот ден, 3-от и 7-от ден. Ако изминале повеќе од три години се врши потполна имунизација, при истовремена примена на серопрофилактика.

Серопрофилактиката против беснило е задолжителна за сите лица изложени на инфекција со вирусот на беснило заклучно со точка 1,2,3 и Серопрофилактиката се врши веднаш по утврдувањето на индикацијата со давање на првите две дози вакцина против беснило.

Серопрофилактика против беснило се врши со давање на повреденото лице 20 И.Е. хуман антирабичен имуноглобулин (HRIG) на 1 кг телесна тежина.

5. На задолжителна имунизација против жолта треска подлежат лица што патуваат во земја во која постои таа болест, или која бара имунизација против таа болест, а се врши со давање на една доза вакцина најдоцна десет дена пред доаѓањето во ендемското подрачје. Имунизацијата повторно се врши по десет години.

6. На задолжителна имунизација против колера подлежат лица што патуваат во земји во кои се бара имунизација против таа болест, а се врши со давање на две дози вакцина во растојание од најмалку осум дена. Имунизацијата повторно се врши по шест месеци.

7. На задолжителна имунизација против црвен тифус подлежат:

1) лица вработени за одржување на комуналната хигиена;

2) лица што живеат во исто домаќинство со бацилоносите на црвен тифус;

3) лица според епидемиолошки индикации што ќе ги утврди надлежниот орган во Републиката.

Имунизација против црвен тифус се врши со давање на две дози вакцина во растојание кое не смее да биде пократко од петнаесет дена, ниту подолго од три месеци.

Ревакцинација на лицата што подлежат на задолжителна имунизација против црвен тифус се врши по истекот на една година од денот на имунизацијата, а се повторува секои три години, се додека тие лица се вработени на определени работи, односно се додека постојат епидемиолошки индикации.

Како посебна контраиндикација за имунизација против црвен тифус се смета бременоста, во текот на целото траење и периодот на лактација, како и возраст до три години и после 60-тата година.

8. На задолжителна имунизација против дифтерија подлежат лица постари од 14 години кои патуваат во подрачја зафатени со епидемија од дифтерија и во високо ризични подрачја и тоа:

1) лица кои не се вакцинирани односно ревакцинирани против ова заболување;

2) лица кои немаат документација за извршена имунизација;

3) лица на кои од имунизацијата односно ревакцинацијата поминало десет и повеќе години.

Имунизацијата по точка 1 и 2 се врши со две дози вакцина на Di-Te pro adultis, а лицата од точката 3 се имунизират со една доза на Di-Te pro adultis.

Имунизацијата на лицата треба да се изврши најмалку 30 дена пред заминување во подрачја зафатени со епидемија од дифтерија и во високо ризични подрачја.

Ако дифтеријата се појави во епидемиска форма на задолжителна имунизација против дифтерија подлежат и лицата постари од четиринаесет годишна возраст, кои можат да бидат изложени на опасност од зараза. Лицата кои не се вакцинирани односно ревакцинирани и лицата кои немаат документација за извршена имунизација, се вакцинираат со две дози вакцина Di-Te (pro-adultus), а на лицата кај кои од вакцинирањето, односно ревакцинирањето поминало повеќе од 10 години им се дава 1 доза вакцина Di-Te (pro-adultus).

9. Имунизација против хепатитис Б.

Имунизацијата против хепатитис Б се врши со вакцинирање и ревакцинирање со вакцина против хепатитис Б, произведена со метода на генетски инженеринг.

На имунизација против хепатитис Б подлежат:

- сите лица во здравствените и други организации кои при својата секојдневна работа доаѓаат во непосреден контакт со инфицирани лица и /или со инфективен материјал (крв, екскрети, секрет);

- болни на хемодијализа;

- полови партнери на HBsAg позитивни лица;

- штитеници на заводи за ментално ретардирани;

- интравенски наркомани;

- хемофиличари;

- лица што имале акцидент со потенцијално инфективен материјал.

За вакцинација на новороденчиња и деца помлади од 10 години се дава доза од 10 микрограма/0,5 мл вакцина.

За вакцинација на лица постари од 10 години се дава доза од 20 микрограма/мл вакцина.

За вакцинација на пациенти на дијализа се дава двојна доза за соодветната возраст.

Задолжителна имунизација против хепатитис Б се врши со три дози, со интрамускуларно давање на вакцина против хепатитис Б по шема: првиот 30-от и 180-от ден од утврдување на индикацијата (0, 1, 6 месеци).

Лица што имале акцидент со инфективен материјал и на пациенти пред стапување на дијализа, против хепатитис Б се врши со 4 дози по шема 0, 1, 2, 12 месеци.

Ревакцинација се врши според епидемиолошките индикации, со една доза вакцина.

На серопрофилактика подлежат новороденчиња на HBsAg позитивни мајки и лица кои имале акцидент со

инфективен материјал, веднаш по утврдената индикација, со истовремено отпочнување на вакцинацијата против хепатитис Б.

Серопрофилактика се врши со интрамускуларно давање на хуман хепатитис Б имуноглобулин - ХБИГ, во доза во 250 ИЕ за новороденчиња, односно 12 ИЕ на еден килограм телесна тежина за возрасни.

10. Имунизација против детска парализа

На задолжителна имунизација против детска парализа, ако за тоа постојат епидемиолошки индикации, подлежат лицата за кои индикациите за вакцинација ги утврдува Министерството за здравство по предлог на Републички завод за здравствена заштита.

11. Имунизација при вонредни состојби и случај на биотероризам

Задолжителна имунизација на населението при вонредни состојби или во случај на биотероризам се изведува со соодветни вакцини, за заболувања против кои истите постојат, согласно Одлука на Министерството за здравство, а по соодветно упатство на Републички завод за здравствена заштита.

12. По предлог на Комисијата за заразни болести и Комитетот за имунизација, а со одлука на министерот за здравство, како и препораките на СЗО, континуираната имунизација може да се врши и со други комбинирани повеќе антигенски вакцини.

III. ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

За реализација на мерките и активностите предвидени со Програмата за задолжителна имунизација на населението за 2005 година потребни се:

III-1 ВАКЦИНИ ЗА КОНТИНУИРАНА ИМУНИЗАЦИЈА

	Вид на вакцина	Број на дози	Единечна цена	Вкупна вредност во денари
1	DI TE AL	35.000	17,00	595.000,00
2	DI TE PRO ADULT	65.000	17,00	1.105.000,00
3	RUBEOLA	25.000	70,00	1.750.000,00
4	MRP	70.000	220,00	15.400.000,00
5	TUBERKULIN	80.000	15,00	1.200.000,00
6	IMOVAX MUMPS	100	120,00	12.000,00
7	MORBILI	100	120,00	12.000,00
8	BCG 0,1	70.000	15,00	1.050.000,00
9	TETAVAX	30.000	15,00	450.000,00
10	DI TE PER	200.000	23,00	4.600.000,00
11	POLIO	200.000	15,00	3.000.000,00
12	POLIO IPV	100	600,00	60.000,00
13	HEPATIT B	53.000	300,00	15.900.000,00
	ВКУПНО:			45.134.000,00

III-2 ВАКЦИНИ ПО ЕПИДЕМИОЛОШКИ ИНДИКАЦИИ

Бр.	Вид на вакцина	Минимум потребни резервни дози кои ги обезбедува МЗ	Единечна цена	Вкупна вредност на минимум потребни резервни дози
1	IMOGAM RABIES 10 ml	50	17.000,00	850.000,00
2	IMOGAM RABIES 2ml	50	4.000,00	200.000,00
3	IMOVAX RABIES VERO	1.000	1.300,00	1.300.000,00

4	TYPHIM VI	200	240,00	48.000,00
5	TETABAЦ			
6	TETABULIN			
7	HEPATIT B вакцина за возрасни	1.000	1.800,00	1.800.000,00
8	Серум за HEPATIT B			
9	FEBRIS FLAVA вакцина			
10	Серум ANTI VIPERINUM	300	2.300,00	690.000,00
11	KOLERA вакцина			
	ВКУПНО			4.888.000,00

III-3 ПОТРОШЕН МАТЕРИЈАЛ

1.	Шприцеви, игли, потрошен материјал за изведување на имунизација и кутии за инфективен отпад			978.000,00
	ВКУПНО:			978.000,00

IV. ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Вкупните средства за реализација на програмата изнесуваат 51.000.000,00 денари.

Од Буџетот на Република Македонија ќе се обезбедат средства за набавка на вакцини, од III-1 за сите лица и минимум потребни резервни дози од III-2 за сите лица и средства од табела III-3.

Средствата за набавка на вакцини, серуми од III-2 точка 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 и 10 за сите лица ги обезбедува Фондот за здравствено осигурување на Македонија.

За набавка на вакцини, здравствени услуги за преглед, имунизација и материјални трошоци за точка 4, 9 и 11 од III-2, ќе ги обезбедат соодветните овластени институции, а трошоците на истите ќе ги надоместува барателот.

Програмата ќе се реализира во рамките на обезбедените средства во Буџетот на Република Македонија за 2005 година, во износ од 51.000.000,00 денари.

Оваа програма се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-777/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија
д-р **Владо Бучковски, с.р.**

274.

Врз основа на член 32 став 2 точка 7 од Законот за здравствената заштита ("Службен весник на РМ" бр. 38/91, 46/93, 55/95 и 10/04) и член 63 точка 7 од Законот за здравствено осигурување ("Службен весник на РМ" бр. 25/00, 96/00, 50/01, 11/02 и 31/03), Владата на Република Македонија на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА СИСТЕМАТСКИ ПРЕГЛЕДИ НА УЧЕНИЦИТЕ И СТУДЕНТИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2005 ГОДИНА

В О В Е Д

Со почетокот на школувањето, бројни фактори од училишната средина се јавуваат како ризични за здравјето на ученикот. Раната детекција на психо-социјалните, развојните и социо-економските ризици треба да претставува приоритет во грижата за училишните деца и младина.

Потребата за скрининг на здравјето на училишните деца и младина произлегува од брзиот психофизички раст и развој на ученикот и адолесцентот, односно следењето и откривањето на сите промени во тој развој.

Класичен метод за скрининг на здравјето на училишните деца и младина се систематските прегледи, кои се вршат организирано во диспанзерите за здравствена заштита на училишните деца и младина, по претходно изготвена Програма. Редовното извршување на планираните систематски прегледи, со целосно опфаќање на содржината на прегледот, овозможува континуиран надзор над здравјето и развојот на ученикот и адолесцентот.

I. ЦЕЛ НА СИСТЕМАТСКИОТ ПРЕГЛЕД

Систематските прегледи на учениците и адолесцентите се вршат со цел да се изврши:

- динамично следење на растот и развојот;
- откривање на вродени и стекнати аномалии и недостатоци со цел навремено да се корегираат истите;
- откривање на ризик фактори за одредени заболувања;
- превенција на одредени заболувања;
- дијагностицирање на одредени пореметувања и заболувања со цел навремено да се лекуваат истите и
- откривање на штетни навики.

II. ВОЗРАСТ НА УЧЕНИЦИТЕ И СТУДЕНТИТЕ ПОДЛЕЖНИ НА СИСТЕМАТСКИ ПРЕГЛЕДИ

Првиот систематски преглед се врши на почетокот на школувањето, односно во прво одделение. Во текот на целото школување континуирано се следи здравствената состојба на учениците. Така во тек на основното образование задолжителни систематски прегледи се вршат и во III-то, V-то и VII-мо одделение. Средношколците се опфатени со систематски прегледи во I-ви и IV-ти клас, а студентите во I-ва година.

Возраста на ученикот е детерминирачки фактор за содржината на систематскиот преглед. Кај помалите ученици поголемо внимание се обрнува на чистотата на телото и облеката, општата ухранетост и развиеност, правилното држење на телото и деформитети. Кај повозрасните ученици систематски треба да се следат физичките и психичките промени во пубертетот и адолесценцијата, како и откривање и сузбивање на заболувања и навики, кои штетно влијаат на здравјето (болести на зависност, пушење, неуропа и сл.).

Одделни елементи на физичкиот или психичкиот статус, каде што со оглед на интензивниот развој се очекуваат нагли промени, ќе се следат со целни (насочени) систематски прегледи во пократки временски интервали, зависно од констатираните претходни состојби.

III. СОДРЖИНА НА СИСТЕМАТСКИОТ ПРЕГЛЕД

Систематскиот преглед опфаќа низа медицински постапки со кои се утврдува здравствената состојба, психичкиот и физичкиот развој на ученикот, односно студентот за рано откривање на заболувања или нарушувања како навремено би се презеле потребни мерки за здравствена заштита.

Систематскиот преглед содржи:

1. ОПШТ ЛЕКАРСКИ ПРЕГЛЕД:

- мерење на телесната тежина и висина и обемот на градниот кош;
- оценка на чистотата на телото и облеката;
- преглед на кожата;
- оценка на телесниот раст и општа ухранетост;

- согледување на правилно држење на телото и постоење на деформитети (на 'рбетен столб, граден кош, стопала и др.);

- општ лекарски преглед и преглед по системи (кардиоваскуларен, респираторен, дигестивен, нервен, урогенитален систем);

- мерење на пулсот и крвниот притисок;

- испитување на видот, слухот и говорот;

- оценка на психичкиот развој;

- земање на податоци во врска со пубертетот кај двата пола и првата менструација (кај ученички и студентки);

- земање на податоци во врска со сексуалната активност на адолесцентите и употребата на контрацептивни средства;

- откривање на навики и болести на зависност кои штетно влијаат врз здравјето (пушење, консумација на алкохол, употреба на таблети, лепа и дрога);

- упатување на лабораториски преглед (крвна слика и урина), а по потреба и на радиолошки и друг специјалистички преглед;

- прибирање на податоци од наставниците и психолозите за успехот и однесувањето на ученикот и давање на потребни совети;

- контрола на извршените вакцинации и ревакцинации;

- евиденција на констатираната состојба во здравствениот картон;

- кај патолошките наоди се запишува деталниот наод во здравствениот картон со превземање на соодветни мерки за санирање и следење на патолошките состојби;

- контролни прегледи и

- целни (насочени) прегледи за поедини заболувања.

2. СТОМАТОЛОШКИ ПРЕГЛЕД:

- контрола и евиденција на состојбата на забалото (млечни, трајни заби, кариес, екстракција и пломба индекси);

- деформитети и неправилности во развојот на заби и вилиците;

- евиденција на констатираната состојба во здравствениот картон.

3. ЛАБОРАТОРИСКИ ПРЕГЛЕД:

- хемоглобин во крв и

- албумин и билирубин во урина.

Контролата на понатамошниот развој или стагнација или евентуалното потполно санирање на утврдените патолошки состојби се врши во одредени временски интервали по извршениот систематски преглед.

При систематскиот преглед се врши оценка на психофизичките способности и се дава мислење за подобноста на ученикот за понатамошно школување, односно одредено занимање.

IV. ПРОЦЕНКА НА БРОЈОТ НА УЧЕНИЦИ И СТУДЕНТИ

Бројот на учениците и студентите кои треба да бидат систематски прегледани во 2005 година е проценет врз основа на бројот на учениците и студентите според податоците добиени од Министерството за образование и наука.

а) Основно образование:

Во 2005 година со систематски прегледи треба да бидат опфатени 103.642 ученици од основните училишта, од кои:

- 23.850 ученици во I одд.

- 25.942 ученици во III одд.

- 26.454 ученици во V одд.

- 27.384 ученици во VII одд.

б) Средно образование:

Во средните училишта во текот на 2005 година, со систематски прегледи ќе бидат опфатени 47.379 ученици и тоа:

- 25.238 ученици во први клас
- 22.141 ученици во четврти клас.

в) Високо образование:

Во 2005 година, со систематски прегледи ќе бидат опфатени 10.792 студенти во прва година.

Програмата предвидува реализација на систематските прегледи со опфат од 90 до 95% од вкупно планираните.

V. РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

Систематските прегледи ќе ги извршуваат здравствените организации кои вршат примарна здравствена заштита, односно специјалист по училишна медицина, односно педијатрија, односно доктори по општа медицина и стоматолог.

VI. ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Мерките и активностите предвидени во оваа програмата ќе се финансираат:

- од Буџетот на Република Македонија предвиден за реализација на оваа програма за неосигурени ученици и студенти, и тоа:

Ред. бр.	Назив	Износ во денари
1.	За систематски прегледи на неосигурени лица (од вкупно 161.801 ученици и студенти од кои 12% се неосигурени лица = 19.416 x 320.00 денари)	6.213.120,00
2.	За систематски стоматолошки прегледи на неосигурени лица (од вкупно 161.801 ученици и студенти од кои 12% се неосигурени лица = 19.416 x 100.00 денари)	1.941.000,00
3.	Лабораториски прегледи на неосигурени лица (од вкупно 19.416 ученици и студенти од кои 12% се неосигурени лица = 19.416 x 250.00 денари)	4.854.000,00
4.	За партиципација на 142.485 осигурени ученици и студенти потребни се 2.991.280,00 денари.	2.991.280,00
	ВКУПНО:	16.000.000,00

Вкупните средства за реализација на програмата изнесуваат 16.000.000,00 денари.

Распределба на средствата по Програмата ќе ја врши Министерството за здравство квартално на здравствените организации извршители на активностите, врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмата.

Средствата предвидени за партиципација во оваа програма, Министерството за здравство ги дозначува до Фондот за здравствено осигурување на Македонија.

Надзор над спроведувањето на Програмата врши Министерството за здравство и по потреба поднесува Извештај до Владата на Република Македонија.

Здравствените организации кои се извршители во Програмата, најдоцна до 15.01.2006 година да достават до Министерството за здравство извештаи за реализираните мерки и активности во 2005 година, предвидени со Програмата, согласно табелата.

Програмата ќе се реализира во рамките на обезбедените средства во Буџетот на Република Македонија за 2005 година, во износ од 16.000.000,00 денари.

Буџетот на Република Македонија во износ од 2.991.280,00 денари на име партиципација за осигурени ученици и студенти ги дозначува до Фондот за здравствено осигурување на Македонија согласно член 36 од Законот за здравственото осигурување.

Оваа програма ќе се објави во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-774/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

275.

Врз основа на член 32 став 2 точка 5 од Законот за здравствената заштита (“Службен весник на Република Македонија” бр. 38/91, 46/93, 55/95 и 10/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ЗАШТИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО ОД СИДА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2005 ГОДИНА

ВОВЕД

Годишната програма за заштита на населението во Република Македонија од синдромот на стекнат недостаток на имунитет - СИДА за 2005 година ќе се спроведе согласно препораките од Програмата на Обединети нации за спречување и сузбивање на HIV/SIDA во светот - UNAIDS (UNICEF, UNDP, UNFPA, UNESCO, WHO, WORLD BANK,) и ги опфаќа следните мерки и активности:

- а) систем на програмски епидемиолошки испитувања и надзор;
- б) лабораториски испитувања;
- в) едукација на здравствените работници;
- г) здравствено-воспитна активност за целото население во Република Македонија, а особено за загрозените популациони групи.

- а) Систем на програмски епидемиолошки испитувања и надзор

Системот на програмски епидемиолошки испитувања и надзор опфаќа:

Следење на епидемиолошката состојба во светот и кај нас, компаративна анализа и предлог мерки, како и следење на светските и домашните искуства и достигнувања во оваа област.

Организирање на епидемиолошки испитувања и надзор за навремено откривање на заболени од СИДА и лица заразени со ХИВ вирусот, првенствено кај одделни ризични категории на население.

Организирање на здравствен надзор над заболени од СИДА и заразените со ХИВ вирусот и епидемиолошки истражувања кои опфаќаат испитување на околината, односно контактите (сексуалните партнери, членовите на семејството, посебно децата, лица што злоупотребуваат опојни дроги), контрола на крвта (СИДА тест), со почитување на анонимност при постапките.

Испитување на носителство на ХИВ вирусот на хоспитализираните болни по епидемиолошки индикации.

- б) Лабораториски испитувања

Тестирање на крвта со цел да се утврди присуство на вирусот на СИДА, се врши во здравствени установи.

Тестирањето на крвта со цел да се утврди присуство (заразеност) со ХИВ вирусот, односно утврдување на антитела или антиген на вирусот, се врши со примена на високософистицирани дијагностички методи ELISA, ELFA и други поосетливи методи, како и конфирмација со тестот Western – blot, PCR.

Дефинитивна лабораториска дијагноза за носителство на ХИВ, односно утврдување на антитела или антиген на вирусот се врши во двете референтни лаборатории на Републичкиот завод за здравствена заштита - Скопје и Клиниката за инфективни заболувања и фебрилни состојби при Клиничкиот центар - Скопје.

в) Едукација на здравствените работници

За едукација и информирање на здравствените работници во Република Македонија се организираат предавања, семинари, стручни состаноци, трибини и друго. Здравствените работници редовно ќе бидат информирани за епидемиолошката состојба во земјата и светот, најновите медицински достигнувања во областа на превенцијата и лекувањето на СИДА-та, како и со сите нови доктринарни стручни ставови.

Клиниката за заразни болести и фебрилни состојби при Клиничкиот центар-Скопје ги изготвува доктринарните ставови за дијагностика, лекување и други аспекти на СИДА-та, а Републичкиот завод за здравствена заштита ги изготвува стручните упатства за здравствените работници.

г) Здравствено-воспитна активност

Имајќи предвид дека единствен ефикасен метод за спречување на ширењето на заразата со ХИВ вирусот претставува потполна информација за природата на заразата, патиштата на ширење и начинот на заштита, здравственото информирање и воспитание е задолжителна мерка која се спроведува во сите средини.

Покрај здравствените работници кои го спроведуваат здравственото информирање и образование, за таа работа ќе бидат оспособувани и стручно усовршувани и други профили на едукатори како просветни работници, активисти на Црвениот крст, работници во средствата за јавно информирање, членови на невладини организации и други.

Содржината и начинот на информирање се прилагодува на средината во која се спроведува здравствено - воспитната активност, возраста и нивото на општата и здравствената култура.

Заради најшироко информирање на населението се спроведува:

- организирање на предавања со соодветна содржина во работните и другите организации и заедници;
- воведување постојани рубрики во дневниот печат со информација за епидемиолошката состојба, совети, новини во поглед на медицинските достигнувања, разни соопштенија, прашања и одговори и друго;
- соработка со радиото и телевизијата во информативните и здравствено - воспитни емисии, вклучувајќи и спотови;
- во работата со посебно загрозуени категории на население се применуваат посебни методи на воспитание во согласност со специфичностите на тие категории (и.в. наркомани, деликвенти, сексуални комерцијални работници, работници во земјите со висок ризик на зараза и сл.)
- спроведување на здравствено - воспитна активност со посебен пристап кон лицата заразени со ХИВ вирусот.

1. Активности на Републичкиот завод за здравствена заштита

За остварување на целите и активностите утврдени со оваа програма, Републичкиот завод за здравствена заштита ги спроведува следните мерки и активности:

- учествува во изготвувањето на годишните планови на заводите за здравствена заштита за спречување на ширењето на СИДА-та посебно во подрачјата со поголем ризик;
- организира регионални советувања и семинари во соработка со заводите за здравствена заштита, подрачните ХЕ служби и подрачните државни санитарни и здравствени инспектори наменети за здравствените установи, на кои здравствените работници ќе се запознаат поблиску со моменталната епидемиолошка состојба со ова заболување во државата, новите терапевтски пристапи како и други новини во врска со СИДА-та. На овие советувања ќе бидат разработени мерките и активностите за спречување на ширењето на СИДА-та во регионот;

- епидемиолошки увид во состојбата околу спроведување на единствена методологија за серолошка дијагностика на теренот во врска со откривање на ХИВ вирусот, според стандардите на СЗО;

- врши надзор и стручна помош во здравствените организации;

- ќе изврши околу 40 епидемиолошки испитувања и 1.000 серолошки анализи по епидемиолошки индикации, кај ризични групи и испитување на носителство на ХИВ вирусот на хоспитализирани болни по епидемиолошки индикации;

- здравствено-воспитната дејност ќе се унапреди преку посебни предавања за СИДА-та во поголемите средни училишта, факултети, училишни и студентски домови во Републиката, наменети за ученици, студенти и наставниот кадар;

- организира лонгитудинално следење на сите серопозитивни лица во Републиката, со цел да се утврди должината на траењето на асимптомниот период на носителство на вирусот и факторите кои на тоа влијаат. Го следи порастот на серопозитивитетот и факторите кои допринесуваат за неговиот пораст;

- врши увид и стручен епидемиолошки надзор во здравствените установи над превземените мерки, утврдени во прописите за спречување и сузбивање на ширењето на ХИВ/СИДА. За таа цел ќе извршат 40 надзори на терен во здравствените установи и заводите за здравствена заштита;

- ги следи најновите светски сознанија за болеста преку обезбедување на стручна литература и упатства од СЗО, имплементирајќи ги во активностите на заводите за здравствена заштита предвидени во Програмата, а која е координирана од РЗЗЗ;

- изготвува предлог Програма за заштита на населението од СИДА во Република Македонија за 2006 година до 31.10.2005 година;

- изготвува извештај на годишната програма за спречување на ширењето на ХИВ/СИДА за Република Македонија за 2005 година најдоцна до 31.01.2006 и шестмесечен извештај за периодот од 01.01.-30.06 за 2005 најдоцна до 30.08.2005 и ги доставува до Министерството за здравство.

2. Активности на заводите за здравствена заштита

За остварување на целите и активностите утврдени со оваа програма, заводите за здравствена заштита ги спроведуваат следните мерки и активности:

- активно ја спроведуваат Програмата за подрачјата на единиците на локалната самоуправа за кои се надлежни;
- учествуваат во изготвувањето на оперативните планови за успешно спроведување на мерките за превенција на ширењето на СИДА-та во своите општини и регионите кои територијално ги покриваат заводите;
- организираат и непосредно одржуваат предавања, семинари и стручно усовршување на здравствените работници околу спречување и сузбивање на СИДА-та;
- заради рано откривање на нови болни и заразени со вирусот на СИДА, како и изворите и патиштата на пренесување, вршат епидемиолошки испитувања во општините кои ги покриваат;
- вршат лабораториски испитувања на ХИВ вирусот кај ризични групи, како и испитување на носителство на ХИВ вирусот на хоспитализирани болни по епидемиолошки индикации;
- за секој утврден болен од СИДА односно носител на ХИВ вирусот, пополнуваат посебен прашалник (пријава), за носителство на вирусот, заболување - смрт од СИДА и истиот го доставуваат до РЗЗЗ;
- за сите пријавени случаи на ХИВ позитивност, болест или смрт од СИДА води посебна медицинска евиденција и документација;

- организираат и одржуваат предавања за населението на своето подрачје и тоа во работни организации, основни училишта, средни училишта преку радиото и локалната телевизиска мрежа, печат, индивидуални разговори со поединци;

- изготвуваат и доставуваат до Републичкиот завод за здравствена заштита четири тримесечни извештаи за спроведените мерки и активности на својата територија;

- изготвуваат годишен извештај за реализација на Програмата за заштита на населението од СИДА за 2005 година и го доставуваат до Републичкиот завод за здравствена заштита најдоцна до 15.01.2006 година;

- изготвуваат предлог програма за заштита на населението од СИДА за своето подрачје за 2006 година и по еден примерок доставуваат до Републичкиот завод за здравствена заштита најдоцна до 31.07.2005 година, со свои предлог мерки и активности за следната календарска година.

3. Активности на Институтот за епидемиологија и биостатистика со медицинска информатика при Медицинскиот факултет

Институтот за епидемиологија и биостатистика со медицинска информатика при Медицинскиот факултет изготвува:

- следење на епидемиолошката состојба во светот и кај нас, а посебно во соседните држави како и стручните и научните достигнувања во оваа област;

- организира и спроведува епидемиолошки истражувања (анамнестички и кохортни) во Република Македонија во повеќе региони во државата, заради процена на преваленцијата и инциденцијата на болни од СИДА и ХИВ позитивни лица и согледување евентуални каузални асоцијации меѓу одреден ризик или фактори и дистрибуција на оваа болест меѓу специфични популациони групи, заради тестирање на формулирани специфични тентативни емпириски проверливи работни претпоставки за идентификација на ризик факторите што се асоцирани со оваа болест во нашата држава.

За спроведување на активностите согласно Програмата редовно да се известува Министерството за здравство.

4. Активности на Клиниката за инфективни болести и фебрилни состојби

Клиниката за инфективни болести и фебрилни состојби врши тестирање на крвните примероци (2000) за утврдување на присуство на ХИВ антитела кај:

- припадници на ризични групи: и. в. корисници на дрога, пациенти со ризик за ХИВ инфекција поради одредени медицински интервенции, сексуални партнери на ХИВ инфицирани лица, новороденчиња од мајки ХИВ позитивни до 15 месечна возраст, членови на фамилии на ХИВ позитивните лица и туберкулозно болни, и испитување на носителство на ХИВ вирусот на хоспитализирани болни по епидемиолошки индикации.

5. Активности на Институтот за клиничка биохемија

Институтот за клиничка биохемија врши тестирања на крвни примероци (300) за утврдување на присуство на ХИВ антитела кај лица по епидемиолошки индикации:

- пациенти на хронична хемодијализа;
- пациенти за трансплантација;
- пациенти за припрема за хируршка интервенција;
- родилки;
- пациенти кои користат интравенозни дроги.

ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Ред.бр.	Назив	Износ во денари
1.	Лабораториски испитувања на:	
	Републички завод за здравствена заштита (1.000 теста x 670 денари)	670.000,00
	333 Скопје (200 теста x 670 денари)	134.000,00
	333 Битола (350 теста x 670 денари)	234.500,00
	333 Прилеп (100 теста x 670 денари)	67.000,00
	333 Тетово (150 теста x 670 денари)	100.500,00
	333 Велес (100 теста x 670 денари)	67.000,00
	333 Охрид (100 теста x 670 денари)	67.000,00
	333 Кочани (200 теста x 670 денари)	134.000,00
	333 Куманово (200 теста x 670 денари)	134.000,00
	333 Штип (250 теста x 670 денари)	167.500,00
	333 Струмица (100 теста x 670 денари)	67.000,00
	Институтот за клиничка биохемија (300 теста x 670 денари)	201.000,00
	Клиниката за инфективни болести и фебрилни состојби (2.000 теста x 670 денари)	1.340.000,00
	ВКУПНО:	3.383.500,00
2.	Антиретровирусна терапија за неосигурани пациенти	1.845.130,00
3.	Институт за епидемиологија и биостатистика со медицинска информатика при Медицинскиот факултет	100.000,00
4.	Здравствено-воспитни активности на РЗЗ и 333	2.000.000,00
5.	Партиципација за 5 осигурани лица X 8.274,00	41.370,00
	ВКУПНО:	7.370.000,00

Вкупните средства за реализација на програмата изнесуваат 7.370.000,00 денари.

Распределбата на средствата по Програмата ќе ја врши Министерството за здравство квартално на здравствените организации извршители на активностите, врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмата.

Средствата предвидени за партиципација во оваа програма, Министерството за здравство ги дозначува до Фондот за здравствено осигурување на Македонија.

Надзор над спроведувањето на Програмата врши Министерството за здравство и по потреба поднесува Извештај до Владата на Република Македонија.

Здравствените организации кои се извршители во Програмата, најдоцна до 15.01.2006 година да достават до Министерството за здравство извештаи за реализираните мерки и активности во 2005 година, предвидени со Програмата, согласно табелата.

Средствата за здравствените услуги и лековите на осигурените лица се обезбедуваат од Фондот за здравствено осигурување на Македонија, врз основа на договор помеѓу Фондот и здравствените установи.

Програмата ќе се реализира во рамките на обезбедените средства во Буџетот на Република Македонија за 2005 година, во износ од 7.370.000,00 денари.

Оваа програма се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-770/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија
д-р **Владо Бучковски, с.р.**

276.

Врз основа на член 32 став 2 точка 3-а од Законот за здравствената заштита ("Службен весник на Република Македонија" бр. 38/91, 46/93, 55/95 и 10/04), Владата на Република Македонија на седницата одржана на 7.03.1005 година, донесе

**ПРОГРАМА
ЗА РАНО ОТКРИВАЊЕ И СПРЕЧУВАЊЕ НА БО-
ЛЕСТИТЕ НА РЕПРОДУКТИВНИТЕ ОРГАНИ
КАЈ ЖЕНАТА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ЗА 2005 ГОДИНА**

Малигните неоплазми во Република Македонија се втора причина за смрт на населението веднаш по кардиоваскуларните болести. Кај жените заболени од овие болести доминираат малигните неоплазми на дојката и на репродуктивните органи, особено ракот на грлото на матката. Како во светот, така и во нашата држава по препорака на Светската здравствена организација и Стратегијата "Здравје за сите во 21 век" се пристапува кон изработка и имплементација на национални стратешки документи - стратегии, планови и програми за контрола на одделните видови малигни неоплазми.

Принципите на скринингот како инструмент за превенција на хроничните незаразни заболувања се составен дел на документот на СЗО од 1968 година и на Советот на Европа. Овие два документа се основа за најновите препораки за скрининг на ракот на грлото на матката во ЕУ.

Од јавно-здравствен аспект, целта на секој скрининг е да се одреди на најевтин и најприфатлив начин која популација е во ризик за добивање на соодветната болест. Критериумите дали одреден скрининг е соодветна јавно-здравствена интервенција се:

- Дали соодветната болест е јавно здравствен проблем
- Дали постои соодветен третман за откриената болест
- Дали постои можност за рано откривање на симптомите за болеста
- Дали постои консензус за тоа кои и како треба да се третираат лицата со позитивен скрининг резултат
- Дали постои капацитет во рамките на здравствениот систем за третман на болеста
- Дали постои економски капацитет да се покријат трошоците за лекување и третман на новоткриените случаи (економски баланс помеѓу новооткриените случаи и соодветен нивен третман и лекување)
- Дали може да се обезбеди одржливост на програмот.

Превенцијата на ракот на грлото на матката насекаде во светот се фокусира на скрининг на жените кај кои постои ризик од ова заболување преку користење на ПАП тестот и соодветен третман на преканцерозните состојби. Инциденцата на ракот на грлото на матката може да се редуцира и до 90% доколку се користи висококвалитетен скрининг програма со која се обезбедува висок опфат на подлежащите.

Според искуствата на одделни земји во Европа возраста на жените кај кои се изведува скрининг се движи од најмалку 20 години до најмногу 65 години, со скрининг интервал од 5 години. Вкупниот број на тестови извршени кај една жена во текот на нејзиниот живот изнесува 7, 8, 14 или 16 тестови. Скринингот покрива околу 50-80% од жените во таргетната група, при што тестовите се позитивни кај 3-8% од испитаните жени.

Еволуцијата на развојот на цервикалниот рак укажува дека скринингот иницијално треба да се фокусира кај жените кои се со највисок ризик од преканцерозни лезии, односно жените од возрасната група помеѓу 30 и 40 години. Цервикалниот рак најчесто се развива кај жените после 40 години, а фреквенцијата

на појавата на заболувањето е најголема на возраст околу 50 години. Цервикалната дисплазија генерално може да биде откриена десет години пред да се развие канцерот, најчесто на возраст околу 35г.

**Смртност од рак на грлото на матката
во Р. Македонија**

Морталитетната статистика укажува дека просечно годишно умираат 40-50 жени во Р. Македонија од карцином на грлото на матката при што стапката на смртност од ова заболување се движи меѓу 4-5 на 100 000 жени. Смртноста настапува во постарите возрасти на жената во најголем број случаи, но од јавно-здравствен аспект потребно е да се нагласи дека мошне висока е стапката на смртност од ова заболување кај жените на возраст од 45-54 години (околу 13 на 100 000 жени од таа возрасна група).

Умрените жени од оваа возрасна група во структурата на вкупно умрените жени од рак на грлото на матката учествуваат со околу 35%.

**Заболеност од рак на грлото на матката
во Р. Македонија**

Во Република Македонија, во последната декада се регистрирани во просек околу 2 500 случаи на рак кај жените што претставува околу 40% од вкупно регистрираните нови случаи на малигни неоплазми. Од нив, околу 200 до 300 се нови случаи на рак на грлото на матката годишно, со просечна инциденца од 20-38 нови случаи на 100 000 жени. Во структурата на најчестите примарни локализации на малигните неоплазми кај двата пола, ракот на грлото на матката се наоѓа на петтото место, а кај жените на второто место веднаш по ракот на дојката.

Најчесто се јавува кај жени во возрасните групи од 35-44 и 45-54 години (повеќе од 50% од новорегистрираните случаи на рак на грлото на матката).

Во земјите во кои постои висока преваленца на малигни заболувања, а спаѓаат во земји со средно ниво на ресурси во здравството, највисок приоритет треба да имаат скрининг програмите за превенција на ракот на грлото на матката кај ризичната возрасна група на жени (30-55 години).

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Намалување на инциденцата на болеста и смртноста од ракот на грлото на матката.
2. Спроведување на цервикален скрининг по ПАП заради рано откривање на преканцерозни состојби на грлото на матката и нивно навремено лекување.

Реализирање на активностите од програмата

Вкупен број на жени на возраст од 19-65 години за кои е потребно да се направи цервикален скрининг по ПАП заради рано откривање на преканцерозни состојби на грлото на матката изнесува околу 640.000 жени во Република Македонија.

Гинеколошки преглед, земање на брис и евиденција на резултатот од цитолошкиот наод за рано откривање на малигните заболувања на грлото на матката во рамките на превентивните мерки и активности се остварува кај избраните гинеколози во примарната здравствена заштита.

Анализата на цитолошкиот брис со читање на резултатот како и водење на централен регистар ќе ги врши Клиниката за гинекологија и акушерство од Скопје.

Републичкиот завод за здравствена заштита во соработка со Заводот за здравствена заштита на мајки и деца - Скопје, ќе изготват здравствено-пропаганден материјал за промоција на активностите од програмата.

Со оваа програма се обезбедени финансиски средства за материјалниот трошок за цитолошката анализа, централен регистар и здравствено-пропагандниот материјал.

Средствата за здравствени услуги за извршување на скринингот се обезбедуваат во рамките на вкупното финансирање на гинеколошко-акушерската дејност.

За 2005 година ќе биде обезбеден скрининг за 20% од вкупната женска популација на возраст од 19-65 години.

ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

Цитолошки анализи (материјални трошоци)	20% од 640.000 = 128.000 жени x 60,00 денари =	7.680.000,00
Централен регистар за водење на евиденција за извршените цитолошки анализи		520.000,00
Изработка на пропаганден материјал		300.000,00
ВКУПНО:		8.500.000,00

Вкупните средства за реализација на програмата изнесуваат 8.500.000,00 денари.

Распределба на средствата по Програмата ќе ја врши Министерството за здравство на здравствените установи извршители на активностите, врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмата.

Надзор над спроведувањето на Програмата врши Министерството за здравство и по потреба поднесува Извештај до Владата на Република Македонија.

Здравствените установи кои се извршители во Програмата, најдоцна до 15.01.2006 година да достават до Министерството за здравство извештаи за реализираните мерки и активности во 2005 година, предвидени со Програмата, согласно табелата.

Програмата ќе се реализира во рамките на обезбедените средства во Буџетот на Република Македонија за 2005 година, во износ од 8.500.000,00 денари.

Оваа програма се објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-778/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

277.

Врз основа на член 32 став 2 точка 4 од Законот за здравствената заштита (“Службен весник на РМ” бр. 38/91, 46/93, 55/95 и 10/04) и член 63 точка 7 од Законот за здравствено осигурување (“Службен весник на РМ” бр. 25/00, 96/00, 50/01, 11/02 и 31/03), Владата на Република Македонија на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНТИВНИ МЕРКИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ТУБЕРКУЛОЗАТА КАЈ НАСЕЛЕНИЕТО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2005 ГОДИНА

В О В Е Д

Туберкулозата сеуште претставува голем проблем кај нас и во светот.

Во последните 10 години бројот на заболени од туберкулоза се зголемува насекаде во светот. Инфекцијата е присутна низ целиот свет. Една третина од светското на-

селение е инфицирано со туберкулоза а околу 10% од инфицираните луѓе во текот на нивниот живот ќе развијат болест. Секоја секунда една нова единка се инфицира со бацилот на туберкулозата. Годишно во светот се јавуваат околу 8 милиони нови случаи а околу 2 милиони секоја година умираат од ова заболување. Во помалку развиените земји во следниот период се очекува да се зголеми бројот на заболени од туберкулоза.

Причините за пораст на туберкулозата се многубројни: ненавремено и недоволно откривање на нови случаи со туберкулоза, неправилно лекување на болните од туберкулоза, лоши социјални и економски услови за живеење, зголемена имиграција од земји со висока инциденца на туберкулоза, миграции на населението, како и поврзаност на туберкулозата со ХИВ инфекцијата.

Значително влошување на епидемиолошката состојба се очекува со зголемување на бројот на инфицирани со резистентни соеви на туберкулозни бацили кои претставуваат особен терапевтски проблем, како и зголемувањето на бројот на ХИВ инфицирани и заболени од СИДА. Проценето е дека околу 50-100 милиони луѓе во светот можат да се инфицираат со туберкулозни бацили резистентни на повеќе лекови.

Туберкулозата е во пораст секаде во светот, во развиените земји пред се поради ширењето на ХИВ (AIDS) епидемијата и зголемување на бројот на болните со мултирезистентна туберкулоза, додека пак кај нас пред се поради лошата социо-економска состојба со голем број на стечајни работници, висока стапка на невработеност, зголемениот број на незаразните хронични заболувања кои се со зголемен ризик од заболување со туберкулозниот бацил, како што е дијабетот, ширењето на наркоманијата и алкохолизмот, сеуште присутниот одреден број на внатрешно раселени лица и бегалци кои живеа во субстандардни хигиено-материјални услови и т.н.

Во 2003 година во Република Македонија се регистрирани 697 болни од активна туберкулоза, 611 ново заболени лица и 86 релапси (повторно заболени), што укажува на зголемување за 33 болни во споредба со претходната година. Од регистрираните болни: 529 болни се со белодробна туберкулоза, а 168 болни со вонбелодробна туберкулоза. Кај деца до 14 годишна возраст имало 92 случаи на активна туберкулоза или 13,2% од сите заболени, што укажува на се уште неповолна епидемиолошка состојба во државата.

І. М Е Р К И

1. Радиофотографски прегледи

Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза на Република Македонија со цел рано откривање на болните од туберкулоза и другите неспецифични белодробни заболувања и останатите градни заболувања, ќе врши систематско - селективни радиофотографски прегледи на лица над 18 годишна возраст, лица кои се изложени на опасност од заболување на белите дробови и лица кои спаѓаат во т.н. ризични групи (затвореници, хронични болни во психијатриски болници, наркомани, алкохоличари, вработени во рударски и индустриски комплекси, здравствени работници и др.) како и на подрачјата каде е зголемена инциденцата на туберкулозата.

Планирани се 10.000 радиофотографски прегледи на населението, и тоа :

1.1. Ризични групи и лица со ризични фактори: хронични болни во психијатриски установи, затвореници во казнено поправните домови, привремено раселени лица, бегалци, азиланти, болни на хронична дијализа, дијабетичари и други - 4.500 прегледи;

1.2. Ризична популација од аспект на социјално-економски услови - Скопје (Шуто Оризари), Куманово (Средорек) - 5.500 прегледи.

Во организацијата на радиофотографското снимање учествуваат Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза - Скопје, единиците на локалната самоуправа и Министерството за правда преку одделенијата за општа управа.

По извршеното радиофотографско снимање филмовите перманентно се развиваат во рентген лабораторијата на Институтот и сите сомнителни случаи за белодробна туберкулоза и другите белодробни заболувања се доработуваат и тоа: клинички, лабораториски и рентгенолошки и бактериолошки, во Институтот и пнеумофтизиолошките диспанзери или рентген кабинети во општините.

По завршеното снимање и доработката се изготвува анализа на наодите, а болните се упатуваат на диспанзерско или болничко лекување.

Извршител: Институт за белодробни заболувања и туберкулоза - Скопје.

2. Испитување на контакти

На дел од лицата кои биле во контакт со болни од туберкулоза ќе се извршуваат контролни прегледи: клинички преглед, ренгенографија и бактериолошки преглед на спутум за ацидо-алкохолно резистентни бактерии по пат на директна микроскопија (три директни препарати) и културелно (Lowenstein-2 култури). Планирани се 2.500 прегледи на лица кои биле во контакт со болни од туберкулоза.

Извршители: Институт за белодробни заболувања и туберкулоза - Скопје и антитуберкулозни диспанзери во Републиката.

3. Следење на работата на сите здравствени установи кои спроведуваат превенција и лекување на заболени од туберкулоза со давање на стручно-методолошка помош

Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза на Република Македонија врши следење на работата на сите здравствени установи кои спроведуваат превенција и лекување на заболени од туберкулоза со давање на стручно-методолошка помош во диспанзерите за белодробни заболувања и туберкулоза и болниците, односно одделенијата за лекување на пнеумофтизиолошки болни при медицинските центри и здравствени домови на Републиката, на микробиолошките лаборатории кои вршат бактериолошка дијагноза на туберкулозата над здравствените работници вработени во нив, и психијатриски установи, казнено поправни домови и др.

При тоа се врши увид на:

- организација на работење;
- обемот и квалитетот на стручната работа;
- спроведување на современата терапија;
- режими на лекување на болните;
- дијагностички методи;
- надзор на бактериолошката дијагностика (резистенција и типизација на микобактериите);
- време на болничко лекување;
- спроведување на превентивните мерки;
- спроведување на Бе-Се-Же имунизацијата;
- туберкулинско тестирање и хемиопротекција по индикација;
- прегледи на лица во контакт;
- патронажа;
- здравствено просветување;
- водење на пропишана медицинска документација, правилно регистрирање, пријавување и мониторирање на случаите со туберкулоза.

Целта на оваа активност е пружање на стручно-методолошката помош, да се обезбеди подобрување на работата на пнеумофтизиолошките диспанзери и другите здравствени установи кои учествуваат во контролата на туберкулозата.

За извршените активности се составува записник за најдената состојба и предлог мерки за отстранување на пропустите. Врз основа на следењето на работата на сите здравствени установи кои спроведуваат превенција и лекување на заболени од туберкулоза се изготвува годишен извештај.

Извршител: Институт за белодробни заболувања и туберкулоза - Скопје.

4. Надзор над опфатот и успешноста на Бе-Се-Же вакцинација

Бе-Се-Же вакцинацијата е една од значајните превентивни мерки за заштита од туберкулозата. Зголемиот број на заболени од туберкулоза кај децата до 14 годишна возраст (13,2% од вкупно регистрираните болни), укажува на лоша епидемиолошка состојба на туберкулозата во Република Македонија.

Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза ќе врши контрола и евалуација на извршената Бе-Се-Же имунизација во Република Македонија при што:

- се изготвува ориентационен план за бројот на лицата кои подлежат на Бе-Се-Же имунизација,
- се врши директен увид над извршувањето на Бе-Се-Же имунизацијата.

Вкупно ќе се опфатат околу 2.000 деца со преглед за успешноста на Бе-Се-Же имунизација во следните општини:

1. СКОПЈЕ (Кисела Вода, Студеничани, Сопиште и Зелениково)
2. ПРОБИШТИП И ЗЛЕТОВО
3. ПРИЛЕП (Долнени, Тополчани, Кривогаштани и Витолиште)
4. КРУШЕВО И ЖИТОШЕ
5. МАКЕДОНСКИ БРОД (Самоков и Пласница)
6. КУМАНОВО (Липково, Клечевце, Старо Нагоричане и Орашац)
7. ТЕТОВО (Цепчиште, Теарце, Брвеница, Камењане, Боговиње, Шипковица, Желино, Јегуновце и Вратница)

Направената контрола на успешноста на извршената Бе-Се-Же имунизација со евиденција и анализа за најдената состојба по општини ќе се достави и до Министерството за здравство.

Извршител: Институт за белодробни заболувања и туберкулоза - Скопје.

5. Активности на здравствените установи кои вршат превенција и лекување на заболени од туберкулоза од аспект на редовно и навремено земање на лекови против туберкулоза согласно ДОТС програмата.

Здравствените установи ги посетуваат во домашни услови заболени од туберкулоза со цел едукација на пациентите и семејството за важноста од континуирана и навремена терапија за поуспешно лекување на заболени.

Извршители: Институт за белодробни заболувања и туберкулоза - Скопје антитуберкулозни диспанзери во Републиката.

6. Едукација на здравствени работници

Едукација на здравствените работници со оспособување кадри за вршење Бе-Се-Же имунизација, организирање и примена на единствена техника на Бе-Се-Же имунизација и туберкулинско тестирање, по пат на семинари.

Ќе се одржат семинари за медицински персонал, што учествуваат во вршење на имунизација против туберкулоза. На истите ќе им биде поделен сертификат и легитимација за оспособеност за имунизација и ќе се воведат во Регистар на лица оспособени за Бе-Се-Же вакцинација.

Извршител: Институт за белодробни заболувања и туберкулоза - Скопје.

7. Подготовка на печатен пропаганден материјал

Институтот ќе подготви и печати пропаганден материјал за туберкулоза наменет за пациентите и останатото население како и прирачник - водич за туберкулоза наменет за лекарите во примарната здравствена заштита.

Извршител: Институт за белодробни заболувања и туберкулоза - Скопје.

II. ПОТРЕБНИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

За реализација на превентивните мерки за спречување на туберкулозата содржани во Програмата за 2005 година, потребни се следните средства :

Ред. Број	Назив	Износ во денари
1.	Трошоци за организација, снимање и обработка при радиофотографски прегледи на 10.000 лица x 220,00 денари	2.200.000,00
2.	Материјални трошоци за радиофотографски филмови 25 ролни (70мм x 30,5м) x 3.600,00 денари	90.000,00
3.	Доработка на сомнителни случаи од радиофотографски прегледи 1,20% од вкупно снимените лица (120 лица x 605,00 денари)	72.600,00
4.	Контрола на успешноста на Бе Се Же имунизацијата (вакцинација и ревакцинација)	500.000,00
5.	Клиничко испитување на контактите, спутум на дел од контактите, РТГ (2.500 прегледи x 1.200,00 денари)	3.000.000,00
6.	Пропаганден материјал и едукација на здравствен персонал	770.880,00
7.	Патронажни посети на болни од туберкулоза	1.200.000,00
	Вкупно:	7.833.480,00

1	Партиципација за специјалистичко-консултативни прегледи на 1300 осигурени лица x 150,00 денари	195.000,00
2	За партиципација за болничко лекување на 480 осигурени лица x 8.274,00 денари	3.971.520,00
	Вкупно:	4.166.520,00

IV. ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Вкупните средства за реализација на програмата изнесуваат 12.000.000,00 денари, обезбедени во рамките на Буџетот.

Средствата за превентивните активности за откривање и спречување на туберкулозата кај лицата кои нема да бидат опфатени со оваа програма, како и за други здравствени услуги и лековите за осигурените лица се обезбедуваат од ФЗОМ, врз основа на општите акти на Фондот, врз основа на договорите меѓу Фондот и здравствените организации.

Распределба на средствата по Програмата квартално ќе ја врши Министерството за здравство на здравствените установи извршители на активностите, врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмата.

Средствата предвидени за партиципација во оваа програма, Министерството за здравство ги дозачува до Фондот за здравствено осигурување на Македонија.

Здравствените организации кои се извршители во Програмата, најдоцна до 15.01.2006 година да достават до Министерството за здравство извештаи за реализираните мерки и активности во 2005 година, предвидени со Програмата, согласно табелите.

Програмата ќе се реализира во рамките на обезбедените средства во Буџетот на Република Македонија за 2005 година, во износ од 12.000.000,00 денари.

Оваа програма се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-772/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија
д-р **Владо Бучковски, с.р.**

278.

Врз основа на член 32 став 2 точка 8 од Законот за здравствената заштита ("Службен весник на РМ" бр. 38/91, 46/93, 55/95 и 10/04) и член 63 точка 7 од Законот за здравствено осигурување ("Службен весник на РМ" бр. 25/00, 96/00, 50/01, 11/02 и 31/03), Владата на Република Македонија на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ОРГАНИЗИРАЊЕ И УНАПРЕДУВАЊЕ НА КРВОДАРИТЕЛСТВОТО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2005 ГОДИНА

В О В Е Д

Крводарителството има нагласено општествено значење и претставува дејност од општ интерес за Републиката. Без потребните количества крв и крвни продукти не е можно да се обезбеди современа квалитетна и рационална здравствена заштита на населението.

Значењето на крводарителството и обезбедувањето на потребните количества на крв и крвни продукти повеќекратно се зголемува во вонредни услови. Високиот степен на развиеност на крводарителството и резервите од крв и крвни продукти ја зголемуваат ефикасноста на здравствената служба и во однос на одбранбената способност на Републиката.

Крводарителството ги развива особините на хуманост и солидарност и има воспитно значење кај граѓаните, а особено кај младината. Република Македонија како демократска и социјална држава го обезбедува правото на здравствена заштита на сите свои граѓани. За остварување на ова право во Републиката треба да се обезбедат оптимални количества крв и крвни продукти во секое време и за секој граѓанин кој има потреба од лекување со неа.

Потребите од крв и крвни продукти се обезбедуваат со постојаниот развој на крводарителството. За таа цел, Владата на Република Македонија, преку Министерството за здравство и Фондот за здравствено осигурување го утврдува значењето, поставеноста и принципите на крводарителството и ги обезбедува административните, организационите и финансиските услови за развој на оваа дејност.

1. ПРИНЦИПИ ЗА РАЗВОЈ НА КРВОДАРИТЕЛСТВОТО

Дарувањето крв е лично право и хумана обврска на граѓаните што произлегува од правата да се грижат за своето здравје и здравјето на другите.

Тргувајќи од фактот дека одделни заболувања можат да се лекуваат со крв и крвни продукти неопходно е да се изгради единствен систем на крводарување и од фактот дека само здравиот човек е единствен извор за снабдување на крв.

Оттука произлегува и потребата крводарителството во Републиката да се темели на принципите на доброволност, солидарност и бесплатност. Принципот на доброволност се однесува само на граѓанинот како поединец, бидејќи тој по сопствена волја и без присила се определува согласно со своите хумани чувства и свест за помагање на болните односно повредените.

За определбата за дарување крв е потребен висок степен на мотивираност која може да се обезбеди само со правилна и насочена здравствено-воспитна и мотивациона активност во рамките на едно организирано општество. Единствената награда на граѓанинот кој дарува крв е чувството дека му помогнал или спасил живот на некој сограѓанин. Истовремено, тоа кај дарителот предизвикува и сигурност дека и нему ќе му биде помогнато во случај на потреба.

Крводарителот за дадената крв не добива никаков финансиски надомест. Во исто време, Црвениот крст и трансфузиолошката служба не смеат да остваруваат никаква добивка освен надомест за реалните трошоци.

Со самото дарување на крв крводарителот изразува највисок степен на солидарност со сите оние на кои таа им е потребна без оглед на возраст, пол, раса, боја, национална или верска припадност.

Со придржување кон споменатите принципи, Република Македонија ги исполнува сите поставени услови од страна на Светската здравствена организација и Меѓународната федерација на Друштвата на Црвениот крст и Црвената полумесечина.

2. ПОТРЕБИ ОД КРВ

Минималните годишни потреби од крв и крвни продукти во Република Македонија се одредуваат според критериум од околу 3% од вкупното население.

Развој на кардиохирургијата, трансплантацијата и инвазивна хемотерапија, ќе доведат до зголемена потреба за крв (во земјите со развиен здравствен систем, овој процент се движи од 5-9%).

Согласно овој критериум, во тековната 2005 година во Република Македонија се планира обезбедување на 58.360 крводарувања и тоа по распоредот што е изготвен од надлежните учесници во Програмата.

Организирањето и подготовката на крводарителската акција опфаќа:

- планирање на крводарителска акција во одредена средина;
- утврдување на термин за нејзино изведување, во договор со организаторот на акцијата од самата средина;
- редовни контакти и посети во средината во која се планира да се изведе акцијата;
- дистрибуција на информативно-едукативен материјал (брошури, плакати, летоци), спроведување на анкети и предавања;
- договор со организаторите за обезбедување на соодветен простор и услови за оптимално изведување на акцијата;
- доставување на информативно пропаганден материјал, објавување на акцијата;
- организирање на мотивациски предавања;
- анкетирање и изготвување на списоци на потенцијални дарители на крв;

- учество на волонтери на самата акција за прифаќање на крводарителите;
- евидентирање на крводарителската акција на посебни формулари;
- учество во работата на комисиите за крводарителство на разни нивоа;
- организирање на вонредни акции, особено во случај на недостиг на крв;
- редовно информирање за сите крводарителски акции преку средствата за јавно информирање.

За болните и повредените од внатрешноста кои се лекуваат во Клиничкиот центар - Скопје и за резерви, секоја од општините е должна 30% од планираните количини крв да ја упати во Републичкиот завод за трансфузиологија.

3. НОРМИ, ПРАВА И ОБВРСКИ НА КРВОДАРИТЕЛИТЕ

Согласно принципите на Светската здравствена организација и етичкиот кодекс на Меѓународната федерација на Друштвата на Црвениот крст и Црвената полумесечина, како и нашата досегашна регулатива и искуство, се утврдуваат следните норми, права и обврски на крводарителите:

- крводарител во Република Македонија може да биде секој човек, без оглед на пол, раса, боја, национална или верска припадност;
- на потенцијалните дарители не смее да се врши притисок за дарување крв;
- кон крводарителите треба да се негува љубезен и коректен однос;
- крводарителите имаат етичка одговорност кон здравствената служба и примателите на нивната крв по однос на давање реални податоци за прележана болест и моменталната здравствена состојба;
- крводарителите треба да бидат здрави граѓани меѓу 18 до 65 годишна возраст;
- бројот на крводарувањата во текот на една година се ограничува на четирипати за мажи и трипати за жени;
- при дарувањето на крвна плазма или крвни клетки - до дванаесет пати годишно;
- крв може да се дарува само по претходен лекарски, лабораториски преглед, согласно со претходно утврдени медицински критериуми;
- податоците за крводарителот се третираат како професионална тајна вклучувајќи ги и лабораториските резултати;
- на крводарителите им се гарантира дека нивната крв ќе биде употребена само како лек за болните или повредените без надомест;
- крводарителите имаат право на благодарници и други пишувани признанија;
- крводарителите добиваат симболични подароци со знак на Црвениот крст или крводарителски белези и поракы;
- крводарителите добиваат крводарителска книшка, а по потреба сертификати од лабораториските резултати без паричен или друг вид на надоместок;
- за крводарителите кои дарувале крв над 10 пати со оваа програма се обезбедуваат средства за покривање на трошоците за учеството во вкупните трошоци при користење на здравствени услуги и лекови, освен за лековите издадени на рецепт во примарната здравствена заштита, ортопедските помагала и лекувањето во странство;
- крводарителите имаат право на два слободни дена од работа и настава за секое дарување крв, согласно прописите за работни односи.

4. ЗАДАЧИ И ОБВРСКИ НА УЧЕСНИЦИТЕ ВО ПРОГРАМАТА

4.1. Министерство за здравство, во соработка со Фондот за здравствено осигурување на Македонија (во натамошниот текст: Фонд) до Владата на Република Македонија предлагаат Програма за крводарителство во Република Македонија.

Министерството за здравство и Фондот го следат спроведувањето на програмата и превземаат соодветни мерки за нејзино доследно спроведување.

Министерството за здравство утврдува потреби на државата од крв, крвни продукти и резерви, во соработка со Републичкиот завод за трансфузиологија и службите за трансфузија при здравствените организации во Републиката.

Министерството за здравство врши надзор над учесниците во спроведувањето на Програмата.

4.2. ЦРВЕНИОТ КРСТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, во областа на крводарителството ги врши следните задачи:

- континуирана здравствено-воспитна и мотивациона работа кај населението;
- непосредна подготовка на крводарителските акции во сите средини;
- изготвување на информативно-пропаганден материјал;
- евиденција на крводарителските акции и изготвување на периодични и годишни извештаи за работа што ги доставува до Владата на Република Македонија преку Министерството за здравство;
- доделување на признанија на крводарителите.

4.3. РЕПУБЛИЧКИОТ ЗАВОД ЗА ТРАНСФУЗИОЛОГИЈА И ТРАНСФУЗИОЛОШКИТЕ СЛУЖБИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ги вршат следните задачи:

- планирање на потребите за крв и крвни продукти за населението во Република Македонија;
- прибирање, контрола, преработка, чување и дистрибуција на крв и крвни продукти;
- изработка на крвни продукти и нивна дистрибуција;
- здравствена контрола и евиденција на крводарителите;
- се грижи за обезбедување на сигурна трансфузија на крв и крвни продукти;
- ги спроведува утврдените мерки за максимална грижа за здравјето на примателите на крв и продукти;
- изготвува месечен, периодичен и годишен извештај за реализација на Програмата за крводарителство;
- учествува во здравствено-воспитната, мотивационата и истражувачката работа за унапредување и развој на крводарителството.

4.4. Заеднички активности на Црвениот крст на Република Македонија и Републичкиот завод за трансфузиологија:

- планирање на крводарителски акции, како и изготвување на годишни планови и извештаи за реализација на Програмата за крводарителство;
- евалуација на постигнатите резултати, како и предлози за измени и дополнувања на Програмата за унапредување на крводарителството, согласно новонастанатата состојба и потреби од крв и крвни продукти;
- изготвување, предавања за определени средини (ученици, студенти, вработени, невработени и др.);
- следење на позитивни искуства од други земји и постојано осовременување на промотивните материјали и др.

5. ПОТРЕБНИ СРЕДСТВА ЗА ПРОГРАМАТА

5.1. ОРГАНИЗИРАЊЕ И ПОДГОТВУВАЊЕ КРВОДАРИТЕЛСКИ АКЦИИ

Во рамките на здравствено воспитните пропагандни материјали и мотивациски средства ќе се реализираат следните активности на Црвениот Крст на Македонија

а) изготвување на здравствено-воспитни и пропагандни материјали

Ред. бр.		Количина	Единечна цена	Износ во денари
1.	Плакат за повик	20.000	8,00	160.000,00
2.	Плакат за 17-ти Март	2.000	20,00	40.000,00
3.	Леток	20.000	5,00	100.000,00
4.	Евидентни листи за акции	10.000	2,00	20.000,00
5.	Картички за повик	40.000	2,50	100.000,00
6.	Одбележување на Денот на Крводарителството			100.000,00
	ВКУПНО:			520.000,00

б) мотивациски средства

Ред. бр.		Количина	Единечна цена	Износ во денари
1.	Значка за прво дарување	3000	35,00	105.000,00
2.	Значка за 5-то дарување	3000	35,00	105.000,00
3.	Значка за 10-то дарување	2000	35,00	70.000,00
4.	Значка за 25-то дарување	1000	35,00	35.000,00
5.	Плакета за 50-то дарување	200	900,00	180.000,00
6.	Плакета за 75-то дарување	50	900,00	45.000,00
7.	Плакета за 100-то дарување	20	900,00	18.000,00
8.	За општини со исполнет годишен план	24	2.000,00	48.000,00
9.	Стимулативни средства-подароци за крводарителите			110.000,00
	ВКУПНО:			716.000,00

в) Активности за организирање на крводарителски акции

Надоместок на трошоци за организирање на крводарителски акции за Општинските организации на Црвен Крст по 110,00 денари за единица крв или во вкупен износ од $58.360 \times 110,00$ денари = 6.419.600,00 денари.

5.2 Спроведување на програмата

Активности на Републичкиот завод за трансфузиологија и другите трансфузиолошки служби во Република Македонија:

Ред. бр.		Количина	Единечна цена	Износ во денари
1.	Медицински прашалници при секое дарување	58.360	1,00	58.360,00
2.	Крводарителски книшки	20.000	2,00	40.000,00
	ВКУПНО:			98.360,00

5.3 Средства за надомест за партиципација

Средствата за надомест за партиципација при користење на здравствени услуги на дарители со над десет крводарувања.

За 6.000 крводарители по просечна партиципација за користење на здравствени услуги по крводарител од 4.730,00 денари годишно, со вкупен износ од 28.380.000,00 денари.

6. ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Вкупните средства за реализација на програмата изнесуваат 36.133.960,00 денари.

Распределба на средствата по Програмата квартално ќе ја врши Министерството за здравство квартално на здравствените установи и други установи извршители на активностите, врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмата.

Средствата предвидени за партиципација во оваа програма, Министерството за здравство ги дозначува до Фондот за здравствено осигурување на Македонија.

Здравствените установи и другите институции кои се извршители во Програмата, најдоцна до 15.01.2006 година да достават до Министерството за здравство извештаи за реализираните мерки и активности во 2005 година, предвидени со Програмата, согласно табелите.

Програмата ќе се реализира во рамките на обезбедените средства во Буџетот на Република Македонија за 2005 година, во износ од 8.700.000,00 денари.

Оваа програма се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-773/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

279.

Врз основа на член 32 став 2 точка 3 од Законот за здравствената заштита ("Службен весник на Република Македонија" бр. 38/91, 46/93, 55/95 и 10/04) и член 63 точка 7 од Законот за здравствено осигурување ("Службен весник на Република Македонија" бр. 25/00, 96/00, 50/01, 11/02 и 31/03), Владата на Република Македонија на седницата одржана на 7.03.2005 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА ПОЈАВАТА, СПРЕЧУВАЊЕТО И СУЗБИВАЊЕТО НА БРУЦЕЛОЗАТА КАЈ ЛУЃЕТО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2005 ГОДИНА

Целта на оваа програма е спречување и сузбивање на бруцелозата кај луѓето на територијата на целата Република преку:

- планско спроведување на мерките и активностите за спречување на натамошно ширење на бруцелозата и сузбивање на болеста на територијата на целата Република;
- епидемиолошки набљудувања и испитувања за рано откривање на изворите, патиштата и начинот на пренесување на заразата;
- рано и активно откривање на заболените;
- лабораториско докажување;
- навремено хоспитализирање на заболените, како би се спречиле компликациите, инвалидноста, рецидивите и смртноста;
- континуирано следење и епидемиолошка анализа на морбидитетно-морталитетната статистика прикажана во Годишниот извештај во врска со појавата на бруцелоза во земјата и во светот и
- здравствено-едукативна, воспитна и промотивна активност.

А. МЕРКИ И АКТИВНОСТИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

За остварување на целите утврдени со оваа програма ќе се спроведуваат следните мерки и активности:

1. Организирање и спроведување епидемиолошки истражувања во повеќе региони на државата, а во врска со начинот на заразувањето и приемчивоста на од-

делни специфични возрасни популациони групи, типот на бруцелата, начинот на дијагностиката, егзацербација на болеста и други проблеми, а врз основа на искуствата од земјата и другите држави во кои е присутна бруцелозата.

Носител: Заводите за здравствена заштита (во натамошниот текст: 333) во соработка со Републичкиот завод за здравствена заштита (во натамошниот текст: Р333).

2. Изготвување оперативни планови за спречување и сузбивање на бруцелозата во 2005 година и со посебен акцент за општините во кои во изминатите години е регистрирана бруцелозата.

Носители: 333 во соработка со Р333.

3. Организирање најмалку два пати годишно регионални советувања со раководителите и одговорните работници на соодветните служби на заводите за здравствена заштита, ветеринарната служба, како и санитарната и здравствена инспекција и ветеринарната инспекција во општините.

На советувањата ќе бидат разработени мерките и активностите за спречувањето и сузбивањето на бруцелозата кај луѓето за подрачјето, како и за секоја општина, врз основа на анализата за конкретната епидемиолошка и епизоотолошка состојба на ова заболување, како и врз основа на досега преземените мерки и постигнатите резултати.

Носители: Републичкиот завод за здравствена заштита и Институт за превентивна медицина во Воена болница (во натамошниот текст: ИПМ во ВБ).

4. Одржување на регионални семинари, на кои здравствените работници од Републиката ќе се запознаат со раширеноста на бруцелозата во Република Македонија, со епизоотолошката и епидемиолошката состојба, со клиничката слика, дијагностиката и другите карактеристики на бруцелозата, како и со мерките кои треба да се спроведуваат за нејзино сузбивање.

Носители: Р333, 333 и ИПМ во ВБ.

5. Микробиолошката лабораториска дијагностика на бруцелозата кај луѓето, ќе се врши во лабораториите на заводите за здравствена заштита, лабораториите во Р333 и ИПМ во ВБ. За таа цел ќе се извршуваат следните микробиолошки испитувања: ВАР тест, Wright реакција, Coombs test, (согласно упатствата за серолошка дијагностика на бруцелозата).

Носители: микробиолошките лаборатории на заводите за здравствена заштита, Р333 и ИПМ во ВБ.

6. Верификација на сомнително-позитивните серолошки наоди, како и стручно-методолошка помош за микробиолошката дијагностика.

Носители: Р333 и ИПМ во ВБ.

7. За секој откриен случај на бруцелоза кај луѓето или при добиен податок за заболел добиток се вршат епидемиолошки и серолошки испитувања, со цел да се откријат сите заболени луѓе во таа населба.

Носители: Заводите за здравствена заштита и нивните ХЕ служби, Р333, ИПМ во ВБ.

8. Здравствен надзор над ризични групи работници (ветеринарните работници, работниците во клиниците, кожарската индустрија, млекарници и сточари), ќе се врши преку здравствени прегледи во кои се вклучени епидемиолошко-серолошки испитувања на бруцелозата.

Носители: 333 и ХЕ служби.

9. Здравствено-промотивна и воспитна активност со изготвување повремени информации, стручни упатства, летоци, брошури, предавања, студии, аудио и видео касети и други материјали и настапи во средствата за јавно информирање кои ќе придонесат на полето на здравственото воспитание.

Носители: Р333 и 333.

10. Заводите за здравствена заштита и нивните подрачни единици изготвуваат тромесечни и годишни извештаи за состојбата со бруцелозата на нивното подрачје и преземените мерки и активности за нејзино спречување и сузбивање. Извештаите ги доставуваат до РЗЗЗ.

РЗЗЗ по обработка на индивидуалните пријави за заразни болести, епидемиолошките анкети и теренски увиди, во текот на годината изготвува повремени информации за состојбата со ова заболување, како и годишен извештај. Годишниот извештај според утврдените програмски активности за минатата година, РЗЗЗ го доставува до Министерството за здравство, Државниот санитарен и здравствен инспекторат, Фондот за здравствено осигурување, Ветеринарната инспекција, Националниот соработник за бруцелоза и др.

Носители: РЗЗЗ и ЗЗЗ.

Министерството за здравство врз основа на извештаите од Републичкиот завод за здравствена заштита, по потреба ја известува Владата на Република Македонија.

Б. ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

За реализација на програмските активности за испитување на појавата, спречувањето и сузбивањето на бруцелозата кај луѓето за 2005 година, потребни се следните средства :

Ред. број	Н а з и в	Износ во денари
1	Епидемиолошки надзор на терен и истражување	800.000,00
2	Епидемиолошки анкети (1.310 X 500.00 ден.)	655.000,00
3	BAV Тест - 6.800 анализи x 196,00 денари	1.332.800,00
4	Wright-ова реакција - 3.000 x 380,00 денари	1.140.000,00
5	Soombs-ов тест - 1.500 x 120,00 денари	180.000,00
6	Здравствено-воспитни активности	510.000,00
7	Партиципација за 300 осигурени лица во износ од 8.274,00 денари	2.482.200,00
	ВКУПНО:	7.100.000,00

Вкупните средства за реализација на Програмата изнесуваат 7.100.000,00 денари.

Распределбата на средствата по Програмата ќе ја врши Министерството за здравство квартално на здравствените организации извршители на активностите, врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмата.

Средствата предвидени за партиципација во оваа програма, Министерството за здравство ги дозачува до Фондот за здравствено осигурување на Македонија.

Надзор над спроведувањето на Програмата врши Министерството за здравство и по потреба поднесува Извештај до Владата на Република Македонија.

Здравствените установи кои се извршители во Програмата, најдоцна до 15.01.2006 година да достават до Министерството за здравство извештаи за реализираните мерки и активности во 2005 година, предвидени со Програмата, согласно табелата.

Програмата ќе се реализира во рамките на обезбедените средства во Буџетот на Република Македонија за 2005 година, во износ од 7.100.000,00 денари.

Оваа програма се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-771/1
7 март 2005 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија
д-р **Владо Бучковски**, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ 280.

Врз основа на член 265 од Законот за воздушна пловидба ("Службен лист на СФРЈ" бр. 45/86, 24/88, 80/89 и 29/90), кој со член 5 од Уставниот закон за спроведување на Уставот на Република Македонија е преземен како републички пропис, министерот за транспорт и врски донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА СТРУЧНА ПОДГОТОВКА, ИСПИТИ И ДОЗВОЛИ ЗА РАБОТА НА ЧЛЕНОВИТЕ НА ЕКИПАЖ НА ВОЗДУХОПЛОВ

Член 1

Во Правилникот за стручна подготовка, испити и дозволи за работа на член на екипаж на воздухоплов ("Службен лист на СФРЈ" бр. 2/80, 31/80, 53/80, 43/81 и 10/85 и "Службен весник на РМ" бр. 34/95, 45/99, 27/2001 и 35/2001) кој согласно член 5 од Уставниот закон за спроведување на Уставот на Република Македонија е преземен како републички пропис, членот 109 се менува и гласи:

"Образецот на дозволата за работа содржи: грб на Република Македонија, назив и знак на органот на државната управа што ја издава дозволата, назив на дозволата и листа на кратенки. Во образецот на дозволата се внесуваат и следниве податоци:

- I. Издадена од држава,
- II. Вид на дозволата, датум на прво издавање и код на државата,
- III. Број на дозволата,
- IV. Презиме и име на имателот,
- V. Адреса на имателот,
- VI. Државјанство,
- VII. Потпис на имателот,
- VIII. Орган што ја издава,
- IX. Важност на дозволата,
- X. Потпис на службено лице и датум,
- XI. Печат или сув жиг,
- XII. Радиотелефонија и рејтинзи што треба да се продолжуваат,
- XIII. Забелешки.

Образецот на дозволата за работа е со формат 290 x 105 мм и е со четири преклопи."

Образецот на дозволата за работа е даден во прилог и е составен дел на овој правилник.

Член 2

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 01-1220
8 февруари 2005 година
Скопје

Министер,
Џемали Мехаз, с.р.

JAR - FCL. специфика каргилени за ове парове JAR - FCL Abbreviations used in this licence	
ATPL	Диплом за професионал пилот / Airline Transport Pilot Licence
CPL	Диплом за комерцијал пилот / Commercial Pilot Licence
PPL	Диплом за приватне (проптер) пилот / Private Pilot Licence
IR	Регистар за инструментално летове / Instrument rating
(A)	Авион / Aeroplane
(H)	Хеликоптер / Helicopter
SE	Едномоторен / Single engine
ME	Полномоторен / Multi - engine
MPA	Авион за више пилота / Multi - pilot aeroplane
SPA	Авион за једн пилот / Single - pilot aeroplane
R/T	Радиотелефонери / Radio Telephony
MEP	Полномоторен пилотин / Multi - engine piston
SEP	Едномоторен пилотин / Single - engine piston
Types	Како се JAR-FCL јави / refer to JAR-FCL in Subpart F
Class	Како се JAR-FCL јави / refer to JAR-FCL in Subpart F
FI	Инструктор по летове / Flight Instructor
IRI	Инструктор за инструменталне летове / Instrument Rating Instructor
TRI	Инструктор за тип летове / Type Rating Instructor
COPI	Само копилот / Copilot only


РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
REPUBLIC OF MACEDONIA

Министерство за транспорт и врски
Ministry of transport and communications



ТОРГАС ЗА ЦИВИЛНА ВОЗДУШНА ПЛОДНОСА
CIVIL AVIATION AUTHORITY

ПИЛОТСКА ДОЗВОЛА
FLIGHT CREW LICENCE

Издана во складност со стандардите на ICAO (в JAR-FCL)
Issued in accordance with ICAO (and JAR-FCL) standards

[illegible][illegible]

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА

281.

Врз основа на член 4 став 2 од Одлуката за начинот и постапката при распределбата на стоките во рамките на царинските квоти ("Службен весник на Република Македонија" бр.29/2003, 59/2003, 76/2003 и 1/2004), Министерството за економија објавува

Л И С Т А
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЛИСТАТА НА СТОКИ ЗА КОИ СЕ ОПРЕДЕЛЕНИ ЦАРИНСКИ
КВОТИ КОИ СЕ РАСПРЕДЕЛУВААТ ПО ПАТ НА АУКЦИЈА ЗА 2005 ГОД.

Листата на стоки за кои се определени царински квоти кои се распределуваат по пат на аукција за 2005 год. ("Службен весник на Република Македонија" бр.90/2004) се менува и гласи:

Царински квоти по Спогодбата за стабилизација и асоцијација помеѓу Република Македонија и Европските заедници

Тарифна ознака	Наименование на стоката	Квоти за период 01.04-30.06 2005 год.	Квоти за период 01.07-30.09 2005 год.	Квоти за период 01.10-31.12 2005 год.	Единечна мерка
0401 20	Млеко и павлака, неконцентрирани и без додаден шеќер или други материи за засладување: Со содржина на маснотија што надминува 1% но не надминува 6% по маса:	733.000	733.000	734.000	л.
0406 20 0406 30	Сирење стругано или во прав, од сите видови: Сирење топено, освен стругано или во прав:	36.000	37.000	37.000	кг.
0406 90	Друго сирење	16.000	17.000	17.000	кг.

Царински квоти по Договор за слободна трговија со Република Хрватска

Тарифна ознака	Наименование на стоката	Квоти за период 01.04-30.06 2005 год.	Квоти за период 01.07-30.09 2005 год.	Квоти за период 01.10-31.12 2005 год.	Единечна мерка
0401 20	Млеко и павлака, неконцентрирани и без додаден шеќер или други материи за засладување: Со содржина на маснотија што надминува 1% но не надминува 6% по маса:	200.000	200.000	200.000	л.
0406 30	Сирење топено, освен стругано или во прав:	50.000	50.000	50.000	кг.
0406 90	Друго сирење:	50.000	50.000	50.000	кг.
1101 00	Брашно од пченица или наполица:	66.000	67.000	67.000	кг.

Царински квоти по Договор за слободна трговија со заедница на држави Србија и Црна Гора

Тарифна ознака	Наименование на стоката	Квоти за период 01.04-30.06 2005 г.	Квоти за период 01.07-30.09.2005г.	Квоти за период 01.10-31.12.2005 г.	Единечна мерка
0401	Млеко и павлака, неконцентрирани и без додаден шеќер или други материи за засладување	333.000	333.000	334.000	л.
0406	Сирење и урда	83.000	83.000	84.000	кг.
1101 00	Брашно од пченица или наполица	1.666.000	1.667.000	1.667.000	кг.

Бр. 10-1866/1
10 март 2005 година
Скопје

Министер за економија,
м-р **Фатмир Бесими**, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

282.

Врз основа на член 47 став 4 од Законот за социјална заштита ("Службен весник на Република Македонија" бр. 50/97, 16/00, 17/03 и 65/04), министерот за труд и социјална политика донесе

РЕШЕНИЕ ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА СТАТУТАРНА ОДЛУКА ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА СТАТУТОТ НА ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНА РАБОТА РЕСЕН

1. Се дава согласност на Статутарната одлука за изменување и дополнување на Статутот на ЈУ Центар за социјална работа Ресен, број 02-39/3, донесена од Управниот одбор на Јавната установа, на седницата одржана на 08.02.2005 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 10-1490/4
3 март 2005 година
Скопје

Министер,
Стевчо Јакимовски, с.р.

ФОНД НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ

5.

Врз основа на член 20 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Сл. весник на РМ“ бр. 80/93, 3/94, 14/95, 71/96, 32/97, 24/2000, 96/2000, 5/2001, 50/2001, 85/2003, 50/2004 и 4/2005) и Соопштението на Државниот завод за статистика на Република Македонија број 4.1.5.15, Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија ја утврдува и објавува

ВИСИНАТА НА ПЕНЗИСКИТЕ ОСНОВИЦИ НА ОСИГУРЕНИЦИТЕ ОДНОСНО ЛИЦАТА КОИ НЕ ОСТВАРИЛЕ ПЛАТА ОДНОСНО НАДОМЕСТОК НА ПЛАТА ПО 1 ЈАНУАРИ 1970 ГОДИНА ЗА ПЕНЗИИ ОСТВАРЕНИ ВО 2005 ГОДИНА

1. Висината на пензиските основици за осигурениците и лицата кои не оствариле плата, односно надоместок на плата по 1 јануари 1970 година, според стручната подготовка изнесува:

- за висока стручна подготовка.....13.080,00 ден.
- за виша стручна подготовка или подготовка за висококвалификуван работник.....10.920,00 ден.
- за средна стручна подготовка или подготовка за квалификуван работник..9.900,00 ден.
- за стручна подготовка на полуквалификуван работник односно нижа стручна подготовка.....8.740,00 ден.
- за осигуреници и лица без стручна подготовка.....8.420,00 ден.

2. Износите од точка 1 на ова известување се сметаат како просечна плата остварена во 2004 година и служат за утврдување на пензиската основа на осигуреници и лица, кои право на пензија остваруваат во 2005 година.

Бр. 02-1232/1
3 март 2005 година
Скопје

Директор,
Бошко Китановски, с.р.

6.

Врз основа на член 32 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Сл. весник на РМ“ бр. 80/93, 3/94, 14/95, 71/96, 32/97, 24/2000, 96/2000, 5/2001, 50/2001, 85/2003, 50/2004 и 4/2005) и Соопштението на Државниот завод за статистика на Република Македонија број 4.1.5.15, Фондот за пензиското и инвалидското осигурување на Македонија ги утврдува и објавува

ВАЛОРИЗАЦИОНИТЕ КОЕФИЦИЕНТИ ЗА ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПЛАТИТЕ ОД ПОРАНЕШНИТЕ ГОДИНИ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ПЕНЗИСКА ОСНОВА НА НИВО НА ПЛАТИТЕ ОД 2004 ГОДИНА, ЗА ПЕНЗИИ ОСТВАРЕНИ ВО 2005 ГОДИНА

1. Платите остварени од 1970 до 2004 година што се земаат за утврдување на пензиската основа се пресметуваат според просечната плата на вработените во Републиката од 2004 година, како последна календарска година што и претходи на годината во која осигуреникот го остварува правото на пензија, со валоризационите коефициенти што се пресметуваат врз основа на статистичките податоци за движењето на платите на сите вработени во Републиката, и тоа:

Година	Просечна плата	Коефициент
1970	0,001136	10.821.302,8169
1971	0,001366	8.999.267,9356
1972	0,001625	7.564.923,0769
1973	0,001872	6.566.773,5043
1974	0,002400	5.122.083,3333
1975	0,003013	4.079.986,7242
1976	0,003435	3.578.748,1805
1977	0,004087	3.007.829,7039
1978	0,004902	2.507.751,9380
1979	0,005775	2.128.658,0087
1980	0,006945	1.770.050,3960
1981	0,008817	1.394.238,4031
1982	0,011259	1.091.837,6410
1983	0,014076	873.330,4916
1984	0,019542	629.055,3679
1985	0,032821	374.546,7841
1986	0,066730	184.219,9910
1987	0,133917	91.795,6645
1988	0,359726	34.173,2318
1989	6,420000	1.914,7975
1990	38,540000	318,9673
1991	77,850000	157,9062
1992	764,000000	16,0903
1993	4854,000000	2,5326
1994	9009,000000	1,3645
1995	9373,000000	1,3115
1996	9445,000000	1,3015
1997	9469,000000	1,2982
1998	9623,000000	1,2775
1999	9754,000000	1,2603
2000	9942,000000	1,2365
2001	10552,000000	1,1650
2002	11279,000000	1,0899
2003	11824,000000	1,0397
2004	12293,000000	1,0000

2. Пензиите пресметани со коефициентите од точка 1 на ова известување се сведуваат од просечно на месечно ниво со коефициент од 1,0196.

Бр. 02-1231/1
3 март 2005 година
Скопје

Директор,
Бошко Китановски, с.р.

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКА

Врз основа на член 44 од Законот за данокот на добивка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 80/93, 33/95, 43/95, 71/96, 5/97, 28/98, 11/2001, 2/2002, 44/2002 и 51/2003), Државниот завод за статистика го утврдува и објавува

ДВИЖЕЊЕТО НА ЦЕНИТЕ НА МАЛО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА МЕСЕЦ ФЕВРУАРИ 2005 ГОДИНА

Движењето на цените на мало во Република Македонија во периодот јануари-февруари 2005 година во однос на просечните цени на мало во 2004 година изнесува 0,8%.

Директор,
Катерина Костадинова Даскаловска, с.р.

ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РМ ПО НАМАЛЕНИ ЦЕНИ ВИ ГИ НУДИ ИЗДАНИЈАТА:

Р.бр	Нови издањја	Цена	Р.бр	Издањја	Цена
1	Збирни прописи од областа на локалната самоуправа, 2004		7	Кривичен законик од Д-р Влато Камбоски (со коментите и дополнувањата од 1999 и 2002 година со краток коментар, објаснувања и ретиклар на закон)	
а)	I книга – (Законите за: локална самоуправа; територијална организација на локалната самоуправа; за градот Скопје; финансирањето на единиците на локалната самоуправа и Законот за локалните избори – редакциски пречистен текст).	900.00		- прилог: Дополток со измените и дополнувањата на КЗ од 2003 и 2004	600.00
б)	II книга – (Законите за: комуналните такси; даноци на имот; угостителска дејност; туристичка дејност и Законот за вештешко значајна дејност).	600.00	8	Збирка на меѓународни конвенции од областа на кривичното право, 2000	150.00
в)	III книга – (Редакциски пречистени текстови на Законите за: основното образование; средното образование; зашита на децата и Законот за социјална заштита).	700.00	9	Устав на Република Македонија (со сите амандман и рамковен договор) на македонски јазик (мек повез) на англиски јазик (мек повез)	300.00 400.00
г)	IV книга – (Закон за управување со отпадот; Закон за квалитетот на амбиентниот воздух; Законите за заштита на природата).	500.00	10	Закон за извршната постапка Д-р С. Георгиевски, 2002	300.00
а)	Комплет од четирите книги - Збирки на Законите од областа на локалната самоуправа, 2004, по цена од	2100.00	11	Закон за спречување на корупцијата Со Закон за ратификација на конвенцијата Д-р Ј. Пролевски (со објаснувања), 2002	250.00
2	Закон за кривична постапка и Закон за извршување на санкциите (редакциски пречистени текстови)	900.00	12	Збирка на прописи од областа на изборното право (со коментар и објаснувања) Т. Вељаноски, В. Ангелески, 2002	250.00
3	Закон за трговските друштва, со вовед, 2004	800.00	13	Закон за денационализација (со коментар, објаснувања и образци) Д-р С. Георгиевски, 2000	250.00
4	Закон за јавните набавки, 2004	200.00	14	Збирка на прописи од областа на државјанството Д-р Ф. Стоев, М-р М. Лазарева – Трајковска, 1998	200.00
5	Комплет CD-ROM издањја 2001, 2002, 2003 и 2004 година	5200.00	15	Закон за прекршоците (со објаснувања, коментари, судска практика, со прилог) Д-р Ј. Пролевски, М. Криковски, 1998	350.00
6	Поединечни CD-ROM издањја 2001, 2002, 2003 и 2004 година	1500.00			

П О Р А Ч К А

Со ова неотповикливо ги порачуваме издањјата под реден број _____ во _____ примероци; _____ во _____ примероци; _____ во _____ примероци; _____ во _____ примероци; _____ во _____ примероци; _____ во _____ примероци; _____ во _____ примероци.

Доказот за извршена уплата на жиро с-ка 300000000188798 и порачката ги испраќаме по пошта на адреса бул. „Партизански одреди“ бр. 29, п. факс 51, 1000, Скопје, или на телефакс број + 389-2-311-22-67.

Порачател: _____

Место: _____ ул. _____ бр. _____, тел/факс _____

Потпис на порачателот

Во _____, _____ 200__ година. (М.П.) _____



www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски факс 51.
Директор и одговорен уредник - Борис Тренески.
Телефони: +389-2-3298-860, +389-2-3298-769.
Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2005 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798. Број за ДДВ МК: 4030987108771.
Депонент: Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: Графички центар КМ Креатив - Скопје.